

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Türkiyədə
arvadı ilə
dalaşan
azərbaycanlı
özünə
qəsd
etdi
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 fevral 2018-ci il Bazar ertəsi № 27 (6916) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Həm əfv sərəncamı, həm amnistiya gözlənilir

Əfv Komissiyasının üzvü: "Dustaq ailələrini sevindirəcək hər iki qərarın eyni ildə verilməsi mümkündür"

yazısı səh.3-də

ABŞ-ın "Kreml hesabı" Ermənistanda təlaş artırır - yerli ekspertlərdən SOS signalı

yazısı səh.11-də

Bu həftə Bayıl sürüşməsi ilə bağlı yekun qərar veriləcək

yazısı səh.3-də

Rəsul Quliyevdən yeni təhqirlər, aşağılamalar - siyasi savaş davam edir

yazısı səh.6-də

Gələn ay Astara-Astara dəmir yolu istifadəyə veriləcək

yazısı səh.2-də

Əhali kütləvi müayinədən keçəcək, bəs keyfiyyət...

yazısı səh.14-də

Nadir Qafaradə qadın alveri edən həmkarlarından danışdı

yazısı səh.13-də

Seçkidən sonra Putinin əsas hədəfi nə olacaq - SSRİ-nin bərpası, yoxsa...

yazısı səh.12-də

Yeni avtomobillərin qiyməti, köhnələrin isə təmiri bahalaşmış - əməkdaşımız səbəbləri araşdırıb

yazısı səh.14-də

Ət qidaları ilə bağlı bilmədiyimiz ilgincliklər

yazısı səh.15-də

Brüssellə münasibətlərdə əlamətdar tarix

BAKI ÜÇÜN KRİTİK HƏFTƏ - BÖYÜK "OYUN" DA AVROPA GEDİŞİ

AB-Azərbaycan Əməkdaşlıq Şurasının 9 fevral toplantısı bəzi "i"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ABŞ-ın "Kreml siyahısı" Bakıya əlavə fərşətlər açır; Azərbaycan-Avropa yaxınlaşması Moskvanın diqqətində...

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Fazil Məmmədovun yeznəsinin Türkiyədə biznesi ortaya çıxdı

Sabiq vergilər naziri və komandasının ölkə xaricindəki varidatları siyahıya alınır...

yazısı səh.5-də

Tofig Zulfüqarov:
"Ən yaxşı yol odur ki, nazir getsin Milli Məclisə və desin ki..."

yazısı səh.7-də

Toğrul İsmayil:
"Türkiyə müharibə aparsaydı, Afrini yarım saata alardı..."

yazısı səh.12-də

Xaləddin İsgəndərov məhkəmə qarşısında

yazısı səh.4-də

5 fevral 2018

Ətrafı sürüşən teleqüllə haqda bilmədiklərimiz...

Paytaxtın mərkəzində yerləşən Bakı Televiziya Qülləsinin adı son zamanlar daha çox sürüşmə olayı ilə bağlı hallandır. Məlum olduğu kimi, ötən il dekabrın sonunda teleqüllənin ətrafında torpaq qatında çatlar əmələ gəlib. Ərazidə sürüşməyə qarşı inşa edilən istinad divarları deformasiyaya məruz qalıb.

Ekspertlər bildirirlər ki, Bayıl dərəsi istiqamətində əhali tərəfindən tikinti məqsədi ilə yamac şaquli kəsilib və bu, yamacın dayanıqlığının itməsinə səbəb olub. Sürüşmə teleqüllədən 250-300 metr məsafəsində baş verib. Bu ərazidə yaşayan vətəndaşlar Səbail rayon 163 nömrəli məktəbdə yaradılmış müvəqqəti sığınacağa köçürülüb.

Yayılan bəzi iddialara görə, sürüşmə teleqüllə üçün də təhlükəli vəziyyət yaradıb, müəyyən bir təkan ciddi fəsadlara yol açır. Lakin ekspertlər inadla bu iddiaları rədd edir, bildirirlər ki, sürüşmə teleqüllə üçün hər hansı təhlükə yarada bilməz. Bunun da onunla izah edirlər ki, ərazidə relyef elə formadadır ki, bir-birinə hansısa formada keçid yoxdur, yəni, arada müəyyən məsafə var.

Xatırladaq ki, Bakı Televiziya Qülləsi Azərbaycan ərazisində ən hündür tikilidir. Bu qüllə həm də hündürüyünə görə dünyada 34-cüdür. Belə ki, qüllənin hündürüyü 310 metrdir. Onun tikilməsi SSRİ Nazirlər Sovetinin qərarına və Azərbaycan SSR Rabitə Nazirliyinin sifarişinə əsasən layihələndirilib. Tikinti işləri 1979-cu ildə başlanılıb. Layihə hesablamalarına görə, tikinti işləri 1985-ci ildə tamamlanmalı olsa da, müəyyən səbəblərdən bu yalnız 1996-cı ilə həyata keçirilir.

Teleqüllədə 2008-ci ildə yenidənqurma işləri aparılıb, 175 metr yüksəklikdə (67-ci mərtəbədə) şəhərin gözəl mənzərəsinə baxmağa imkan verən və dövr edən "Teleqüllə" restoranı açılıb. Bəzi iddialara görə, restoran prezidentin şəxsi mühafizə xidmətinin rəhbəri, general Bəylər Əyyubova məxsusdur. Restorana əsasən iri məmurlar, biznesmen deputatlar, nazirliklərin və komitələrin vəzifəli şəxsləri, müğənnilər, digər məşhurlar təşrif buyurur. Yeni adı vətəndaşlar nadir hallarda bu restorana üz tutur.

Səbəb isə zildə yerləşən restoranın "zilə qalxmış" menyusu qiymətləridir. Məsələn, burada adambaşına çayın qiyməti 20 manatdır. Bu qiymətə iki cür mürəbbə, müxtəlif çeşidli şirniyyatlar, ləbləbi və limitsiz çay daxildir. Yeməklərə gəldikdə isə et yeməkləri 25-30 manat, steyklar 30-45 manat, meyvə şirələri 7-12 manat arasında dəyişir.

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Bu gün Bakıda 15° isti olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, bəzi yerlərdə zəif duman olacaq, aralıq güclənən cənub-qərb küləyi axşam mülayim şimal-qərb küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 4-6° isti, gündüz 10-15° isti təşkil edəcək.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq! Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağımız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Gələn ay Astara-Astara dəmir yolu istifadəyə veriləcək

Bu ilin mart ayında Azərbaycan və İran prezidentlərinin iştirakı ilə Astara (Azərbaycan)-Astara (İran) beynəlxalq dəmir yolunun istifadəyə verilməsi və Astara-Rəşt dəmir yolu xəttinin təməlqoyma mərasimi keçiriləcək. APA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, bunu İran Dövlət Dəmir Yolları İdarəsinin beynəlxalq əlaqələr idarəsinin direktoru Abbas Nəzəri bildirdi.

A. Nəzəri Cənub-Qərb dahlizi və Qara dənizin Fars körfəzinə birləşdirilməsinin qarşısında duran böyük layihələr olduğunu diqqətə çatdırıb. Bu dahliz vasitəsilə Avropa ölkələrinin yükləri Polşa, Ukrayna, Gürcüstan, Azərbaycan və İran vasitəsi ilə Fars körfəzinə və Hindistana, o cümlədən digər körfəz ölkələrinə daşınacaq: "Bu layihə ilə bağlı ticari və texniki danışıqlar aparılıb".

A. Nəzəri Avropadan Astara dəmir yolu vasitəsilə sərnişinlərin də daşınacağını nəzərə çatdırıb: "Bununla bağlı İran, Azərbaycan və Rusiya arasında ikitərəfli və üçtərəfli danışıqlar aparılıb. Texniki və ticari məsələlər üç ölkənin ekspertləri tərəfindən araşdırılmışdır. İlk mərhələdə üç ölkə İranın Astara terminalından Moskvaya kimi sərnişin qatarlarının hərəkətini və Moskvadan Fars Körfəzinə kimi yük qatarlarının hərəkəti-

ni nəzərdə tutub. Bu dəmir yolu vasitəsilə ən azından ildə 2 milyon ton yük daşınması və gələcəkdə isə bu həcm 5 milyon tona çatdırılması nəzərdə tutulur".

İran Dövlət Dəmir Yolları İdarəsinin beynəlxalq əlaqələr idarəsinin direktoru deyib ki, Azərbaycan Respublikası Astara terminalının tikintisinə 60 milyon dollar, Astara-Rəşt dəmir yolu xəttinin tikintisinə isə 500 milyon dollar investisiya yatırır.

Vurulan rus təyyarəsinin pilotu vətən xaini çıxdı

Suriyada vurulan rus qırıcısının pilotu Simferopolda doğulan Roman Filippov adlı şəxs olub. Axar.az xəbər verir ki, Filippovun əvvəllər Ukrayna ordusunda xidmət etdiyi və Kırımın Rusiya nəzarətinə keçməsindən sonra orduda qaldığı bildirilib. Ukrayna mətbuatı Filippovu vətən xaini adlandırır.

Məlumata görə, vurulan Su-25 qırıcısının pilotunun kimliyi cibindən tapılmış məktubla müəyyən edilib. Təyyarənin Kırımdakı Belbek aerodromuna aid olduğu bəlli olub. Sosial şəbəkələrdə həmçinin həmin pilotun sənədləri və silahlarının da fotoları yayılıb.

Qeyd edək ki, sözügedən aerodrom işğaldan sonra Kırımı tərk edərək ölkəsinə qayıdan və hazırda Ukraynanın millət vəkili olan Yuli Mamçur tərəfindən idarə olunub.

"Jurnalistlər binası" qarşısında yol nişanları quraşdırıldı

"Jurnalistlər binası"nın qarşısında dayanacaq nişanları quraşdırılıb. Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə Bakı Nəqliyyat Agentliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr və marifləndirmə şöbəsinin müdiri Mais Ağayev AZƏRTAC-ın sualını cavablandıraraq deyib.

O bildirib ki, "Bibiheybət yolu"nda vətəndaşların gediş-gəlişini asanlaşdırmaq üçün 125 nömrəli marşrut xəttinin sxemi dəyişdirilib və "Jurnalistlər binası"nın qarşısından keçməsi üçün şərait yaradılıb: "Burada avtobusların dayanması üçün yol nişanları quraşdırılıb, gələcəkdə dayanacaq məntəqələrinin quraşdırılması da həyata keçiriləcək".

M. Ağayev qeyd edib ki, bu yolda sürət həddi yüksək olduğundan piyada zolaqlarının çəkilməsi mümkün görünmür: "Lakin Bakı Nəqliyyat Agentliyi həmin ərazidə araşdırma apararaq yerüstü piyada keçidinin çəkilməsi ilə bağlı təklif hazırlayıb. Nazirlər Kabinetinin Yol Hərəkətinin Təhlükəsizliyi Komissiyasına təqdim olunan təklif təsdiq olunub".

Qeyd edək ki, 125 nömrəli müntəzəm marşrut xətti üzrə avtobuslar fevralın 3-dən yenilənmiş sxem üzrə hərəkət edir. Bu marşrut xətti üzrə 125 nömrəli avtobuslar "Lökbatan" Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzinə gedərkən 20-ci sahədəki dairədən geri qayıdaraq yeni salınan yoldan "Bibiheybət yolu"na çıxmaqla ("Jurnalistlər binası"nın qarşısındakı yol) müəyyən edilən xətt üzrə hərəkətinə davam edirlər.

Azərbaycana ova gələnlər arasında qadınlar da var

"Brokonyerlik dünyanın hər yerində rast gəlinir. Yerli vətəndaşlarla yanaşı xaricilər də ov qaydalarını pozurlar. Sonuncu dəfə yanvarın 28-də 3 Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşının qanunsuz ov etdiyi aşkarlandı. Məlum olub ki, onlar heç kimdən icazə almayıblar".

Bunu AzVision.az-a Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması və Xüsusi Mühafizə Olunan Təbii Ərazilərinin İnkişafı Departamentinin direktor müavini Hikmət Əlizadə deyib. Onun sözlərinə görə, qanunsuz ov edən əcnəbilər nazirliyin əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb, hər biri 2000 manat dəyərində cərimə olunub. Həmin şəxslərin ölkədən xaric olunması üçün Dövlət Miqrasiya Xidmətinə nə məlumat verilib.

H. Əlizadə bildirib ki, ov üçün Azərbaycana gələn əcnəbilər arasında qadınlar da var. "Qaydaları pozanlara qarşı cərimələr tətbiq edilir. Adı "Qırmızı kitab"a düşsən nadir növlərin ovlanması baş verdikdə ciddi tədbirlər görülür, cinayət işi açıla bilər. Ovla bağlı lisenziyaların alınması ilə bağlı daha çox yerli vətəndaşlar müraciət edir. Azərbaycanlı ovçular arasında son vaxtlar qadınların rast gəlməmişəm. Xarici ölkələrdən ov üçün gələn turistlər arasında qadınlar olub".

Nazirlik rəsmisi qeyd edib ki, müraciətlər ovlanan heyvanların növündən asılı olaraq müxtəlifdir. "Su-bataqlıq quşlarının ovlanması üçün daha çox ərəb vətəndaşları müraciət edir, yay fəslində dağ keçisi və çöl donuzu, cüllütkimilərin ovuna gələnlərin arasında Avropa, MDB ölkələrindən olan turistlər də var. Azərbaycan vətəndaşları üçün daha çox ov limiti nəzərdə tutulub".

Direktor müavini xatırladı ki, 2017-ci ilin may ayının sonunda başlayan ov mövsümü bu ilin fevralın sonu, mart ayının əvvəlində bağlanacaq. "Xarici vətəndaş ov etmək istəyirsə, ovçuluq sahəsində ixtisaslı şirkətlərə müraciət edir, onlar vasitəsilə harada, hansı növün ovlanması barədə məlumat alır. Əgər xarici vətəndaş Azərbaycana silahla gəlsə, silahı müvafiq gömrük qaydalarına əsasən yoxlanılır, Daxili İşlər Nazirliyində qeydiyyatdan keçir. Onlar bəzən şahin kimi quşların vasitəsilə ov edir, sonra həmin quşları özləri ilə geri aparırlar".

YAP-ın icraçı katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzovun Milli Məclisin son iclasında amnistiya təşəbbüsü ilə çıxış etməsi və onunla paralel olaraq Əfv Komissiyasının da iclaslarının keçirilməsi bir sıra müzakirələr yaradıb. Eyni ildə həm əfv sərəncamının, həm də amnistiya aktının imzalanmasının mümkün olub-olmaması suallar doğurub.

Bir ildə həm əfv, həm amnistiya verilməsinə nadir hallarda rast gəlinir. Bu baxımdan bu il belə bir qərarın mümkünlüyü barədə danışılır. Əfv Komissiyasının iclaslarının son günlərdə intensivləşməsi gələn ay sərəncamın verilməsinə ehtimallarını artırır. YAP-ın sözcüsünün isə bu il mayında mərhum prezident Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 və Azərbaycanın Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi ilə bağlı amnistiya təşəbbüsünü parlamentdə irəli sürməsi bu aktın verilmə bələcəyinə olan ümidləri getdikcə artırır.

Əfv Komissiyasının üzvü, hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev hər iki qərarın verilməsinin mümkün olduğunu düşünür: "Müstəqillik əldə etdiyimiz son 27 ildə 63 əfv sərəncamı imzalanıb. Bəzi illərdə bir neçə əfv sərəncamı olsa da, bir çox hallarda bir olub. Baxsaq görürük ki, əfv sərəncamı verilən ildə amnistiya aktı da verilib. Müstəqil olduğumuz illərdə isə 11 amnistiya aktı olub. Bir şeyi unutmaq olmaz ki, amnistiya ilə əfv sərəncamı arasında tamamilə fərqli cəhətlər var. Birincisi, subyektlər arasında fərq var. Amnistiya aktı yalnız Milli Məclisin qərarı ilə qəbul oluna bilər. Amma əfv sərəncamı prezidentin müstəsna konstitusion səlahiyyətinə aiddir. Göründüyü kimi, səlahiyyətlərin subyektlər arasında fərqi var. Digər tərəfdən, əfv sərəncamı və amnistiya arasında fərq var. Əfv sərəncamına konkret şəxslərin, onların vəkillərinin, deputatların, QHT-lərin müraciətləri əsasında baxılırsa, amnistiya aktı belə deyil, yeni konkret ferdərin müraciətləri əsasında ola bilməz. Digər

Həm əfv sərəncamı, həm amnistiya gözlənilir

Əfv Komissiyasının üzvü: "Dustaq ailələrini sevindirəcək hər iki qərarın eyni ildə verilməsi mümkündür"

tərəfdən, əfv konkret şəxslərə yönəlir, amma amnistiya qeyri-müəyyən şəxslərə aiddir. Yeni bu cinayətin kateqoriyasından asılı olan məsələdir. Amnistiya aktı verilirəkən əvvəlcədən tam bilinmir ki, kimə aiddir. Bu cinayətin kateqoriyaları və məbusun çəkdiyi cəzanın müddətindən asılı olur. Burada fərqli cəhətlər var və onlar üst-üstə düşürsə, əfv sərəncamı və amnistiya aktının eyni ildə verilməsi istisna olunmamalıdır. Eyni zamanda, amnistiya verilmə tezliyində görə tez-tez təkrarlanan akt ola bilməz. Bu akt hər il təkrarlanaraq verilmir. Əgər bu hər il verilsəydi, o zaman amnistiya aktı öz hüquqi fəlsəfəsini itirirdi. Digər

Eyni zamanda, qüvvəyə minməsi ilə bağlı da burada fərqlər var. Əgər əfv sərəncamının icrası imzalandığı və ən gec halda elan olunduğu andan etibarən başlayırsa, bir gün ərzində bu başa çatmalıdır, amma amnistiya aktının qüvvəyə minmə tarixi özündə göstərilir. Məsələn, ayın 10-da verilsə, 15-də qüvvəyə minə bilər. Digər tərəfdən, amnistiya aktının icrası bir gün ərzində deyil, bir neçə gün ərzində aparılır. Çünki bu məsələlər məhkəmələr tərəfindən baxılmalıdır. Əfv sərəncamı isə konkret şəxslərə aid olur və ona yenidən məhkəmələr baxmır. Amnistiya aktında mütləq subyektlər olmalıdır. Aktı qəbul edən Milli Məclisdir, amma tətbiq edən məhkəmə və prokurorluq orqanlarıdır. Yeni bunu tətbiq edən orqanlar arasında da fərqlər vardır. Əfv sərəncamı isə birbaşa tətbiq olunur. Bu baxımdan bunlar fərqli aktlardır. Ona görə bunlar fərqli xüsusiyyətlərə malik olduqları üçün eyni ildə verilməsi mümkündür. Bu praktikada da baş verib. Bu il Cümhuriyyətimizin yüz illiyi və mərhum prezident Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illiyi kimi mühüm tarixlər var. Əvvəlki amnistiya aktlarının verildiyi zamanlara diqqət etsək görürük ki, belə önəmli tarixlərdə verilib".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda ilginç cinayət: 16 il əvvəl onu döyən komandirindən qisas aldı

Əsgərlikdə olarkən komandiri tərəfindən döyülən şəxs qisas almağı özünə söz verib. Və nə az, nə çox, düz 16 il sonra komandirini Bakıda görüb və intiqam almağı planlaşdırıb. Bu işdə ona iki tanışi kömək edib. Amma onlar adam döyməkdə yox, özgənini əmlakını quldurluq yolu ilə ələ keçirməkdə də ittiham ediliblər.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə quldurluqda təqsirləndirilən Araz Yusifov, Qulu Səfərzadə və Mikayıl Qafarovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. İttiham aktında yazılır ki, təqsirləndirilən şəxslər qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında Rəvan Ağayevə qarşı quldurluq ediblər. Belə ki, onlar Rəvan Ağayevi yolda döyərək cibində olan pulunu və telefonunu götürüblər. Araz Yusifov və Mikayıl Qafarov elan olunan ittihamla özlərini qətiyyətlə təqsirli bilməyiblər. Qulu Səfərzadə isə qismən təqsirli bildiyini deyib.

Məhkəmədə zərərçəkmiş Rəvan Ağayev ifadə verib. O, deyib ki, yolda gedərkən əvvəllər tanımadığı Araz Yusifov qarşısına çıxıb. Ona cibindən pulunun düşdüyünü deyib: "Mən aşağı tərəflə gəlirdim. Amma o mənə yuxarı yolu göstərərək dedi ki, cibimdən pulum düşüb. Mən isə ona gülərək dedim ki, yolun əks tərəfindən gəlirəm. Elə bunu deyəndə arxadan iki nəfərin də gəldiyini gördüm. Üzümü Araza tərəf döndərəndə gözümün altından bir yumruq vurdu. Başımı qaldıranda bir yumruq da gözümün üstündən vurdu".

Rəvan Ağayev qeyd edib ki, yerə yıxılan zaman ona arxadan zərbələr də vurulub. O, iki bıçaq zərbəsi aldığı və təqsirləndirilən şəxslərdən birinin də əlində dəmir parçası olduğunu deyib. R. Ağayev cibində olan pulunun və telefonunun götürüldüyünü söyləyib.

Araz Yusifov bu cinayət əməlini törətmələrinin səbəbini danışırkən deyib ki, məqsədləri quldurluq edib, əmlak ələ keçirmək olmayıb: "Həmin vaxt mən Rəvan Ağayevin sifətinə bir dəfə yumruqla vurmuşam. Onu döyməyimizin səbəbi isə budur ki, mən 2002-2003-cü illərdə hərbi xidmətdə olduğum zaman Rəvan Ağayev komandir müavini idi. O, dəfələrlə mənə təhqir edib döymüşdü. Onun tabeçiliyində olduğumdan sui-istifadə edərək mənə qarşı təhqiredici ifadələr işlədib, döyüb. Məni döyərək alınma yetirdiyi xəsarətin izi bu gün də qalmaqdadır. Hər dəfə o izləri görəndə Rəvan Ağayevi xatırlayıram".

Araz Yusifov deyib keçmiş komandirini şəhərdə görəndə ondan qisas almaq zamanı çatdığını düşünüb: "Onu hadisədən təxminən 10 gün əvvəl "20 Yanvar" metro stansiyasının yaxınlığında gördüm. Bundan sonra bir neçə dəfə də onun eyni vaxtda həmin ərazidən keçdiyini görüb başa düşdüm ki, o, həmin vaxtlarda oradan işə gedir. Onu döydürüb ondan qisas almaq qərarına gəldim. Niyyətim yalnız hərbi xidmətdə olduğum dövrdə onun mənə yetirdiyi fiziki və mənəvi iztirabların, qismən də olsa, əvəzini çıxmaq olub".

Araz Yusifov qeyd edib ki, hadisə zamanı Rəvan Ağayevin telefon və pulundan xəbəri olmayıb: "Heç zaman onun puluna və telefonuna əl uzatmadım, çünki bu hərəkətləri hər şeydən əvvəl mən özümə təhqir hesab edirdim. Təbii ki, öz şəxsiyyətimə vurulan fiziki və mənəvi zərəri bağışlamadığım halda, öz şəxsiyyətimi alqaldıb əvəz çıxmaq əvəzinə 50 manatına və köhnə telefonuna tamah salmağım heç zaman ağılımdan belə keçməyib".

Məhkəmədə məlum olub ki, Araz Yusifov bu əməlində ona kömək edən dostlarına 400 manata qədər pul da vəd edibmiş.

Qeyd edək ki, təqsirləndirilən şəxslər Cinayət Məcəlləsinin 181.2.1-ci (quldurluq, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən törədildikdə), 181.2.5-ci (silah və ya silah qismində istifadə edilən əşyalar tətbiq edilməklə törədildikdə) maddələri ilə təqsirli bilinirlər. İttihamla görə, onlar özgənini əmlakını quldurluq yolu ilə ələ keçirmə məqsədilə 25 iyun 2017-ci il tarixdə saat 08 radələrində Rəvan Ağayevi təqib edərək Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, H.B.Zərdabi küçəsində yerləşən Azərbaycan Respublikası Uşaq Analoji Xəstəxanasının qarşısında dəmir parçası və bıçaqdan silah qismində istifadə etməklə ona basqın ediblər. Hadisədən sonra ilk olaraq polis əməkdaşları Qulu Səfərzadəni saxlayıblar. Polis əməkdaşları Qulu Səfərzadədən zəng edərək Araz Yusifovu görüşə çağırmasını istəyiblər. Araz "Əmlak Akademiyası"nın qarşısına görüşə gedərkən saxlanılıb.

Məhkəmə prosesi davam edir.

□ **İlkin Muradov,**
Musavat.com

Bu həftə Bayıl sürüşməsi ilə bağlı yekun rəy veriləcək

Artıq 10 günə yaxındır ki, sakinlər çətin şəraitdə yaşamağa məhkum ediliblər...

Bayıl yamacında sürüşmənin baş verdiyi ərazidə təhlükəyə doğru dəyişiklik müşahidə edilmir. Bu barədə ərazidə iş aparın mütəxəssislər məlumat veriblər.

Havanın son günlər günəşli keçməsi isə sürüşmənin önlənməsi baxımdan faydalıdır. Lakin bütün bunlara baxmayaraq ərazidə yaşayan sakinlərin durumu dəyişməz olaraq qalıb. Onlar hələ də evlərindən didərgin vəziyyətdədirlər. Sakinlər bildirirlər ki, hələ də heç kimə kirayə pulu verilməyib. Kommunal xətlər kəsildiyi üçün evlərində də qala bilmirlər. Onlar üçün yaradılan sığınacaqın yaşamaq üçün əlverişsiz olduğunu söyləyən əksər sakinlər qohumlarının evlərində gecələməyə üstünlük verirlər.

Hazırkı şəraitə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan sakin Namiq Kərimov bildirib ki, onlara gələn həftənin 1-ci və ya 3-cü günü kirayə pulu verilməyəcək deyilib: "Hələ

de konkret söz deyən yoxdur. Dünən burada icra nümayəndələri var idi. Onlar bildirdilər ki, ya birinci ya da üçüncü günü sizə kirayə pulu verilməyəcək. Dediklərinə görə Nazirlər Kabinetində toplantı ol-

yaradılan şəraiti də normal saymaq olmaz. Çox pis vəziyyətdədir. Evdə də kommunal xətlər olmadıq üçün qala bilmirik. Gələn həftə demələrinə görə burada aparılan tədqiqatların nəticəsi belli olacaq. Görək, əgər təhlükə yoxdursa elə öz evimizə yığışardıq. Hazırda ərazidə heç bir iş aparılmır. Konkret bu ərazidə ötən illərdə heç bir sürüşmə hadisəsi olmayıb. Ancaq bu il ağacları sulayan zaman o qədər su axıtdılar ki, torpaq sürüşməyə başladı. İndi də millətli töküblər küçələrə".

Ərazidə sürüşmə müstəvisi, sürüşmənin başvermə səbəbləri, qunt sulanının səviyyəsi ilə bağlı aparılan işlərin nəticəsi bu həftə belli olacaq. Bundan sonra isə ərazidə iş aidiyyəti qurumların nəticələri kompleks şəkildə öyrənilərək vahid rəyə gəlinəcək.

Bir məqamı da vurğulayaraq ki, hələ yanvarın 29-da Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETS) Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin geoloji planlama ekspedisiyasının dəstə rəisi Rafiq Həsənov bildirmişdi ki, Bayıl yamacında sürüşmənin dinamika-sında ciddi aktivlik müşahidə edilmir, vəziyyət stabildir.

Bayıl yamacındakı sürüşmə zonasına gedən bütün su, qaz və işıq xətləri yanvarın 24 -dən etibarən şəbəkədən ayrılıb. Yamacdakı sürüşmə ilə əlaqədar Fövqəladə hallar üzrə Dövlət Komissiyasının qərarı ilə həmin ərazidə təxminən 100-ə yaxın evə suyun verilişi dayandırılıb.

□ **Əli Rais,**
"Yeni Müsavat"

Qarın yağmaması kənd təsərrüfatına ziyandırmı?

Ekspert: "Havaların quraq keçməsi məhsul qıtlığına səbəb ola bilər"

Qışın "oğlan çağı" adlandırılan kiçik çillə yanvarın 31-dən ölkəmizə daxil olsa da, deyildiyi kimi, "kiçik çillə"nin soyuğunu, şaxtasını hiss etmirik. Əksinə, ölkəmizdə sanki bir yaz havası yaşanır.

Deyənlərə görə, kiçik çillədə havanın temperaturu kəskin aşağı düşür, yağış və qar daha çox yağır. Bəzən elə olur ki, yanvarın sonunda mülayim havada bəzi ağaclar tumurcuqlayır, amma fevralda kəskin soyuq onların hamısını məhv edir. Ancaq sinoptiklərin qışın son ayına verdiyi proqnoza baxsaq, fevral ayında da qar görməyimizi demək olar.

Təbii ki, bu soyuğu sevməyən insanlar üçün məqsədə uyğun olsa da, kənd təsərrüfatı üçün havaların bu cür quraq keçməsi yaxşı hal sayılmır. Əslində indi əkin-biçin sahələrinin üzərini qar örtməli idi. Bir sıra rayonlara sulu və qar yağsa da, bu, davamlı olmadı. Ta qədimlərdən el arasında qar ruzi-bərəkət rəmzi hesab olunur. Qədim zamanlardan qarın torpağa, əkinçiliyə, bir sözlə, kənd təsərrüfatı sahəsinə böyük xeyri olması ilə bağlı fikirlər var.

Ekspertlər də qeyd edir ki, qar torpağın nəmliyini artırır, zərərvericiləri öldürür. Mütəxəssislər qarın taxılın, bitkilərin üzərini örtüyünü və onu şaxtadan qoruyur. Payızlıq taxıl bitkilərindən xüsusilə arpa və buğdaya gübrə verilir. Quraqlıq hallarda bu gübrə torpağa yaxşı hopmur, lakin qar yağdıqda nəmlik yarandıqda həmin gübrələr torpağın komplekslərinə qarışır və bitki üçün mənimənilən hala düşür. Qarın başqa bir xeyri isə ondan ibarətdir ki, quraqlıq havalarda gəmirici heyvanlar taxıl zəmilərinə çox böyük ziyan vurur. Amma şaxtalı havalarda onlar gizləni və çıxma bilmirlər.

Çoxillik bitkilər üçün isə qarın xeyri ondan ibarətdir ki, nəmlik yaranmayan yerlərdə, yeni meyvə, giləmeyvə və üzüm bağlarında nəmlik yadadır. Qarın yağması kənd təsərrüfatı bitkilərinin məhsuldarlığını artmasına səbəb olur. Belə ki, qar payızda əkilən bitkilərin yetişdirilməsi, yazda əkiləcək üçün isə torpağın nəmlik ehtiyatının toplanması cəhətdən olduqca vacibdir. Havaların quraq keçməsi payızlıq bitkilərin yetəri qədər nəmliklə təmin olmamasına səbəb olur.

Azərbaycanda dənli bitkilərin əksəriyyəti demyə şəraitində yetişdirilir. Qarın yağmaması isə burada mənfi təsir göstərə bilər. Hazırda qışın olmaması, qarın yağmaması bir çox insanlarda kənd təsərrüfatı məhsullarında qıtlıq yarandıqda düşüncəsini yaradır. Sinoptiklərinde qışın son ayına verdiyi proqnozları nəzərə alsaq qarşımızdakı günlərdə də qışı hiss etməyəcəyimizi deməyə əsas verir. Mütəxəssislər iqlimin fəsilə uyğun davam etməsini həm orqanizmdəki proseslərin düzgün getməsi, həm də epidemioloji baxımdan vacib sayırlar.

Maraqlıdır, havaların bu cür keçməsi, qarın yağmaması bostan bitkilərinə, taxılçılığa zərər verə bilərmi?

Kənd təsərrüfatı mütəxəssisi Müslüm İbrahimov hər bir bitkiçilikdə bitkinin əmələ gəlməsində vegetasiya periodu olduğunu dedi: "Vegetasiya vaxtının da müddəti var. Qar, şaxta vaxtı bu vegetasiya periodu dayanır və müəyyən bir müddətdən sonra, mövsümi xarakterlə əlaqədar olaraq vegetasiya periodu yenidən başlayır. Təbii ki, bu proses də birinci növbədə istehsalın həcminə təsir edir. İndi bu situasiya onu göstərir ki, indiki iqlimdə bir dəyişiklik baş versə, mütləq təhlil aparmaq və proqnozları düzgün müəyyən etmək lazımdır. Artıq bitkilərin seleksiyasını həyata keçirmək lazımdır. Vegetasiya periodunda müəyyən bir dəyişikliklər etmək lazımdır. Yeni iqlim şəraitinə dayanıqlılığını müəyyən etmək lazımdır. Birinci növbədə bitki sortlarının yenidən seleksiya aparılmasına ehtiyac olacaq. Kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan insanlar bu prosesləri daha yaxşı bilirlər. Şəhərdə yaşayan istehlakçılar bu proseslərin təhlilini aparmır. Ona görə də bizim üçün müəyyən dərəcədə qorxu yaranır ki, havaların bu cür quraq keçməsi kənd təsərrüfatı məhsullarının qıtlığına səbəb olacaq. Ancaq bu sahədə işləyən insanlar artıq bilirlər ki, əgər iqlimdə bu cür dəyişiklik baş versə, hansı sortun əkilməsi daha məqsədə uyğun olardı. Sonra onun saxlanması da müəyyən bir dəyişikliklər olur. Bu sahədə çalışan insanlar bu cür situasiyalara əkin-biçini adaptasiya etməyə çalışırlar".

□ Günel MANAFLI,
"Yeni Müsavat"

Fevralın 5-də 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə Biləcəri qəsəbəsi, Asəf Zeynalı küçəsi ev 22 "a" və Mehdi Hüseynzadə küçəsi, ev 17-də yerləşən binaların sakinlərinin Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinə qarşı iddiaları üzrə məhkəmə iclası keçiriləcək. Sakinlərin məhkəməyə üz tutmasının səbəbi yaşadıkları binaların həyətidəki yaşıllıq zolağının məhv olunması və ərazidə tikintiyə hazırlıq işlərinin görülməsidir.

İddia ərizəsini imzalayan 30 sakin qeyd edib ki, binalarla əhatə olunan həyətyanı sahədə 40 il əvvəl ağcaqayın, qovaq, şam, küknar, söyüd, əncir, tut, gilənar, nar, zeytun və iyde ağacları ekilib və sakinlər tərəfindən onlara qulluq edilib.

Sakinlər deyiblər ki, 3 binanın həyətidə olan 4 sotluq yaşıllıq sahədə 30-dan çox ağac məhv edilib və ərazidə təyinatı naməlum tikili ucaldılır. Bununla bağlı sakinlər Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətində olublar. Onları qəbul edən Namiq Məmmədov məsələdən xəbərsiz olduqlarını deyib. Sonradan isə ağacların məhv edilməsi hesabına aparılan tikintinin dayandırılması üçün hər hansı bir addım atılmayıb. Sakinlər deyirlər ki, tikintini aparan Orxan və Murad adlı şəxslərdir. Orxan özünü sakinlərə Binəqədi İcra Hakimiyyəti başçısının Biləcəri qəsəbəsi üzrə nümayəndəsinin müavini kimi təqdim edir. Sakinlərin etirazları, müraciətləri qulaqardına vurulur. Onların sözlərinə görə, 1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə iddia ilə müraciət edərək ərazidə tikintinin dayandırılmasını və ağacların ekilməsini tələb ediblər. Artıq iddia üzrə 4 iclas keçirilib. Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin nümayəndələri prosesdə iştirakdan yayınırlar. Sakinlər bildirirlər ki, 2017-ci ilin mayına qədər həyətlərindəki zəngin, göz oxşayan yaşıllıq ehtiyatı hesabına öz gündəlik istirahətini, azyaşlı uşaqlar, yeniyetmələr mənalı və sağlam əyləncələrini qurublar. 13-14 may 2017-ci il tarixində şənbədən bazar gününə keçən gecə saatlarında səssiz kəsic elektrikli aləti ilə bir dəfəyə 13 ağac kəsilib. Sakinlər bu haqda 6-cı polis şöbəsi, yerli Bələdiyyə və ETSN-in Bakı Şəhər Ekologiya və Təbii Sərvətlər Departamentinə məlumat veriblər. Sakinlər qeyd edirlər ki, ağaclar kəsiləndən 1 il əvvəl ərazi Eldar Rəhimov tərəfindən zəbt olunub. Sonradan isə ərazi alqı-satqı müqaviləsi əsasında Təllər Məmməd qızı Məmmədovaya satılıb. Ağaclar kəsiləndən sonra onların şikayətlərinə əsasən Eldar Rəhimov cərimələnib. Ərazidə tikinti işlərinin aparılması dayandırılıb. Ötən ilin may-sentyabr aylarında sakinlər kəsilmiş ağacların əvəzinə yeni ağaclar ekilib. Sakinlər deyirlər ki, 2017-ci ilin 3 oktyabrında həyəte yenidən tikinti materialları daşınıb və ərazi çəpərlənib. İçəridə qalan ağacların yenidən kəsilməsinə başlanıb. Sakinlərin etirazlarına və dövlət qurumlarına müraciətlərinə rəğmən ərazidə gecə-gündüz fasiləsiz tikinti işləri aparılır. Ərazidə olan dövlət

Xaləddin İsgəndərov məhkəmə qarşısında

Binəqədidə "yaşıl soyqırım" 30 sakini ayağa qaldıraraq; qanunsuz tikintini dayandıran tapılacaq mı?..

qurumlarının təmsilçilərinə sahibkarın naməlum nümayəndələri tərəfindən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətindən verilmiş 14.09.2017-ci il tarixli 418 nömrəli sərəncam göstərilir. Burada Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsinin və Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsinin 17.07.2017-ci il tarixli, 18/03-8/1869 sayılı məktubu əsasında Binəqədi rayonu, Biləcəri qəsəbəsinin ərazisində vətəndaş Təllər Məmməd qızı Məmmədovaya qeyri-yaşayış obyektinin tikintisinə icazə verildiyi göstərilir. Lakin onların təqdim etdikləri heç bir sənədə konkret ünvan, küçə, küçənin nömrəsi qeyd edilməyib. Sakinlər deyir ki, cavabdehlərin hərəkətlərini özbaşınalıq, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə halı kimi qiymətləndirirlər və bunu məhkəmənin də diqqətinə çatdırıblar.

Yada salaq ki, bu ilin əvvəlində Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinə xüsusi istintaq qrupu göndərilib. İstintaqçılar rayon ərazisində aparılan tikintilərin qanuniliyini, ekologiyaya vurulan ziyanla bağlı görülən tədbirlərin müvafiq qanunvericiliyə uyğun olub-olmaması və rayonun rəhbər vəzifəli şəxslərinin qəbul etdikləri qərarların qanunlarla uzlaşız-uzlaşmazlığını yoxlayırlar. Xəbər verdiyimiz kimi, təcrübəli müstəntiqlərdən ibarət qrup vaxtilə təcili yardım stansiyası üçün inşa edilən və tikintisi yarımçıq qalan binanın həyətidə aparılan

qanunsuz tikintilər və Zeytunluq deyilən ərazidəki ağacların kəsilməsi, Azadlıq prospektində yaşıllıqların məhvi ilə bağlı faktlar toplayır, rayon sakinləri sorğu-sual olunur. Bu günə qədər Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin bir neçə səlahiyyətli isinin də rayonda baş verən cinayət xarakterli əməllərlə bağlı dindirildiyi bildirilir. Qaynağımız bildirib ki, istintaq qrupu yanvarın 5-6-da Binəqədi rayonuna ezam olunub və bu günə qədər topladığı çox ciddi faktlar var. X.İsgəndərov bir müddət əvvəl ətrafındakıları başına toplayaraq rayon ərazisində satılan torpaq sahələri ilə bağlı sənədləri təcili səliqəyə salmalarını tapşırıb. Qanunsuz tikintilərlə mübarizə aparmaq görüntüsü yaratmaq üçün addımlar atılması göstərişini verib. Bundan sonra rayonun Sulutəpə qəsəbəsində söküntü işlərinə başlanıb. Tikinti aparılan başçının əraziyə göndərdiyi rayon təsərrüfat şöbəsinin müdiri Qüdsi Bayramova, başçının qardaşı oğlu Valeh İsgəndərova deyiblər ki, işə başlamazdan əvvəl onların nümayəndələrini razı salıblar. Buna baxmayaraq, tikintilərin sökülməsinə verilmiş göstərişin icrası bəzi ünvanlarda baş tutub. Narazı qalan 100-ə yaxın rayon sakini Sulutəpə bələdiyyəsinin qarşısına toplaşaraq icra başçısının qanunsuz göstərişinin qarşısının alınmasını tələb ediblər. Rayon sakinləri iddia edir ki, Xaləddin

İsgəndərovun söküntü işlərini gerçəkləşdirən dəstələrinə ümumi rəhbərliyi rayon təsərrüfat şöbəsinin müdiri Qüdsi Bayramov həyata keçirir. Atası Həsən Bayramov Binəqədi seçki dairəsinin sədridir. Həsən Bayramov Azərbaycan Beynəlxalq Universitetində Elşad Abdullayev müavini olub. Qüdsi Bayramov əvvəl Binəqədi Gənclər və İdman İdarəsinin müdiri olub. İddiaya görə, Binəqədi rayonu ərazisində aparılan bütün tikintilərdən pullar Qüdsi Bayramovda toplanır. Vətəndaşın tikinti aparmağa sənədi var, yoxdur, bu, Qüdsi Bayramovu maraqlandırmır. Deyir ki, tikinti aparılırsa, rəsmi icazə ilə yanaşı, qeyri-rəsmi icazə də alınmalı, buna görə pul verilməlidir. Verilmərsə, vətəndaşı tikinti aparmağa qoymurlar, işinə mane olurlar. Tikinti-söküntü ilə əlaqəli maliyyə məsələlərinə Sulutəpə qəsəbəsində Ramin, Fuad, Azər, Biləcəridə Orxan, Novxanıda Rəşad, Binəqədi kəndində Pərviz, Zaur, Arif nəzarət edirlər. Orxan başçının vaxtilə sürücüsü olan Azər Kazımovun oğludur. 26 yaşlı Orxan Kazımov Biləcəri qəsəbəsi icra nümayəndəsinin müavini. Bu şəxslərin qeyri-rəsmi icazəsi olmasa, kimsə tikinti apara bilməz. Binəqədi rayonunda vəziyyət belədir və əhali arasında da haqlı narazılıqlara səbəb olur.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Məmurların sərhədlərimizdən kənarında sahibkarlıqla məşğul olmaları yeni xəbər deyil. Fazil Məmmədov da belə məmur sırasındadır ilk üçlükdə olub. Vergilər naziri postunda olarkən qohum-qardaşını başına topalayıb və Azərbaycanda sahibkar zümrəsinə qarşı hücum keçib. Sahibkarlar hər il işlərini böyütmək, yeni iş yerləri açmaq əvəzinə vergilər nazirinin qohum-qardaşının ən müxtəlif adları altında gəlirlərinin böyük hissəsini verməli olublar.

İllərlə davam edən proses Fazil Məmmədovun və ətrafının mal-mülkünü nağıllardakı kimi inanılmaz dərəcədə artmasına, sahibkarların isə müflisləşməsinə, işlərini böyütmək imkanından məhrum olmalarına gətirib çıxarıb. Sabiq nazirin Azərbaycanda əldə etdiyi böyük pulları ölkədən çıxarıb və dünyanın 4 bir tərəfində biznes şəbəkələri yaradıb və ən başlıcası həmin şəbəkələrdə işə azərbaycanlıları çox nadir hallarda götürüb. Yeni azərbaycanlının cibindən oğurlanan pulla yaradılan iş yerinə belə azərbaycanlıları yaxın buraxmayıblar.

Fazil Məmmədovun xaricdəki bizneslərindən biri Ukraynanın kurort şəhəri Turskovec-də yerləşir. Olduqca lüks oteli "Mir" öz dəbdəbəsi ilə hər kəsi cəlb edir. Nazirin otelində ən müxtəlif kateqoriyadan nömrələr var. Bu nömrələr arasında "Presidential suite" ("Prezident stili") kateqoriyasından olanlar xüsusi diqqət çəkir. Otelin ölçüce ən böyük olan bu nömrəsi 126 kvadratmetrdir. Nömrəyə ikinəfərlik yataq, xüsusi vanna otağı, geniş qonaq otağı, Leonardo da Vinçinin rəsmləri ilə kollaj edilmiş gözoxşayan interyer daxildir.

Eksklüziv dizaynla hazırlanmış "Mirasle suiti" nömrəsi də Fazil Məmmədovun otelinin müştərilərinin özəl marağı göstərdikləri və olduqca bəyəndikləri nömrələrdən biridir. 103 kvadratmetr ölçüsü olan bu nömrənin müştəriləri bir qayda olaraq tanınmış, populyar şəxslərdir.

Ümumilikdə 129 standart nömrəsi, bundan başqa, Lüks və Lüks Premyer nömrələri də olan "Mir" oteli seçimini ondan yana edənələrə pulsuz parkinq, bütün otel ərazisində pulsuz Wi-Fi xidməti də göstərir. Otel-də uşaqların rahatlığı və əyləncəsinə xüsusi önəm verilib ki, bu da Truskovetsə ailəsi ilə birgə təşrif buyuranların məhz "Mir"ə üz tutmasında müstəsna rol oynayır. Bir sözlə, sabiq nazirin haqqında danışılan oteli öz müasirliyi ilə fərqlənir, eyni zamanda onun ərəşəyə gəlməsi üçün fantastik pullar xərcləndiyini göstərir. Gəl ki, Fazil Məmmədovun otelində 1 nəfər də olsa xidməti personal yoxdur. Başqa millətlərin nümayəndələri işçi götürməklə dolanışmaları təmin olunub. Bundan başqa Fazil Məmmədovun Ukrayna paytaxtında 5

ulduzlu "11 Mirrors Design Hotel", siqaret, təkər zavodu və böyük bazarı var.

Sadalananlar Fazil Məmmədovun böyük biznesinin kiçik bir parçasıdır. Üstəlik Vergilər Nazirliyinə rəhbərliyi dövründə müxtəlif postlara təyin etdiyi özünün qohum-qardaşı da onun yolu ilə gedib. Belə şəxslərdən biri də Fazil Məmmədovun yeznəsi Namiq Quliyevdir. O, Fazil Məmmədovun müşaviri idi. Bundan başqa Vergilər Nazirliyi yanında Ver-

lib. Ümumiyyətlə, şəbəkənin varlığı haqda məlumatlar da sosial şəbəkələrdən, internet resurslarından kənar saxlanılıb. Bu şəbəkəni Namiq Quliyevin tələbə yoldaşı və qudası Əli Ağa oğlu Allahverzizadə idarə edir. Əli Allahverzizadənin Fazil Məmmədovun Türkiyə və Kiprdəki bütün bizneslərinə rəhbərlik etməsi haqda da xəbərlər var. Qeyd edək ki, 2015-ci ilin fevralında Vergilər Nazirliyinin 3-cü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri u-

yə təyin etdirəcəklərini açıq deyirmiş. Vidadi Məmmədovun oğlunun qayınatası general Sübahir Qurbanov Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin İqtisadi Cinayətkarlıqla Mübarizə Baş İdarəsində reisi idi və Eldar Mahmudov "vurulmuş"dan sonra "MTN işi" üzrə həbs edilmiş. Vidadi Məmmədov iş adamlarının dosyesini general Sübahir Qurbanova verirdi və onların sonradan başlarına gələn hadisələr hamıya məlumdur.

Fazil Məmmədovun yeznəsinin

Türkiyədə biznesi ortaya çıxdı

Sabiq vergilər naziri və komandasının ölkə xaricindəki böyük biznesləri siyahıya alınır

gi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamenti reisinin birinci müavini təyin postunu tuturdu. Namiq Quliyev haqda zaman-zaman çox ilgincliklər yayılıb. Məsələn, belə xəbərlər vardı ki, Namiq Quliyev nazirliyə kefi istəyəndə gəlmiş. Hətta yeznənin 2 lüks kabineti də varmış. Biri nazirlikdə əsas binada, digəri isə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentində (VCAD). Namiq Quliyevin əsasən Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentindəki kabinetində oturduğu deyilirdi. Sahibkarlardan xərac pulları əsasən həmin binada yığılırdı. Yeznə də günün bu binadakı kabinetində keçirirmiş. Fazil Məmmədov yeznəsindən nazirlikdə oturmasını tələb etsə də, Namiq Quliyev onun sözüne baxmırmış. İndi məlum olur ki, Fazil Məmmədov Azərbaycanın pullarını xaricə daşdığı vaxtlarda yeznə də boş-bekar dayanmayıb, marketlər şəbəkəsi yaradıb. Şəbəkənin dövrüyyəsi gizlədi-

sus rütbəsi alanlar sırasında Namiq Quliyev də vardı. Fazil Məmmədov Vergilər Nazirliyini ailə biznesinə çevirmək üçün hər şey etmişdi. Məsələn, nəzarət-kassa aparatlarını Fazil Məmmədovun bacısı oğlu, yəni Namiq Quliyevin oğlunun adına rəsmiləşdirilmiş "CASPEL" MMC-nin ölkəyə gətirdiyini bilməyən yox idi. Hələ 2011-ci ildən başlamış "kassa işi" o zaman böyük hay-küy də yaratmışdı. Bu haqda ötən saylarımızdan birində geniş yazmışıq. Təkcə kassa əməliyyatından yeznənin 10-15 milyon manata sahibləndiyi də bildirdirdi. Belə əməliyyatlar Namiq Quliyevin varlanması, general rütbəsinə qədər irəliləməsi, mal-mülkünün sayının durmadan artmasına səbəb olmuşdu. Fazil Məmmədov kimi o da artıq yeni zirvələri fəth etmək eşşinə düşmüşdü. 2015-ci ildə mətbuata Vergilər Nazirliyinin bir qrup işçisinin müraciət etmişdi. Həmin müraciətdən belə aydın olurdu ki, Namiq Quliyev VCAD-ın o dövrdəki reisi Vidadi Məmmədovu yüksək vəzifə-

Vidadi Məmmədova Vergilər Nazirliyində işlədiyi dövrdə "krışa"lığı edən işə Fazil Məmmədovun digər yaxın qohumu, vergilər nazirinin müavini olmuş Namiq Əliyev edib. Namiq Əliyev açıq-aşkar Vidadi Məmmədova deyirmiş ki, özü baş prokuror olacaq və Vidadi Məmmədovu Vergiyə Nəzarət İdarəsinə reisi qoyacaq. Onda hər şey başqa cür olacaq. Bu, əlbəttə ki, Eldar Mahmudovun planı idi. Çünki baş prokuror Eldar Mahmudova çox işlərində mane ola bilirdi. Eldar Mahmudov Fazil Məmmədovun yaxın qohumu və müavini Namiq Əliyevlə plan qurmuşdular ki, baş prokuror səddini aşsa bilsinlər. Eldar Mahmudovun işdən çıxarılması planları pozdu. Hazırda Fazil Məmmədovun və komandasının ölkə xaricindəki böyük biznesləri siyahıya alınır. Yəqin ki, Fazil Məmmədov və komanda üzvlərinin Türkiyə və Kiprdəki mal-mülkləri də siyahılardan kənar qalmayacaq.

■ E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Bıçaq məktəbə dirənəndə...

Elşad MƏMMƏDLİ
elshad1978@mail.ru

Son illərdə bıçaqla törədilən cinayətlərin sayı artıb. Hər gün iki-üç bıçaqlaşma ilə bağlı xəbərlər tirajlanır. Sanki müəyyən bir kəsimdə süüraltı bir bıçaq "sevgisi" var. Səbəbi nədir, bilmirəm. Biriləri hətta ayağına toxunanda da cibindən bıçaq çıxarıb hücum edir. Bu yaxınlarda bir olayın şahidi oldum:

Metronun "Qara Qarayev" stansiyası yaxınlığında - işıqforun yanında bir gənc maşınların hərəkət zolağına çıxıb saymaz-yana yolu keçirdi. Hansı ki, yol maşınların idi, onlar üçün yaşıl işıq yanmışdı. Maşın axınına mane olan gəncə sürücülərdən biri sığınal verdi, onun bundan xoşu gəlmədi, yoldan çıxmaq əvəzinə dayandı ortada, qəsdən. Qarşıdakı maşınlardan birinin sürücüsü buna nəşə dedi, oğlan əlini atıb cibindən bıçaq çıxarıb cumdu sürücüyə. Sürücü də ağıllı adam idi, baş qoşmadı ona, sürdü çıxdı getdi. Oğlan isə əlində bıçaq, vurmağa adam axtarırdı yenə də...

Xatırlayıram, hələ sovetlər vaxtında da bıçaqla mübarizə hüquq-mühafizə orqanlarının xüsusi olaraq diqqətində idi. Cibdə bıçaq gəzdirmək məsuliyyət yaradırdı. Xüsusi ilə metroda yoxlanışlar keçirilirdi, cibdə gəzdirilən bıçaqlar birmənalı şəkildə müsadirə edilirdi. Məncə, hüquq-mühafizə orqanları bıçaq gəzdirənlərə qarşı sərt tədbirlər görməyə başlamalıdır. Çünki o tip adamlar bıçağı cibində elə-belə gəzdirmir, kimsə xoşuna gəlməyə soxacaq qamına. Çox təəssüf ki, gənclərin bir çoxu kriminal meyillidir dövrümüzdə.

İndi dava etmək, döyülməklə bağlı kişiler arasında etalonlar da fərqlənib. Ötənlərdə cavanlar arasında belə bir deyim vardı ki, bıçaq, ağac parçası ilə dava eləməzlər, hünərini yumruqla göstər. Hərçənd ki, mənə görə insan addımbaşı heç yumruqlaşmamalıdır, təklişməməlidir də. Bütün məsələləri ağılla, yaxud hüquqi müstəvidə həll etmək daha faydalıdır.

Amma nə edək ki, bıçaq sindromu artıq məktəbə də gedib çıxıb.

Göyçay rayonunda orta məktəbdə bıçaqlanma hadisəsi olub.

Rayonun 7 sayılı tam orta məktəbində hərbi hazırlıq müəllimi Elşən Süleymanov dərslər vaxtı 9-cu sinif şagirdi N.B.-ni kobud davranışına görə danlayıb və onların arasında mübahisə yaranıb.

Bundan əsəbləşərək evə gedən N.B. cibinə bıçaq qoyaraq məktəbə qayıdıb. O, müəllimi Elşən Süleymanova yaxınlaşaraq qəflətən onu bıçaqlayıb. Yaxınlıqdakı müəllimlərin köməyi ilə bıçaq şagirdin əlindən alınıb. Hadisə zamanı Elşən Süleymanov qolundan bıçaq xəsarəti alıb.

Mənə görə şagirdin müəllimə bıçaq çəkməsi qiymət əlaməti kimi dəhşətli hadisədir. Gənclik illərimdə - 2000-2001-ci illərdə doğulduğum rayonda müəllim işləmişəm. Bu hadisənin baş verdiyi 7 sayılı məktəb Göyçayın ən nümunəvi məktəblərindən olub. Rayon olimpiadalarında 7 sayılı məktəb ən yüksək nəticələr göstərirdi, sərt təlim-təربiyə metodları da vardı orda. Bıçaqlanan müəllim Elşən Süleymanov da uzun illərdir bu məktəbdə çalışır və nümunəvi müəllimlərdəndir. Məktəbdə əxlaq, təlim-təربiyə mühitində daim nəzarət edən pedaqoqlardan biridir.

Elşən müəllimə bıçaq çəkən uşağın təربiyə aldığı mühitlə də maraqlandım. Təəssüf doğuran bir mühitdə yetişib. Təربiyəsində ciddi problemlər var...

Keçmiş pedaqoq və bu gün övladlarının tədrisi ilə bağlı məktəblə sıx təmasda olan, ailə üzvü məktəbdə çalışan, habelə gündəlik informasiya mühitinin içində olan adam kimi deyim, orta ümumtəhsil məktəblərində əxlaqında, davranışlarında ciddi problemlər olan yuxarı sinif şagirdləri çoxdur. Onlar bir sinfin, məktəbin təlim-təربiyə işinə ciddi əngəllər törədirlər. Hətta özlərini orta məktəbdə "avtoritet" elan edən, müəllimləri hədələyən, aşağı sinif uşaqlarından pul tələb edən yuxarı sinif şagirdləri də var. Oğlumun oxuduğu məktəbdə də belə biri vardı, direktordan bir neçə valideyn tələb etdik, uzaqlaşdırıldı məktəbdən. Pedaqoji metodların tələbinə görə belə çətin təربiyə olunan və anormal uşaqların orta ümumtəhsil məktəbində oxuması yolverilməzdir. Sovetlər dövründə məktəb rəhbərliyi dərhal Təhsil Şöbəsinə və hüquq-mühafizə orqanlarına təqdimat yazır və belələrini ümumtəhsil məktəbindən ayırır, uyğun olaraq çətin təربiyə olunan uşaqlar üçün təhsil müəssisələrinə göndərdilər. İndi də bu qaydaları tətbiq etmək lazımdır və zamanın tələbidir. Bunu bir təklif olaraq ictimaiyyət nümayəndəsi kimi məktəblə Təhsil Nazirliyinə də göndərəcəm. Bununla həm əxlaqında, təربiyəsində problem olan uşaqların törədəcəyi əməllərin qarşısı alınır və həm də sərt metod kimi, pozulmağa meylli olan digərlərinə də dərslər olur. Bu, çox doğru bir metodologiyadır və tətbiq edilməlidir.

Əgər məktəblərdə sərt əxlaqi-təربiyəvi metodlar tətbiq edilməyə, yeni kriminala meylli, anormal mühitdə təربiyə alanlar uyğun müəssisəyə köçürülməzsə, məktəblərdəki durum daha da ağırlaşacaq.

Əgər məktəbdə bu metodlar tətbiq edilsə, bir qədər sonra bıçaq çıxaran gənclər ümumiyyətlə azalacaq.

22 ildir ABŞ-da yaşayan Milli Məclisin sabiq sədri Rəsul Quliyev ötən həftə jurnalist Emin Hüseynova verdiyi video-müsahibədə Milli azadlıq hərəkatının lideri, Azərbaycanın sabiq prezidenti Əbülfəz Elçibəyin seçildiyi 7 iyun 1992-ci il prezident seçkilərini şübhə altına alıb. Onun seçkinin 50 faiz saxtalaşdırıldığı deməsi, keçmiş deputat Hüseyn Abdullayevi prezident seçilmək üçün potensial olmayan şəxs adlandırması siyasi qalmaqla yarıdır. Belə ki, Əbülfəz Elçibəyin silahdaşları olmuş şəxslər Rəsul Quliyevə sət cəvab verib, onu Elçibəyə böhtan atmaqda ittiham ediblər. Məsələn, Elçibəy hakimiyyətinin baş naziri Pənah Hüseyn "Mən güman eləmirəm ki, Rəsul Quliyev "Əbülfəz Elçibəy saxtalaşdırılmış seçkilərlə prezident seçilmişdi" kimi sərəm açıqlama versin. Əgər həqiqətən də o cür açıqlama veribsə, bu, yalnız Rəsul Quliyevin hansısa ruhi vəziyyətindən xəbər verə bilər" cavabını verib.

Ə. Elçibəyin köməkçisi olmuş Oqtay Qasımov isə "Rəsul Quliyevin dedikləri psixoloji problemlərindən irəli gəlir. Əbülfəz Elçibəy deyirdi ki, mənə sənənin pulların yıxdı, Rəsul" açıqlamasını verərək eks-spikerin iddialarına sət reaksiya bildirib.

Rəsul Quliyevin Hüseyn Abdullayevi potensial olmayan şəxs adlandırmasına isə qarşı tərəfin cavabı təhqiramiz dərəcədə sət olub. Hüseyn Abdullayev özünün facebook səhifəsində yazı paylaşmış və həmin yazıda Rəsul Quliyevi "primitiv və özünün gülcünc danışıq tərzi ilə boşboğazlıq edən şəxs" adlandırıb. Üstəlik, onun

ünvanına "sən haranın itisən", kitabı da edib.

Maraqlıdır ki, son illərdə Rəsul Quliyevin Azərbaycanda səlahiyyətli nümayəndəsi, Gələcək Azərbaycan Partiyasının sədri Ağasif Şakiroğlu bu dəfə Rəsul Quliyevin müdafiəsinə qalxmayıb. Halbuki, son illərdə A. Şakiroğlu R. Quliyevə qarşı olan istənilən açıqlamaya dərhal cavab verirdi.

Görünür, bu səbəbdən Rəsul Quliyev ona qarşı açıqlamalar yayınlara bu dəfə özü cavab verməli olub. Rəsul Quliyev dünyanın facebook səhifəsində barəsində sət açıqlamalar verənlərə cavab yazıb. "Yeni Müsavat" qəzeti bildirir ki,

Rəsul Quliyevdən yeni təhqirlər, aşağılamalar - siyasi savaş davam edir

Eks-spiker: "Yüksək səviyyəli rəsmi görüşlərdə qara tuffli, ağ corab geyənlər ən yüksək vəzifələrə təyin edilmişdi"; "Siyasətdən 25 il bundan öncə getməli olanlar bu gün də meydandadırlar və beyinlərinin inkişafı həmin dövrdən dayanıb"

eks-spiker yazısında bildirib: "Mənim Emin Hüseynova verdiyim intervü çox böyük (dünyanın hər yerində) maraqla doğurmaqla yanaşı, bir sıra insanlar tərəfindən əcaib və təbiiyəsizlik nümayiş etdirməklə nəticələnib. Elçibəy hakimiyyətinin yıxılmasının başlıca səbəbi absolyut nadan adamların ən yüksək postlara təyin edilməsi oldu. Hətta yüksək səviyyəli rəsmi görüşlərdə qara tuffli, ağ corab geyənlər ən yüksək vəzifələrə təyin edilmişdi. Həmin insanlar-siyasətdən 25 il bundan öncə getməli olanlar bu gün də meydandadırlar və beyinlərinin inkişafı həmin dövrdən dayanıb, bu gün də eyni düşüncə ilə yaşayırlar. Sürət Hüseynov krizisini yaradanlar, Prezident Qvardiyası-

nın qanını tökdürənlər bu gün də özlərinin buraxdığı səhvlərdən xəcalət çəkmir, utanıb qızarmadan qəhrəman kimi danışırırlar. Krizisdə 3 gün müdafiə nazirlərini tapa bilməyən "qəhrəmanlar" yıxılmaqlarına kənardan səbəb axtarırlar, bu gülməlidir. Tanımadığım birisi-nə-köməkçisinə, Elçibəyin onu mənim pulumun yıxdığını deməsi iddiası irəli sürülür. Hansı prezident köməkçisinə bu şəkildə şikayətlənə bilər. Mən bir daha Elçibəyin onun komandasında mənə ən yaxın adam olduğumu qeyd etmişəm, bir daha təsdiqləyirəm... Və o özü də Vaşinqtonda görüşəndə onun məndən yaxın adamı heç vaxt olmadığını sonradan başa düşdüyünü etiraf etdi. İnsan həyatda səhv edə bilər (yük-

sək post tutmuş, hakimiyyətlərini Hüseynova verənlərin səhvləri bağışlanmazdır), ancaq səhvini bu günə qədər anlamırsa və yenə qəhrəmanlığından dəm vurursa, bu adamın psixikasında bir neçə ay tutduğu kreslo ab-havası donub qalıb və ölənə qədər də belə yaşayacaq, onu düzəltməyə cəhd etmək mənasızdır.

Başqa tip insanlar da mövcuddur. Onların xəmirli təbiiyəsizliklə yığılıb. Beş-on manatın olması, başqalarının əsərlərindən musiqi kompozisiyaları yaradıb özünü böyük bəstəkar hesab etməsi onda özüne qarşı müştəbehlik hissi yaradıb. Özünü hər şeyə qadir şəxsiyyət hesab edir. Bu insanlar ancaq təbiiyəsizliklə

diqqəti cəlb edə bilər. Bu tiplərə-xalqa bir qəpiklik xeyri dəyməyən adamlara cavab verməyi heç vaxt özümə layiq görməyəm, belə də davam edə bilər. Onlara mənə özlərinə lider elan etmiş komanda cavab verməlidir, mən yox, başqa sözlə bu şəxsiyyətlərin dostları cavab verməlidir".

Qeyd etmək lazımdır ki, Rəsul Quliyev budəfəki statusunda da kifayət qədər ağır təhqirlərə, vaxtilə eyni komandada təmsil olunan həmkarlarına qarşı aşağılamalar yol verib. Ümumiyyətlə, bu siyasiyyətlərin leksikonu hər zaman qıt və primitiv olub. Yaşlanmasında Rəsul Quliyevi dəyişdirməyib...

□ Etibar SEYİDAĞA,
□ "Yeni Müsavat"

Sovet dövrünün tanınmış jurnalistlərindən olan Mehman Əmi köçünü sürüb bu dünyadan getdi. 74 yaşında idi. Vaxtilə ölkənin 3-5 iri qəzetlərindən biri olan "Sovet kəndi" (sonradan "Həyat" və "Azərbaycan") qəzetində çalışmışdı.

Xəlid KAZIMLI

Mehman Əminin dövrü

Bir jurnalistin vəfatıyla bağlı mediada bir sətir də olsun xəbər getmədi. Ona görə ki, dövrən o dövrən deyildi, Mehman Əminin dövrü sovet dövründə qalmışdı.

Bir o deyil... Uzun müddət AzTV-də sədr müavini olan tanınmış yazıçı Nahid Hacızadənin də vəfatı mediada xəbər olmadı, yalnız bir-iki sayt faktı konstataşya etdi.

O dövrdə çalışmış onlarla həmkarımız, yazıçılar, şairlər, rəssamlar, aktyorlar, sənət adamları ard-arda rəhmətə gedirlər, amma heç kəsin xəbəri olmur. Çox kədərli dir.

Təvəzökar, adi, sadə insanların taleyi budur.

Mehman Əmi iddiasız, sadə adam idi. Ölkənin ən tirajlı (500 mindən artıq oxu-

cusu olan, hər evə gedən) üç qəzetindən birində Aqil Abbas, Vaqif Bəhmənli, Mehman Cavadoğlu kimi tanınmış imzalarla birlikdə çalışarkən də təvəzökar insan idi, yazılarını yazır, dostları ilə oturub söhbət edər (barməzə söhbətləri vardı), zərərətə qarşı, arada sovet məkanına ezamiyyətlərə gedər, rayonlara əmək qabaqcıllarından oçerklər yazmağa göndərilərdi. Sovet jurnalistikasının çərçivəsi beləydi, o da bu çərçivə daxilində yaradıcılıqla məşğul idi.

1987-ci ildə mən "Sovet kəndi"nin redaksiyasında Mehman Əminin yanına getmişdim. Yuxarıda adlarını çəkdiyim şəxsləri ilk dəfə üzübürət orada gördüm. Mehman Əmi şöbə müdrilərini - Vaqif Bəhmənlini göstərər deyirdi:

"Televizorda görmüsən yaqin, Vaqif Bəhmənli budur. Çox zəhmətkeşdir. Kənardan baxan elə bilər, müdir bizik, o bizim işçimizdir. Sağ olsun, nə qədər material olur, qabağına qoyub işləyir".

O vaxtlar jurnalistlərin hər gün yazmaq kimi bir planları, öhdəlikləri yox idi, iki həftədən bir, ayda bir materialları qəzetdə dərc olunardı, ya olunmazdı.

Mehman Əmi 74 illik ömür yaşadı, bir dəfə bir adamın dalınca mənfi fikir işlətmədi. Xasiyyəti beləydi. Bir qrupda kiminsə adı çəkilərdisə, ilk fikir Mehman Əmindən gələrdi: "Yaxşı oğlandır"; "Canlara dəyən adamdır"; "Pis adam deyil" və s. Bəzən o, çoxlarının yaramaz biri kimi tanıdığı adam haqqında da belə deyəndə, təbii ki, ona etiraz edənlər də olurdu, o zaman o deyirdi ki, neynəsin, o da başını bu yolla dolandırır.

Mənim jurnalist olmağım da Mehman Əminin də rolu var. Çünki gözümü açıb gör-

müşdüm ki, nəsəlimizdə üç jurnalist var: Zahid Əmi (əvvəlcə "Kommunist", sonradan isə "Xalq qəzeti"ndə çalışmış), Mais Əmi (rayon qəzetində şöbə müdiri idi), bir də

zətdə tam ştatlı işə düzəlməsinə illər gedirdi. Onları əvvəlcə ştatdankənar müxbir işinə cəlb edir, sonra korrektor keçirir, daha sonra hansısa şöbədə işləyir, lap axırda

müşdüm ki, nəsəlimizdə üç jurnalist var: Zahid Əmi (əvvəlcə "Kommunist", sonradan isə "Xalq qəzeti"ndə çalışmış), Mais Əmi (rayon qəzetində şöbə müdiri idi), bir də

zətdə tam ştatlı işə düzəlməsinə illər gedirdi. Onları əvvəlcə ştatdankənar müxbir işinə cəlb edir, sonra korrektor keçirir, daha sonra hansısa şöbədə işləyir, lap axırda

Onların içində, söz yox, yazı-pozunu bacaranlar da var, piyada gəlib piyada gedəcək adamlar da çoxdur. O vaxtlar isə belə şey yox idi. Əlinə qələm götürüb yazı yazan hər bir jurnalist özü səliss yazmaqla yanaşı, mətnləri korrektə edəcək qabiliyyətə də malik olmalıydı, istənilən gün redaktor da ola bilərdi. Standart beləydi.

Mehman Əmi bu standartların adamıydı. Kütləvi şəkildə yeni-yeni qəzetlərin yarandığı, müxtəlif peşə sahələrinin kütləvi şəkildə jurnalist olduğu vaxtlarda o, bu prosesi çəşqinliqlə izləyir, bunun sürəkli proses, qalıcı durum olmayacağını düşünürdü. Amma aşınma prosesi sürdükcə sürüb gedirdi. Belə, jurnalistika gəlib bu günlərə düşdü.

Beləcə, hər sözün üstündə əsən, sözün məsuliyyətini anlayan köhnə jurnalist nəsəlinin sonuncu yarpaqları bir-bir budaqdan düşüb gedir.

Mehman Əmi o sonuncu yarpaqlardan idi. İndi onun imzasını (Mehman Kazimov) yalnız köhnə adamlar, sovet oxucuları xatırlayır. Gəncliyində rəhmətlik diktör Rafiq Hüseynova çox bənzəyən Mehman Əmi də elə məşhur diktörə aşağı-yuxarı eyni vaxtda dünyadan köçdü. Onların dövrü beləcə qapanmışdı...

Mehman Əmi. Onlar atamla əmoğluydular.

Onların ikisinin respublika miqyaslı qəzetdə işə düzəlmələrinin necə çətinliklə başa gəldiyi gözümün qabağında olub. O vaxt beləydi. Bir ali təhsilli jurnalistin qə-

ştata götürür, maaş təyin edirdilər.

İndiki kimi deyildi. İndi nəinki jurnalist təhsili, ümumiyyətlə, heç bir təhsili olmayan yüzlərlə həmkarımız var. İşlədikləri gün ən yaxşı media qurumunda iş tapa bilirlər.

"Baxış bucağı"

Qarabağla bağlı ATƏT-in müşahidə missiyasının sayının artırılması narahatlığa səbəb olub. Rusiyanın bu məsələni xüsusilə təbliğ etməsi, ermənilərin məmnunluğu rəsmi Bakımın nədən bu anlaşılmaya gətirdiyi ilə bağlı suallar yaradır. Azərbaycanın keçmiş xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarovla bu mövzuda söhbət etdik:

- Tofiq bəy, bir sıra ekspertlərin fikrincə, müşahidəçilərin sayının artırılması status-kvonun saxlanmasına, işğalın davam etməsinə rəvac verəcək və Azərbaycanın zərərindədir. Xatırladım ki, erməni tərəfi aprel döyüşlərindən sonra bu məsələdə anlaşmanın əldə olunması üçün cəhdlər göstərirdi və nəhayət, razılaşma əldə olundu. Siz bu məsələ ilə bağlı nə düşünürsünüz?

- Apreli yaxşı yada saldırmı. Apreldən sonra iki məsələ gündəmdə idi. Birincisi, ermənilərin iddia etdiyi təhlükəsizlik məsələləri. Yəni atəşkəs rejiminin bu və ya digər şəkildə güclənməsi. Bu mövqeyi vasitəçi dövlətlər də təbliğ edirdilər və dəstəkləyirdilər. İkinci məsələni isə Azərbaycan qoyurdu. Bəzi vasitəçilər buna cavab olaraq deyirdilər ki, aktual məsələdir. Yəni real və substantiv danışıqlar. Danışıqların o səpkidə qurulması ki, sonda nəticə əldə olunsun. O halda isə hamı başa düşürdü ki, ən yaxşı variantda torpaqların bir qismi ilkin mərhələdə azad olunmalıdır. Bir azdan iki il olacaq ki, bu müzakirələr gedir. Nəticəsi ondan ibarətdir ki, heç bir real danışıqlar olmadı, siyasi vəziyyət dəyişmədi. Ermənistanın siyasi elitasının mövqeyi daha da sərtləşdi. Demək olmaz ki, onların istədiyini tam şəkildə reallaşdı. Sadəcə, bir qismini həyata keçirirlər və bu missiyanı genişləndirirlər.

- Yəni siz də hesab edirsiniz ki, missiyanın genişləndirilməsi işğalçı ölkənin faydasıdır?

- Təbii. Axı, onlar bu məsələni qoyurdular, məqsəd də bundan ibarət idi. Onlar deyirdilər ki, biz bu məsələlər həll olunmayınca danışıqlara getməyəcəyik. Bir müddət də imtina etdilər. İndi minnət edə-edə danışıqlara qayıdıblar. Buna cavab olaraq vasitəçilər onların "narahatlığını" nəzərə alaraq, buna razılıq veriblər. Belə çıxır ki, Azərbaycan da bunu qəbul edib.

- Amma Elmar Məmmədyanov sonuncu danışıqların kreativ keçdiyini demişdi. Bu kreativ ifadəsinin arxasında sizcə, nə dayanır? Azərbaycanın müşahidəçilərlə bağlı razılaşmaya gətməsinin qarşılığında hansı marağı təmin olunub?

- Bilirsiniz, Azərbaycan tərəfindən üç termin eşitmişəm:

kreativ, substantiv və məntiqi danışıqlar. Artıq bunu lağlağa çevirənlər də var. Mən də bu terminlərin bəzən real mənə daşmadığını görməkdəyəm. Məsələn, Ermənistanda Təhlükəsizlik Şurası keçirilir və parlamentin qapalı iclaslarında danışıqların indiki vəziyyəti müzakirə olunur. Bizdə bu kreativ, ya məntiqi, ya da substantiv olmasının yeganə qiymət verəni Məmmədyanovun sözündən bilirəm. Təbii ki, bu vəziyyət qəbul edilməzdir.

- Amma Azərbaycan rəhbərliyi bir neçə dəfə bəyan edib ki, İrəvan danışıqlarına şərtsiz qayıtmağa vadar olub. Ola bilmə ki, Məmmədyanov Bakımın xeyrinə olan detalları açıqlamır?

- Varsa da, mən bilmirəm nəyə görə açıqlamır. Mən vaxtilə 6 ilə yaxın danışıqların başında dayanmış adamam. Bilmirəm, orda hansı məsələlər ola bilər ki, onları heç kəsə

edən ayrı bir məsələdir. Guya orada təzə sənədlər tərtib olunub, bu barədə Lavrov da deyib. Əgər Anjey Kasprşikin missiyasına təzə vəzifələr qoyulursa, bu, açıqlanmalıdır. Çünki bu, tam ayrı məsələdir. Amma 20 il bundan əvvəl qəbul olunmuş mandata müşahidəçilər əlavə olunursa, bu, tam başqa bir vəziyyətdir. Papov da, Lavrov da bunu deyib ki, bəs, hansısa sənədlərin qəbul olunmasına guya biz

lazımdır və s. Təbii ki, o, alınmadı və Azərbaycan tərəfi onu qəbul etmədi. Yəni onların ən aşağı səviyyədə "nailiyyəti" 7 nəfərin artırılmasıdır. Açıq deyim ki, bu, onların istəyini ciddi şəkildə, tam təmin edən məsələ deyil. Sadəcə olaraq, onlar elə bilirlər ki, nə sə alıblar. Biz isə heç nə almamışıq. Əgər almışıqsa, Məmmədyanov ən azı qapalı iclasda deputatlara çatdırınsın. Ümumiyyətlə, sülh prosesi

- Kasprşiklə bağlı suala tam cavab vermədiniz. Belə fikirlər var ki, bu adam ermənilərə məlumat daşıyır...

"İndi ən yaxşı yol ondan ibarətdir ki, nazir getsin Milli Məclisə və desin ki.."

Tofiq Zülfüqarov: "Bizə Məmmədyanovla Nalbəndyan arasında yox, iki ölkə, iki xalq arasında sülh lazımdır"

"Onda bu şəraitdə substantiv, kreativ və sair nə deməkdir?"

rovdur. Bu, bir ölkə üçün yətləri deyil, açıq deyirəm. Ona görə yox ki, mənə nazir kimi qane etmir. Bu, elə məsələdir ki, bir adamın rəyi ilə bağlamaq düzgün deyil. Həmçinin danışıqların lazımı səviyyədə gətirməsi ilə bağlı şübhələr üçün çox böyük əsaslar var. Bir mütəxəssis olaraq şəxsən mən belə düşünürəm. Bunu mən açıq deyirəm. Amma bundan da kənar, yeni şəxsiyyətdən uzaqlaşan məqamı da götürsək, bununla bağlı parlamentdə qapalı bir iclas keçirsinlər. Məsələ ilə bağlı parlamentə məlumat verilsin, situasiya şərh olunsun. İndiki mərhələyə qayıtsaq, belə çıxır ki, ermənilər qismən nəyəyə nail olublar. Amma danışıqların nədən ibarət olduğunu biz təkcə Elmar Məmmədyanov

deməyə? Əgər söhbət hansısa torpaqların azad olunmasından gedirsə, onu açıq demək lazımdır. Ermənistan ictimaiyyəti buna hazır olmalıdır. Amma biz görürük ki, bu məsələni yada salanda ermənilər deyirlər yox, biz heç bir ərazini vermərik və s.

- Serj Sarkisyan bunu elə keçən ay AŞ PA tribunasında da bəyanladı.

- Bəli. Onda bu şəraitdə substantiv, kreativ və sair nə deməkdir? Ermənistan

açıq-aşkar deyir ki, torpaqları qaytarmaqdan söhbət getmir. Əgər bundan söhbət getmirsə, onda digər məsələlər bizim nəyimizə lazımdır. Açıq deyirəm, bu, ermənilərin nailiyyətidir ki, köhnə mandatla 7 nəfər əlavə müşahidəçi olacaq. Düzü, mənə narahat

yaxınlaşıyıq. Bu sənədlər maliyyə sənədləri ola bilər. Yəni bəlkə Vyanada ATƏT-in Daimi Şurası 7 nəfər müşahidəçi ilə bağlı maliyyənin büdcəsinin artırılması və s. bağlı sənədlərdən söhbət gedir. Amma mandattan, onların fəaliyyətini nizamlayan sənəddən söhbət gedirsə, bu, ciddi məsələdir.

- Müşahidəçilərin haradan olmasının önəmi varmı?

- Bu, çox vacib deyil. Çünki müxtəlif ölkələrdən olublar və dəyişiblər. Adətən, onların çoxu hərbiçilər, hərbi diplomatlar olur. Yəni onların məruzə və məlumat hazırlamasını Anjey Kasprşik özü idarə edir.

- Kasprşiklə bağlı vaxtaşırı neqativ fikirlər yayılır. Siz onunla bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Mən 20 ildən çoxdur ki, bu adamı tanıyıram. Evimə də gəlir, 3-4 aydan bir görüşürük, müzakirələr aparırıq. Təbii ki, mən xidməti məsələlərlə bağlı suallar vermərim. Amma mən başa düşdüyüm kimi, mandat köhnədir, 20 il bundan qabaq qəbul olunub, bunun hazırlanmasında mən də iştirak etmişəm, ona görə də inceliklərinə doğurur, məsələn, Lavrovun, ya Papovun bəyanatları. Lakin çox məsələlər var ki, gərək Elmar Məmmədyanov parlamentə getsin və qapalı iclasda vəziyyətlə bağlı məruzə etsin, suallara cavab versin.

Gülməli bir vəziyyət yaranıb. Heç səfirlərin yanında da bu barədə məlumat vermir. Mən icaslarda bir səfir kimi iştirak etmişəm, amma kimse vəziyyət barədə soruşanda deyilib ki, bir nazir kimi, özün-

bir, iki, üç adama bağlı olmalıdır.

- Həmsədrlərin budafəki səfəri nə ilə bağlıdır. Ciddi bir prosesa start verilir, yoxsa sadəcə seçki ilində sakitliyi təmin etmək istəyirlər?

- Danışıqların hansısa nəticə verməsi üçün tərəflər ona hazırlığını nümayiş etdirməlidir. Ermənistan prezidentinin çıxışı, siyasi elitanın mövqeyi onu göstərir ki, onların mövqeyi kompromisə yox, daha radikal istiqamətdə inkişaf edir. Ola bilməz ki, onlar ictimaiyyət üçün bir şey desinlər, amma danışıqlarda desinlər yox, biz torpaqları azad edəcəyik. Mən buna inanmıram. Bunu edən siyasi xadimin ömrü uzun ola bilməz.

Bu baxımdan şərait yoxdur ki, hansısa irəliləyiş olsun. Gəlin açıq danışaq da, yoxdur şərait. Mən ermənilərin hansısa real danışıqlara hazırlığını görmürəm. Onlar aprel döyüşlərindən sonra heç olmasa 7 müşahidəçi alıblar, biz heç nə almamışıq. İndi ən yaxşı yol ondan ibarətdir ki, nazir getsin Milli Məclisə, desin vəziyyət belədir. Ondan sonra baxaq, görək ictimaiyyət nə deyir. İstəyirlər qapalı olsun, istəyirlər açıq. Gördünüz ki, Ziyafət Əsgərov müşahidəçi məsələsinə çox mənfi fikir bildirib. Digər belə mövqələr də eşitmişəm. Heç olmasa izah etsinlər ki, 7 nəfər müşahidəçinin artırılmasına razılıq vermişkən, bunun əvəzinə nə alacağıq? Əslinə qalsa, bizə Məmmədyanovla Nalbəndyan arasındakı sülh lazımı deyil. Bizə iki ölkə, iki xalq arasında sülh lazımdır və ona nail olmaq istəyirik.

- Burda onların nə mənzil-qəragahı, nə də akkreditasiyası yoxdur. Çünki onların akkreditasiyası ola bilməz. Onların məşinlərinin diplomatik nömrələri Gürcüstana məxsusdur. Bu missiyaya görə, bir yerdə iki həftədən çox otura bilməzlər, çünki mandatın şərti belədir. Onların məsələ, Xankəndidə vəziyyətə nəzarət etmək istəməsi məntiqlidir. Amma təbii ki, biz onların orada rəsmi akkreditasiyasına razı deyilik. Səhra köməkçiləri var və bu missiya daim hərəkətdədir.

- Tofiq bəy, siz də narahat-sınız ki, müşahidəçilərin sayının artırılması Azərbaycanın əl-qolunu bağlaya bilər?

- Yox. Ermənilər təbii ki, istəyirdilər ayrı bir nəzarət sistemi tətbiq olunsun. Deyirdilər ki, xüsusi cihazlarla təminat

lazımdır və s. Təbii ki, o, alınmadı və Azərbaycan tərəfi onu qəbul etmədi. Yəni onların ən aşağı səviyyədə "nailiyyəti" 7 nəfərin artırılmasıdır. Açıq deyim ki, bu, onların istəyini ciddi şəkildə, tam təmin edən məsələ deyil. Sadəcə olaraq, onlar elə bilirlər ki, nə sə alıblar. Biz isə heç nə almamışıq. Əgər almışıqsa, Məmmədyanov ən azı qapalı iclasda deputatlara çatdırınsın. Ümumiyyətlə, sülh prosesi

- Həmsədrlərin budafəki səfəri nə ilə bağlıdır. Ciddi bir prosesa start verilir, yoxsa sadəcə seçki ilində sakitliyi təmin etmək istəyirlər?

- Danışıqların hansısa nəticə verməsi üçün tərəflər ona hazırlığını nümayiş etdirməlidir. Ermənistan prezidentinin çıxışı, siyasi elitanın mövqeyi onu göstərir ki, onların mövqeyi kompromisə yox, daha radikal istiqamətdə inkişaf edir. Ola bilməz ki, onlar ictimaiyyət üçün bir şey desinlər, amma danışıqlarda desinlər yox, biz torpaqları azad edəcəyik. Mən buna inanmıram. Bunu edən siyasi xadimin ömrü uzun ola bilməz.

Bu baxımdan şərait yoxdur ki, hansısa irəliləyiş olsun. Gəlin açıq danışaq da, yoxdur şərait. Mən ermənilərin hansısa real danışıqlara hazırlığını görmürəm. Onlar aprel döyüşlərindən sonra heç olmasa 7 müşahidəçi alıblar, biz heç nə almamışıq. İndi ən yaxşı yol ondan ibarətdir ki, nazir getsin Milli Məclisə, desin vəziyyət belədir. Ondan sonra baxaq, görək ictimaiyyət nə deyir. İstəyirlər qapalı olsun, istəyirlər açıq. Gördünüz ki, Ziyafət Əsgərov müşahidəçi məsələsinə çox mənfi fikir bildirib. Digər belə mövqələr də eşitmişəm. Heç olmasa izah etsinlər ki, 7 nəfər müşahidəçinin artırılmasına razılıq vermişkən, bunun əvəzinə nə alacağıq? Əslinə qalsa, bizə Məmmədyanovla Nalbəndyan arasındakı sülh lazımı deyil. Bizə iki ölkə, iki xalq arasında sülh lazımdır və ona nail olmaq istəyirik.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Təzə kanun

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Qarabağın doğulduğum, indi işğaldan xaraba qalmış Aşağı Seyidəhmədli kəndində ötən əsrin 70-80-ci illərində Mahmud kişi adlı hökumət nümayəndəsi vardı. Deyəsən vəzifəsinin adı kənd sovetinin sədri idi, dəqiq xatırlamıram. Mahmud kişinin özünəməxsus danışiq üslubu vardı, məsələn, qanuna Anadolu türkləri kimi "kanun" deyirdi. Özü də onun dilində "kanun" sözü nəse ikiqat qüvvətli alınır. Bəlkə Sovet hökuməti elə bu səbəbdən onu vəzifəyə qoymuşdu.

Uzun sözün qıssası, bir gün Mahmud kişi Bakıdan qayıdır, camaat kəndin ortasında (biz ora "Çınarın altı" deyerdik) onun başına toplaşır. O vaxtlar vəzifəli şəxslərin, savadlı adamların millətə xəbər çatdırmaq kimi qeyri-rəsmi, könüllü, ictimai bir vəzifəsi də vardı. SSRİ-də, özəlliklə əyalətdə yaşamış adamlar nə dediyimi anlayacaqlar. Örnək üçün, bir də gördürdün gecə "Vremya" xəbərlər proqramından sonra hansısa kəndli zəng vurdu müəllimin evinə, orda başa düşmədiyi xəbərin mənasını soruşdu. Mahmud kişi də beləcə, paytaxtdan təzə gəlmiş üçün camaat mərkəzindəki olaylardan gap eləməsinə istəyir. Mahmud kişi deyir: "Qatarda bir erməni ilə gəlirdim. Mən Horadizdə düşdüm, o getdi İrevana. Erməni dedi ki, təzə kanun çıxıb". Camaat həyəcanlanır. Sovet vaxtı hər şey öncədən qadağan edildiyindən əslində qanun-zad heç yox idi. Məsələn, heç kimin ağına gəlməzdi SSRİ-nin konstitusiyası varmı, yoxmu. Bütün qanunları partiya, milis, KGB əvəz edirdi. (Məncə indiki gənclər də bunu təxminən təsəvvür edə bilərlər). Bu baxımdan, camaat mərkəzindən gələn hansısa yeniliyin mütləq ziyana işləyəcəyini də bilirdi. Gözlərini dikirlər Mahmud kişinin ağına, soruşurlar nə qanun olacaqdır. Mahmud kişi aram-aram, ortalığı bir az da gərgin saxlayıb üzmək üçün sakit səslə, köks ötürüb deyir: "Açıq təzə kanun nə haqdadır, heç erməni də bilmirdi. Ancaq güman edirəm çox sərt kanun olacaqdır".

Mahmud kişiyə rəhmət oxuyub bunu niyə xatırladığımı yazım. İki-üç gündür Britaniyada təzə qanunun qüvvəyə minməsi söhbətləri ortalığı qatmışdır. Həmin qanuna görə Londonda və ümumən Britaniya ərazisində 50 min funtdan bahalı mal-mülk alanları yoxlayacaqlar. Əgər mülkün yiyəsi bunu təmiz yolla, rüşvət və korrupsiyadan uzaq qazandığını, əldə etdiyini isbat edə bilsə Britaniya hökumətinin ixtiyarı var onun istifadəsini dondursun. Əslində belə qanun Britaniyada çoxdan var, təzə "kanun" sayılmaz, sadəcə indi yadlarına düşübür. Beynəlxalq mafianın Britaniyada at oynatması haqda çəkilən "MakMafiya" teleserialının da bunda rol oynadığı söylenebilir. Ancaq ya zəlzələdən, ya vəlvələdən, hərəkətə keçmələri yaxşıdır, çünki o boyda dövlət biabır ola-ola gedirdi. Dünyada hansı oğrunu, korrupsioner siyasətçini qurdalasan Londonda azı 3-4 mülkü çıxırdı. Kriminal dövlətə çevrilirdilər. Yerli "Tayms" qəzetinin hesablamalarına görə Britaniyada ildə yuyulan çirkli pulların dəyəri 90 milyard funta çatmışdır.

Xatirələrə baş vurmşəkən, bu London mülkləri məsələsinin bizim media tarixində də rolu olduğunu yazmalıyam. Çox adam unudub yəqin. 1998-ci ildə bir müxalifətçi (sonralar mədhiyyədə böyük fəzilət göstərdiyi üçün adını yazmıram) o dövrün məşhur müxalifət qəzetinə iqtidardakı bəzi şəxslərin London mülkləri haqda anonim xəbər ötürmüşdü. Yalan idi, doğru idi, heç kim bilmirdi, çünki ortada hansısa fakt yox idi. Nəticədə bu haqda başqa qəzetlər də yazdı, ortalıq qarışdı, məhkəmə, qəzetlərin tətili, aclıq aksiyası, "Ümumi qəzet" və daha nələr... İndi karikatür kimi görüldüyü üçün çox dərinə getmirəm.

Bu baxımdan indi bizim hansısa keçmiş və indiki məmurların London mülkləri aşkarlansa nəticəsi necə olacaq? Məncə heç zad. Klassik, qədim ingilis hiyləsidir. Avropa Birliyindən çıxmaq pulunu-filanı bizim oliqarxların belinə şəlləmək istəyirlər. Eyni zamanda, sən orda məmur-oliqarxın milyonlarla funtluq malikanəsini sorğulayacaqsan, o da "dokumental-subutalını" sənə ortaya çıxardacaq ki, əslində bu evi Zəngilanın Pirçayın qəsəbəsindən Laçının Minkəndinə əre getmiş Gülbadam xalanın Füzulinin Qoçəhmədli kəndində yaşamış yeznesi Potu Famil alıbdır. Evin pulunu isə Qarabağın azərbaycanlı icması ödəyibdir. Ora bizim diaspor mədəniyyət mərkəzimizdir, hər gün villanın çarhovuzunda alçaq dünya erməniləri ilə patriotizm savaşı aparılırmış. Ya da məmur əmək kitabçasını gətirib ingilisin gözüne soxacaq ki, ala, 40 ildir torpağın altında, cəhənnəm kimi yerdə işləyib maası yığmışam, bu qədər eləyibdir. (Elə bir yoldaşa təzəlikcə zarafat üçün "Əmək" medalı da verdilər. Yumuru yüksək qiymətləndiririk).

Ta sən buna nə deyə bilərsən? Hələ "neft, bp, kəmə, qaz-maz" söhbətlərini heç yazmıram.

Brüssellə münasibətlərdə əlamətdar tarix

Fevral Azərbaycan-Avropa Birliyi (AB) münasibətləri tarixinə önəmli ay kimi düşə bilər: bu ay ikitərəfli münasibətlərin perspektivinə xeyli dərəcədə aydınlıq gələcəyi gözlənilir. Söhbət öncəliklə müzakirəsi intensivləşən strateji əməkdaşlıq haqda çərçivə sazişindən gedir.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, keçən həftə təşkilatın Azərbaycan-Avropa Birliyi arasında əməkdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyduğunu demişdi: "Biz yeni saziş üzərində işləyirik və bu saziş bizim gələcək əməkdaşlığımızın əsasını təşkil edəcək", - deyə o anons etmişdi.

Səfir onu da söyləmişdi ki, demokratiya, qanunun aliliyi və insan hüquqlarının müdafiəsi AB-nin sadıq olduğu dəyərlərdir və əlavə etmişdi: "Ümid edirəm ki, bu dəyərlər Azərbaycan və AB arasında imzalanacaq yeni sənəddə öz əksini tapacaq və həmin amillər ombudsman və digər institutların işində əsas dəyərə çevriləcək".

Bu həftə - fevralın 9-da isə Brüsseldə AB-Azərbaycan Əməkdaşlıq Şurasının iclası keçiriləcək. Təşkilatın rəsmi saytıdakı məlumatda iclasın gündəliyi artıq açıqlanıb. Belə ki, AB-nin xarici siyasət üzrə ali komissarı Federika Moqerini və Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanovun həmsədr olacağı görüşdə "Şərq tərəfdaşlığı" proqramı çərçivəsində ikitərəfli əlaqələrin mövcud durumu və Avropa qonşuluq siyasəti müzakirə olunacaq.

Müzakirələrin gedişində həmçinin, AB-Azərbaycan genişhəcmli ikitərəfli anlaşmaya dair cari danışıqlar, iqtisadi-ticarət əməkdaşlığı və Azərbaycanı iqtisadi islahatlarla bağlı məsələlərə baxılacaq. Əməkdaşlıq Şurasının üzvləri habelə, Cənub Qaz Dəhlizi məsələsi də daxil olmaqla, energetik əməkdaşlığa dair fikir mübadiləsi aparacaqlar. Bundan əlavə, Məmmədyanov və Moqerini demokratiya, qanunun aliliyi və insan haqları kimi siyasi mövzulara toxunacaqlar. Tərəflər, habelə Dağlıq Qarabağ konfliktini, digər regional problemləri müzakirə edəcəklər.

Yeri gəlmişkən, Bakı çərçivə sənədində Dağlıq Qarabağ üzərində Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü prinsipinin birmənalı əks olunması tələbini qoyur. Yəqin ki, belə də olacaq, çünki Avropa Birliyinin son (24 noyabr 2017) Brüssel sammiti, habelə ondan az sonra Avropa Parlamenti qəbul edilən yekun sənədlərdə Gürcüstan, Ukrayna və Moldova kimi Azərbaycana da bu prinsiplər şamil edilmişdir.

Bakı üçün kritik həftə - böyük "oyun" da Avropa gedişi

AB-Azərbaycan Əməkdaşlıq Şurasının 9 fevral toplantısı bəzi "i"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ABŞ-ın "Kreml siyahısı" Bakıya əlavə fürsətlər açır; Azərbaycan-Avropa yaxınlaşması Moskvanın diqqətində...

O ki qaldı təməl insan haqları və qanunun aliliyi məsələləri ilə bağlı Bakı qarşısında qaldırılan tələblərə, qeyd edək ki, Cümhuriyyətin qarşısından gələn 100, Heydər Əliyevin anadan olmasının 95 illiyi ilə əlaqədar, böyük ehtimalla, "Qızıl amnistiya" elan ediləcək. Bu haqda təklif artıq ötən həftə Azərbaycan parlamentinin iclasında səslənib. Bunun məhz 9 fevral görüşü ərəfəsi anons edilməsi də diqqət çəkir. Həmçinin ötən həftə Əfv Komissiyasının toplaşması və 100-ə yaxın müraciətə baxması haqda məlumat yayılıb. Amnistiya və ya əfv nəticəsində siyasi məhbus sayılan dostların da azadlığa çıxacağı mümkündür. Bu isə AB ilə danışıqların Bakı üçün daha məqbul şəkildə yekunlaşmasına zəmin yarada bilər.

2018-ci il həm də Azərbaycanın "Şahdəniz - 2" qazının Avropaya çatdırılmasını təmin edəcək Cənub Qaz Dəhlizi kəməri ilə bağlı mühüm gelişmə gözlənilir. Bu xüsusda keçən həftənin maraqlı olaylarından biri də Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazovla BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz arasında keçirilən görüş sayıla bilər.

"Yeni Müsavat" yada salır ki, həmin görüşdə şirkət əməkdaşlığının hazırkı vəziyyəti və Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsi istiqamətində görülən işlər müzakirə edilmişdir.

Bildirilib ki, Cənub Qaz Dəhlizinin BP-nin operatorluğu ilə həyata keçirilən hissələri - "Şahdəniz - 2" və Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi layihələri tamamilə başa çatmaqdadır. Hər iki layihə, eləcə də Trans-Anadolu (TANAP) boru kəməri layihəsi üzrə işlərin gedişatı ilk qazın cari ilin ortalarına planlaşdırılan neqlinə imkan yaradacaq.

Q. Counz həmçinin fevralın 15-də Bakıda keçiriləcək Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin dördüncü toplantısına hazırlıq və müzakirəyə çıxarılaçaq məsələlərə də maraqlanıb. Hazırlıq işləri haqda məlumat verən energetika naziri P. Şahbazov bildirib ki, Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşdırılması prosesi artıq həlledici mərhələyə daxil olur.

Beləliklə, bu il Avropanın Azərbaycan, Azərbaycanın isə Avropa ilə ortaq maraqları ilə bağlı kifayət qədər mövzu olacaq. Bura şübhəsiz, təhlükəsizlik məsələləri də daxildir. Çünki şimal qonşumuz Rusiya nə Bakının Avropa Birliyi ilə yaxınlaşmasında, nə də Azərbaycan qazı hesabına Avropanın Moskvadan enerji asılılığının azalmasında maraqlı deyil. Xüsusən də elə bir dönmədə ki, Avropa İttifaqı Rusiya qazının Ukraynadan yan keçməklə Avropaya çatdırılmasını nəzərdə tutan "Şimal axını 2" layihəsinə qarşıdır və üstəlik, Moskva əleyhinə Qərbin

(ABŞ-ın) sanksiyaları getdikcə sərtləşməkdədir.

Söz düşmüşkən, ABŞ-ın "Kreml siyahısı"nda 3 erməni oliqarxının da adı var. Onlardan biri Samvel Karapetyan Putin tərəfindən Ermənistanı təyin olunan kuratordur. Erməni politoloq Aqası Yenokyanaya görə, ən əvvəl bu səbəbdən siyahı Ermənistan üçün həyəcan siqnalı olmalıdır. "Ermənistanın bütün siyasi və biznes elitası təhdid altındadır", - deyə erməni ekspert bildirib.

"ABŞ-ın Rusiyaya tətbiq etdiyi sanksiyalar Ermənistanı da yan keçməyəcək". Bu sözləri isə politoloq Qabil Hüseyinli söyləyib. "İrəvan buna görə hazırda yaş içindədir. Amerika bölgədə vəziyyəti kimin qarşıdığını, Rusiyanın əlinə kimin oynadığını, ərazilərində rus hərbi bazalarını hansı dövlətin saxladığını çox yaxşı bilir. Hesab edirəm ki, ABŞ Rusiyaya tətbiq etdiyi sanksiyaların bir istiqamətini Ermənistanı yönəldəcək. Bu isə işğalçının zəifləməsinə səbəb olacaq. Zəifləmiş dövlətin Qarabağ danışıqlarında mövqeyi də zəifləyəcək" - politoloq qeyd edib.

Əlavə edək ki, Avropa Birliyi ilə Azərbaycan arasında intensivləşən danışıqlar həm də bu kontekstdə ölkəmiz üçün mühüm önəm kəsb edir və kifayət qədər produktiv ola bilər...

☐ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, İtaliyanın xarici işlər naziri Ancelino Alfano bir neçə gün öncə Rusiyaya səfəri zamanı Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə Minsk Qrupunun yeganə mümkün format olmadığını bəyan edib. ATƏT sədri bildirib ki, Qarabağ münaqişəsi Madrid prinsipləri əsasında danışıqlar vasitəsilə, sülh yolu ilə həll olunmalıdır. Lakin təşkilat sədri onu da söyləyib ki, Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə Minsk Qrupu yeganə mümkün format da deyil.

"ATƏT-in Minsk Qrupunun gördüyü işə dəstək veririk. Bununla yanaşı, biz düşünürük ki, bu, yeganə mümkün variantdır, düşünürük ki, bizim mövqeyimiz ATƏT-in əvvəlki sədrinin siyasətini davam etdirir. Hesab edirik ki, bu, ədalətli dir", - deyə o qeyd edib.

Bes yeni format necə ola bilər və olmalıdır? Azərbaycana hazırkı format sərf edirmi? Hansı format bizə sərf edər və səmərə verə bilər? Siyasi ekspertlər və konfliktoloqlar hesab edirlər ki, ATƏT sədrinin Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün Minsk Qrupunun yeganə format olmadığını söyləməsi maraqlı gelişmə sayıla bilər. Əslində bu, problemi 24 ildir həll edə bilməyən Minsk Qrupunun fəaliyyətinə verilən neqativ qiymətdir. Yeni bu format uğurlu deyilsə, o, dəyişdirilə bilər. Bu isə ilk növbədə işğalçı Ermənistanın maraqlarına cavab vermir, çünki İrəvan illərdir mövcud formata arxayın olub işğal rejimini davam etdirir. Üstəlik, bir ovuc Dağlıq Qarabağ erməni üçün öz müqəddəratını təyin etmə prinsipi də məhz Minsk Qru-

pu formatında danışıqlar zamanı ortaya atılıb.

Ekspertlərin fikrincə, formatın dəyişməsi ilə işğalçı tərəfin bu yöndə ümidləri dəfn edilə bilər. Rəsmi Bakı da əslində çoxdandır ki, buna çalışır. Həm də o səbəbə ki, həmsədrlərin vasitəçilik potensialı artıq tükənib. Bu şərtlər altında on illərlə nəticə-

Lakin məsələ, təzə formatda Türkiyə və İran daha fəal iştirak edə bilər. Ötən illərin təcrübəsi də göstərdi ki, rəsmi Ankaranın sülh prosesinə fəal şəkildə qoşulması yalnız işin xeyrinə ola bilər-ələlxüsus da Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin dinamik inkişafda olduğu bir vaxtda.

bu formatda dəyişiklik edilməsi, oraya Türkiyənin, Qazaxıstanın daxil edilməsi məsələsini ciddi şəkildə qaldırmaqdır. Dünya yavaş-yavaş çox qütblü müstəviyə qayıtmaqdadır. İtaliya da bu yeni dünyada öz layiqli yerini almaq istəyir. Avropa Birliyi çetiri altında Almaniya, Fransanın öz oyunu var, İtaliya da öz maraq-

Minsk Qrupu formatı iflasda - alternativ nə ola bilər?

Politoloq: "Bakı ya Minsk Qrupunda iştirakını dayandırmalıdır, ya da onun həmsədrliyinə Türkiyənin salınmasında təkid etməlidir"

siz danışıqlar aparıla bilər.

Bu mənada İtaliya XİN rəhbərinin yuxarıdakı sözləri Azərbaycanın maraqlarına cavab verən bir yanaşmadır. O ki qaldı yeni formata, aydındır ki, yeni formatda da Rusiya əsas söz sahiblərindən biri olacaq.

Politoloq Əhəd Məmmədli də "Yeni Müsavat"a şərhində dedi ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun üçlü həmsədr formatının münaqişəni həll etmədiyi və etməyəcəyi hər kəsə aydındır: "Azərbaycan ATƏT sədrinin məlum açıqlamasından sonra

larını müdafiə etmək istəyir. İtaliyanın xarici işlər naziri əslində o bəyanatı Qarabağ dünyünün açılması naminə verməyib, sadəcə, İtaliyanın iştirakını Qafqaz regionunda gedən proseslərdə təmin etmək niyyətini bürüzə verib. İstisna deyil ki, yeni formatda İtaliyanın da həmsədr olaraq iştirakını arzulayır. Bu bəyanat həm də onu göstərdi ki, ATƏT-in sədri də artıq Minsk Qrupunun, onun üç həmsədrinin Qarabağ münaqişəsinə həll etməyəcəyinə əmindir. Bu format çoxdan tükənib. Azərbaycan ya Minsk Qrupunda iştirakını dayandırmalıdır və bu danışıqlar müstəvisindən çıxmalıdır, ya da Minsk Qrupu həmsədrliyinə Türkiyənin də daxil edilməsində təkid etməlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

7 rayon əvəzinə, 7 müşahidəçi

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

ATƏT Qarabağda, qoşunların təmas xəttində müşahidəçilərin sayını artırmaq istəyir. Yeni bu günədək ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjiy Kasprşik tabeçiliyi altında 7 nəfər çalışırdısa, bundan sonra onların sayı 14 nəfər olacaq.

Belə çıxır ki, bundan sonra bizə nəqil danışıqların, ya da bizdən Vyanaya - ATƏT-in Baş ofisinə "donos" yazanların sayı artırılaçaq. Bu vaxta qədər Kasprşik və onun komandası hansı uğuru, hansı ədalətli mövqeyi ilə yadda qalıb ki, bu heyətə yeni "ştat" ayrılır? Həm İrəvanda, həm də Qarabağda bu adama super şəraiti olan ofis və qərargah yaradıldığı deyilir. Hətta bir müddət əvvəl ermənişünas alim Qafar Çaxmaqlı deyir "Kasprşik üçün Şuşada ideal şərait yaradılıb. Onun ofisi üçün xüsusi erməni qızları seçilir".

İndi bu adama əlavə 7 nəfər işçi göndərir. 20 ildir ədalətli mövqə ortaya qoymayan "Qarabağ canişini" bundan sonra dəyişəcəkmə, erməni qızlarının əhatəsində? Mümkünsüzdür.

Azərbaycana işğal altındakı əraziləri azad etmək gərəkdir və danışıqlarda da əsas məqsədi daim bu olub. Həmsədrlər təxribatçı erməni prezidenti susdurmaqdan, ona tribuna verirlər, deyirlər gəlin prezidentləri növbəti dəfə görüşdürək. Biz ATƏT-dən dərdimiz dəvə gözləyirdik, bunlar bizə "dəvə" - yeni müşahidəçilər göndərmək istəyirlər. Fevralın 6-7-də həmsədrlər yenə də regiona gələcəklər. Deyirlər artıq amerikalı həmsədr qabaqcadan gəlib. Niyə? Nə gətiriblər? Maraqları nədir?

Azərbaycan "hansı tərəf birinci atəş acdı" sualına cavab axtarmır ki, bunlar təmas xəttindəki missiyanı genişləndirirlər. Azərbaycan əsgəri hər an arzu edir ki, düşmən hansısa təxribata yol versin və onun başına od ələsin - apreləki kimi. Deməli, müşahidəçilərin sayının artırılması məhz Ermənistanla lazımdır. Əslində ermənilər aprel müharibəsindən sonra təmas xəttində müşahidə kameralarının, heç olmasa daha çox müşahidəçinin yerləşdirilməsinə çalışırdı.

Ermənistan bunu özünün xilas yolu sayır. Əvvəl ümid edirdilər ki, Qarabağ müharibəsi başlasa, onları Rusiya qoruyacaq. Ancaq Bakı-Moskva münasibətləri onların bu ümidini alt-üst etdi. Qarabağdakı əsgər itkiləri erməniləri orduya getməkdən belə çəkindirib. Hesab edirlər ki, müşahidəçi çox olarsa, Azərbaycanın əl qolunu bağlamaq mümkün olacaq. Onsuz da indiki status-kvo vəziyyəti Ermənistanı tam təmin edir. Bu ölkənin nağd pulla patron almağa imkanı yoxdur, təbii ki, ona müharibə lazım deyil, elə bu şəkildə Qarabağın ilhaqının davamını istəyirlər. Bu prosesdə isə onlara artıq açıq şəkildə nə Rusiya, nə Fransa, nə də ABŞ dəstək verir. Artıq dəstək ATƏT-dən, onun missiyanından gəlir.

Azərbaycanda bu məsələ ciddi narahatlıq yaradıb. Rəsmi Bakı da bu narahatlıqları qəbul edir və erməniləri məmnun edən anlaşmaya getmək niyyətində deyil. XİN-in mətbuat katibi Hikmət Hacıyev deyib ki, "müşahidəçilərin sayının artırılması məsələsi texniki köməkçi vasitə olaraq, intensiv və substantiv danışıqlar prosesinin tərkib hissəsi olmalıdır". Həmçinin Milli Məclis sədrinin birinci müavini Ziyafət Əsgərov "müşahidəçilərin sayının artırılması texniki prosedur olsa da, düşünürəm ki, bu məsələni Qarabağ münaqişəsinin substantiv həllinə hesablandığı təqdirdə müzakirə etmək olar" deyib.

Aprel döyüşlərindən sonra daha çox Rusiya ekspertləri Dağlıq Qarabağ ətrafındakı 5 rayonun qaytarılacağı barədə nikbin proqnozlar səsləndirildilər. Azərbaycan isə ilkin olaraq 7 rayonun qaytarılmasını vacub sayırdı. "Nəticə" ortada: 7 rayon əvəzinə, 7 müşahidəçi yollayırlarE

Bu arada Ermənistan İnformasiya Texnologiyaları Müəssisələri İttifaqının sədri Karen Vardanyanın son açıqlaması diqqət çəkir. O, deyib ki, 18 yaşlı təcrübəsiz əsgərləri səngərlərə yığıb onlara külli miqdarda xərc çəkməkdənsə, buna səfr olunan vəsaiti özü müşahidə edə və avtomatik atəş açan vasitələrə xərcləmək gərəkdir. Deməli, ermənilər artıq ATƏT müşahidəçilərinə arxayın olub əsgərləri də səngərlərdən yığıdırmaq, əvəzinə cihazlar quraşdırıb dövrənlərini sürmək istəyirlər.

Kasprşik dəfələrlə bildirib ki, onun mandatının əsas mahiyyəti tərəflər arasında etimadın qurulmasıdır. Yeni bu illərdə missiya öz hədəfinə çatmayıbsa, daha 20 il fəaliyyət göstərməsi sadəcə, vaxtı uzatmağa xidmət edəcək...

Səngərə qoymağa düşmən əsgəri çatışmır - "Çünki əhali azalır..."

Qarabağda təmas xətti boyu uzanan səngərlərdə yerləşdirməyə kifayət qədər canlı qüvvənin olmaması Ermənistan əsgərlərin əvəzinə "texniki vasitələrdən" istifadə ideyasını gündəmə gətirib. Virtualaz.org xəbər verir ki, İT-müəssisələr İttifaqının sədri Karen Vardanyan təmas xəttində əsgərin funksiyasını "texniki vasitələrlə" əvəz etməyi təklif edir.

Vardanyan "Sputnik Armenia" agentliyinə açıqlamasında hansı texniki vasitələrdən söhbət getdiyini dəqiqləşdirməyib, ancaq deyib ki, Ermənistanın informasiya texnologiyaları müəssisələri hələ 2011-ci ildə bu sahədə işə başlamağa cəhd ediblər. Müdafiə Nazirliyi isə onların ideyasını dəstəkləməyib.

"2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra biz İT-mühəndislərin icimai səfərbərliyini elan etdik, səfərbərlikdən sonra ancaq kiçik qrupdan yararlanıla bildik. Çünki Müdafiə Nazirliyindən verilmiş sifariş məhdud idi" - o deyib. Vardanyana görə, getdikcə həm silahlar, həm mü-

haribənin aparılması yüksək texnologiyalara əsaslanır. Bu səbəbdən erməni İT-mütəxəssislərinin imkanlarından istifadə edilməlidir.

Vardanyanın ideyasına görə, səngərlərdə əsgərlərin əvəzinə hansısa avtomatik atəş açan sistemlər və müşahidə qurğuları yerləşdirmək olar. Əsgərləri isə arxada saxlayıb onlara dağ atıcıları kimi təlim keçmək mümkündür. Çünki səngərdə oturan əsgər praktiki olaraq təlim keçmir və heç nə öyrənmir. Vardanyanın sözlərinə

görə, ordu konseptual olaraq dəyişməlidir. Çünki əhali azalır və təmas xəttini əvvəlki sxemlə nəzarətdə saxlamaq çətinləşir.

Politoloq Yervand Bozoyan da hesab edir ki, təmas xəttində həlli vacib olan bir sıra məsələlər var. Texnoloji təminat da bunlardan biridir. "Aprel müharibəsi göstərdi ki, Azərbaycan texnoloji baxımdan müharibənin aparılmasına daha hazırlıqdır. Həmin döyüşlərdən sonra ön xətdə dəyişikliklər oldu, amma bunlar daha əvvəl də edə bilərdilər" - Bozoyan Ermənistan or-

dusunun 2016-cı il aprel döyüşlərindən sonra təmas xəttindəki mövqeləri vidomüşahidə sistemləri ilə təchiz etməsini nəzərdə tutaraq deyib.

Lakin Bozoyana görə, səngərdə əsgərin hansısa avtomatik atəş açan mexanizmlərlə əvəzlənməsi barədə danışmaq tezdir. Bunun yerinə təmas xəttində peşəkar əsgərləri yerləşdirib gənc əsgərləri arxaya çəkmək barədə düşünmək lazımdır. "Orduda müqavilə əsasında xidmət keçənlər var. Düzgün olardı ki, səngərdə məhz onları yerləşdirsinlər. Çünki hələ ailə qurmağa imkan tapmamış gənc əsgərin həlak olması cəmiyyətə psixoloji baxımdan iki-üç dəfə güclü təsir edir" - erməni politoloq qeyd edir.

Qeyd edək ki, təmas xətti boyu döyüş-müşahidə postlarının son illər artması Ermənistan ordusunda canlı qüvvə sardən korluğun daha kəskin hissə edilməsinə gətirib çıxarıb. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi dəfələrlə bildirib ki, düşmən postlarının bir çoxu faktiki olaraq boş qalır, yaxud hər postda 2-3 əsgər yerləşdirməklə işğalçı qüvvələr bütün təmas xətti boyu müşahidə aparmağa çalışırlar. Belə vəziyyətdə erməni İT-mütəxəssislərinin icad edəcəyi hansısa avtomatik atəş açan mexanizmlər və ya əsgər-robotlar hələ hazır olmadığından bəlkə problemin daha sadə texnoloji həllinə əl atmaq-səngərlərdə əsgər əvəzinə adi müqəvvalar yerləşdirmək daha ağılabatan olardı?

Qarabağda vasitəçi ola bilməyən Rusiya Suriyada ola bilərmə?

Politoloq: "Vasitəçi vicdanlı və tərəfsiz olmalıdır, amma..."

Suriya münaqişəsinin həlli istiqamətində vasitəçi ölkələrdən biri olan qonşu Rusiya hələ ki istəyinə çatmayıb. Şübhəsiz ki, burada Suriya müxalifəti və üsyançıların Rusiyanın təklif etdiyi sülh modelindən imtina etməsi də səbəbdir. Son olaraq, Rusiyanın Soçidə təşkil etdiyi görüş şimal qonşumuzun vasitəçi kimi işə yaramadığını göstərdi. Ümumiyyətlə, Qarabağ məsələsində tərəfsiz vasitəçi ola bilməyən Rusiyanın Suriyada sülh yaradacağı suallar doğurur.

Politoloq Nəzakət Məmmədova Rusiyanın özünü vasitəçi kimi göstərsə də, əslində belə bir niyyətinin olmadığını deyir: "Rusiya Qarabağda vasitəçi ola bilmədi yox, olmaq istəmədi demək daha doğrudur. Çünki onun imkanları çox yüksəkdir. Rusiyanın hazırda əsas problemi fəvqəldövlət iddiaları ilə böyük dövlət statusu arasında qalmasıdır. İddiaları fəvqəldövlət, hazırkı imkanları böyük dövlət potensialı çərçivəsindədir. Çünki fəvqəldövlət statusunun öz kriteriyaları var və Rusiya SSRİ-nin süqutu ilə bunu itirib, hazırda bərpa etməyə çalışır. Suriya bu cəhdin bir istiqaməti idi. Qarabağ da Cənubi Qafqazda iştirakın bir istiqamətidir. Fəvqəldövlət olmanın öz şərtləri var ki, bunlardan da biri dünyanın mühüm bölgələrini öz dairəsində saxlamaqdır. Rusiyanın Yaxın Şərq və Cənubi Qafqaz ambisiyalarının əsasında bu amil dayanır. Vasitəçi vicdanlı və tərəfsiz olmalıdır, amma Rusiyanın təmsalında bu mümkün deyil, çünki qeyd etdiyimiz kimi başqa böyük dövlətlər kimi onun da öz maraqları var. Qarabağda status-kvonun mümkün qədər çox uzadılmasında maraqlı olan Rusiya Suriya münaqişəsinin tez bir zamanda bu ölkənin ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllində maraqlıdır. Burada bir sıra geosiyasi, hərbi, iqtisadi amillər var. Rusiya Suriya kimi müttəfiqinin zəifləməsinə istəmir, buradan Qətər qazının Avropaya çıxarılaraq Avropa bazarında "Qazprom"un monopoliyasını əlindən almasını istəmir, özünün Yaxın Şərqdə hərbi iştirakını və Aralıq dənizinə çıxış imkanlarını itirmək istəmir. O, öz yeni silahlarını döyüş meydanında sınaqdan keçirdi, dünyaya özünün fəvqəldövlət olma iddialarını nümayiş etdirərək hər zaman hər yerdə olduğunu və onsuz heç bir problemin həll olmayacağı mesajını verdi və s".

Politoloqa görə, Rusiyanın Suriya münaqişəsində vasitəçilik imkanları böyükdür: "Çünki müharibə meydanında qalib kimdirsə, diplomatik danışıqlarda da qalib olur, sülhün şərtlərini də məhz qalib tərəf diktdir. Rusiya artıq rəqiblərini fakt qarşısında qoyub və danışıqlarda vasitəçi statusunda olsa da, o, əslində Suriya hökumətinin, Əsədın öz adından danışıqlar aparmağa müvəkkil etdiyi tərəfdir. Dediğimiz kimi, vasitəçi neytral olmalıdır, Rusiya isə neytral deyil, konkret olaraq Əsəd hakimiyyətinin mənafeələrini müdafiə edən dövlətdir. Müxalifət Soçi aeroportundan çıxarkən Suriya bayraqlarını və digər dövlət simvollarını görərək geri qayıdıb, öz səlahiyyətlərini Türkiyəyə verib. Suriya müxalifətinin bir hissəsi kürdlər idi ki, onlar da YPG/PYD/PKK-da təşkilatlanıblar və ABŞ-ın nəzarətindədir. Türkiyə hazırda Afrində onları zərərsizləşdirməklə məşğuldur. Döyüş meydanında məğlub olan qüvvə kimi onlar artıq danışıqlarda söz sahibi olmaqdan məhrum edilə bilər. Bununla da kürdlərin təmsalında ABŞ Suriyanın gələcəyində iştirak etməkdən məhrum edilib. Çünki onun istinad etdiyi qüvvə artıq sıradan çıxarıb.

Azad Suriya Ordusu Türkiyə ilə yaxşı münasibətlərə malikdir. Digər müxalifət qrupları da öz söz haqqını Türkiyəyə verib. Hazırda de-fakto danışıqlar Suriya hökuməti adından Rusiya və Suriya müxalifəti adından Türkiyə arasında aparılır desək, yanlışdır. Prosesin digər iştirakçıları - ABŞ, kürdlər, İŞİD artıq sıradan çıxarıb. Astana və Soçi prosesinin üzvü olan bu üç ölkə Suriyanın gələcəyini özləri həll edirlər. Suriya müxalifətinin Rusiyaya inanmaması isə çox az şeyi dəyişir. Dediğimiz kimi, onların münaqişədən sağ qalan bir hissəsi öz səlahiyyətlərini Türkiyəyə verib. Digər narazı hissəsinə mümkün ki, ABŞ öz çətinliyi ətrafında toplansın, Cenevrədə və ya digər formatda Soçiyə alternativ danışıqlar apararaq Əsəd hakimiyyətinin qeyri-legitimliyini məsələsini, ölkənin parçalanması zərurətini gündəmə gətirsin. Lakin ABŞ-ın ən güclü istinad qüvvəsi artıq məhv edilmiş üzrdür. Burada Rusiya, Türkiyə, Suriya ümumi mövqedən çıxış etdilər. Yəqin ki, son sözü də onlar deyəcək".

□ Cavansir ABBASLI
□ "Yeni Müsavat"

Bank sektorunun ötən ili necə başa vurmaları ilə bağlı statistik göstəricilər açıqlanıb. Belə ki, 2017-ci ildə Azərbaycan banklarının faiz gəlirləri 1 775,2 mln. manat (2016-cı ilə müqayisədə 11% az), o cümlədən kreditlər üzrə faiz gəlirləri 1 282,7 mln. manat (24,6% az), faiz xərcləri 824,9 mln. manat (24,9% az), o cümlədən depozitlər üzrə faiz xərcləri 373,4 mln. manat (19,1% az), qeyri-faiz gəlirləri 938,5 mln. manat (2016-cı ildə zərər olub), qeyri-faiz xərcləri 980,6 mln. manat (1,8% az) təşkil edib. Bu barədə Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası xəbər yayıb.

Məlumatla görə, son nəticədə ötən il bank sektorunun əməliyyat mənfəəti 908,2 mln. manat olub. Bununla da, sektorun illik xalis mənfəəti 883,6 mln. manat təşkil edib. Bunun 290,9 mln. manatı dekabrda əldə edilib. Xatırladaq ki, banklar 2016-cı ili 1 667,6 mln. manat xalis zərərlə başa vurmuşdu.

Məlumdur ki, bank sektorunun ötən ili müxtəlif bəndlər üzrə daha aşağı göstəricilərlə başa vurmalarının səbəbi bu sektorda yaşanan böhrandır. Hazırda bankların sağlamlaşdırılması istiqamətində iş aparılma da, hələ ki, nəticə o qədər də ürəkəcan deyil. Bəs görsən, bank sektorunda son durum nədir və bu neqativ göstəricilər hansı amillərdən doğub?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"ə açıqlamasında vurğuladı ki, bank sektorunda geriləmə devalvasiyadan sonra başladı və artıq üçüncü ildir ki, davam edir: "Əsasən iki istiqamət üzrə problemlər dərinləşdi. Birincisi, toksik kreditlərin geri qaytarılması çətinləşir, geri dönüşü mümkün olmayan kreditlərin həcmi hər il artır. İkinci istiqamətdə isə ümumi iqtisadi vəziyyətlə bağlı kredit şərtlərinin sərtləşdirilməsi, bankların zəifləməsi nəticəsində yeni kredit xətlərinin açılması xeyli dərəcədə azalıb. Rəsmi rəqəmlərə görə, istehlak kreditləri də, biznes kreditləri də, uzunmüddətli kreditlər də kifayət qədər azalıb. Əgər bir bank verdiyi kreditləri toplaya bilmirsə, yeni kredit açma bilmirsə, təbii ki, bu bank sektorunda ciddi problemlərin də durğunluğunun olmasının göstəricisidir. Son açıqlanan rəqəmlərdən də bəlli olur ki, 11 bank ümumiyyətlə ili ziyanla başa vurub. Bank sektorunda ümumi gəlirlilikdə, illik 883,6 mln. manat mənfəət qazanılmasında 3 bank önə çıxıb. O da əsasən dövlət bankıdır. Biri Beynəlxalq Bankdır ki, dövlət dəstəyi ilə ayağa qalxa bildi. Dövlət onun 10 milyarda qədər daxili borcunu 3,3 milyard dollara yaxın xarici borcunu öz üzərinə götürdü. İkincisi, "Azər Türk Bank"dır ki, o da dövlətin bankı sayılır, nəzarət paketi dövlətin əlindədir. Üçüncüsü, "Kapital Bank"dır ki, o da köklü banklardan biridir. Əsasən büdcə təşkilatlarının maaş dövryyəsi, təqaüdümlərin pensiyaları bu bankdan keçir deyərək bank müəyyən qazanc əldə edə bilir. O qazancı böldükdə əsasən 3 bank önə çıxır. Bu da bank sektorunda problemlərin

Bank sektorunun ötən ilki durumu ilə bağlı statistika açıqlandı

Natiq Cəfəri: "Problemlə kreditlər məsələsinin həlli nə qədər uzansa, dövlətə bir o qədər baha başa gələcək"

dərinləşməsindən xəbər verir".

İqtisadçının sözlərinə görə, özəl banklar, kiçik və orta səviyyəli banklar daha da pis vəziyyətə düşməkdə davam edir: "Hökumət, Mərkəzi Bank və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bankların sağlamlaşdırılması addımı kimi təqdim etməyə çalışır: "Bəli, bu, ilkin addımdır, çünki banklar sağlamlıq, bazardan çıxmalıdır, dövlət əmanətçilərin hüquqlarını qoruyur. Ancaq problemin həlli deyil. Qalan bankların da vəziyyəti gətdikcə ağırlaşır, onların xilas yolu öz resursları hesabına baş verməyəkdir. Çünki nə əhəliyə ciddi gəlir artımı var ki, problemlə kreditlər məsələsinə son qoyulsun. Bu, mümkün görünür. Nə də bankların öz şəxsi vəsaitləri yoxdur ki, birdən-birə milyonlarla vəsait sərif edib güzəştə getsinlər. Əslində xarici valyutada olan problemlə kreditlərin həlli üçün əsas təklif məsuliyyətin 3 tərəf - dövlət, banklar və vətəndaş arasında bərabər bölüşdürülməsindəndir ibarət idi. Ancaq hökumət nədənsə bunu gecikdirir. Ancaq bu proqram nə qədər gec qəbul olunarsa, o qədər də baha başa gələcək. İki il öncə problemin həlli dövlət üçün daha ucuz başa gələ bilərdi. Bu məsələnin belə uzadılmasını anlamaq da mümkün deyil. Artıq xarici reyting agentlikləri də bu barədə dəfərlə çıxış ediblər, yerli ekspertlər də dəfərlə deyiblər ki, daxili resurslar hesabına bankların bu vəziyyətdən çıx-

ması mümkün deyil. Ona görə də, bu sağlamlaşdırma proqramı çərçivəsində tək bankların bağlanması yox, yaranmış ağır məsuliyyətin bölgüsü prinsip ilə hərəkət etməlidir. İndi məsuliyyət vətəndaşın çiyində qalıb. Bankların müraciəti əsasında on minlərlə məhkəmə işləri açılıb, ancaq bunun da xeyri yoxdur. Çünki vətəndaş borcunu qaytarıb, məhkəmə qərarı olsa da qaytarmayacaq. Yükün əsas bir hissəsi də bankların çiyində qalıb. Banklar çabalayıb ki, vəziyyətdən çıxsınlar. O da mümkün görünür. O səbəbdən bu sağlamlaşdırma addımını qoymalıdır, program qəbul etməlidir. Bu baş verməyə bank sektorunda olan problemlər daha da dərinləşə bilər".

N.Cəfəri vurğuladı ki, hökumət bu məsələdə gecikməsinin əsas səbəbi Beynəlxalq Bankla bağlıdır: "Dövlət Beynəlxalq Bankın bütün yükünü öz üzərinə götürdü, 10 milyard manat daxili borc, 3,3 milyard dollar isə xarici borc. Bundan əlavə yükü üzərinə götürməkdə də çətinliklər var. Ona görə də bank sektorunda problemlər dərinləşməyə başladı. Çox güman ki, bu il çürük bankların tamamilə bazardan çıxarılması prosesi baş verəcək. Yerdə qalan 15-16 bankın sağlamlaşdırılması üçün dəstək proqramı qəbul oluna bilər".

İqtisadçının fikrincə, xarici

bankların Azərbaycanın bank sektoruna daxil olması ölkə iqtisadiyyatı üçün müsbət nəticə verə bilər: "Çox təəssüf ki, hökumət və Mərkəzi Bank birbaşa xarici bankların Azərbaycan bazarına daxil olmasına maneə törədir. Çünki yerli bankların rəqabətə davam gətirməyəcəyini anlayır. Xarici banklardan ölkəmizdə ancaq Türkiyənin və Rusiyanın bankları var ki, onlar da Azərbaycan qaydalarına uyğun olaraq yerli bank nümayəndəliyi kimi qeydiyyatdan keçdikdən sonra fəaliyyətə başlayırlar. "VTB Azərbaycan" adı ilə, "Ziraat bank Azərbaycan" adı ilə fəaliyyət göstərir. Yeni xarici bankların bazara birbaşa çıxışı mümkün deyil. Bu səhv yanaşmadır. Çünki Mərkəzi Bank guya daxili bazarı qoruyur, ancaq bundan ən çox ziyan əhaliyə və bank sektorunun özünə deyir, rəqabətsizlik mühiti yaradır. Xarici banklar bazara birbaşa daxil olsa, bir çox bankların müflis olması, bazardan çıxması baş verə bilər. Ancaq müştəri olaraq bu hamımızın xeyrinədir ki, xarici banklar, daha güclü banklar ölkəmizə gəlsinlər, kredit faizlərini aşağı salsınlar. Daha uzunmüddətli biznes kreditləri verməyə başlayırlar. Bu da real sektorun inkişafı üçün çox vacibdir. O baxımdan xarici bankların Azərbaycanın bank sektoruna daxil olması labüddür. Amma bunun gecikdirilməsi də hökumət tərəfindən doğru yanaşma deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ
□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Bu həftə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri - Endryü Sofer (ABŞ), Stefan Viskonti (Fransa) və İqor Popov (Rusiya) 2018-ci ildə regiona ilk səfərlərini edəcəklər. Xəbər verdiyimiz kimi, səfər fevralın 6-da Azərbaycandan başlayacaq. Artıq amerikalı vasitəçinin Bakıda olduğu deyilir. ABŞ-dan olan həmsədrin bölgəyə, Azərbaycana bir neçə gün tez gəlməsinin səbəbi barədə açıqlama verilmir.

Vasitəçilərin bölgəyə bu dəfəki ziyarəti barədə də siyasi müşahidəçilər bədbin fikirdədirlər. Belə qənaətlər üçün əsaslar isə kifayət qədər və ciddidir. Ən əsası odur ki, münaqişənin həllində həlledici söz sahibi olan və işğalçı Ermənistanı ağıla gətirə biləcək yeganə ölkə kimi Rusiya Dağlıq Qarabağ məsələsinin haqqında deyil. Çünki az əvvəl Moskva tanınmış politoloq Sergey Markovun söylədiyi kimi, bu il Kremlin başı daha çox Qərbdən gələn təzyiqləri dəfələməyə qarışacaq.

Artıq qarışıb da. İl başlar-başlamaz, Minsk Qrupunun həmsədri olan ABŞ digər həmsədr dövlətə - Rusiyaya qarşı sanksiyaları sərtləşdirib. Ötən həftə isə Vaşinqtonun açıqladığı qara "Kreml siyahısı" ("Kreml hesabı") isə Putin komandasının ovqatını daha da təlx edib.

Doğrudur, siyahı birbaşa sanksiyaları nəzərdə tutmur, sadəcə, xəbərdarlıq xarakter daşıyır və çox şey Rusiyanın Ukraynada (Donbasda), postsovet məkanındakı digər münaqişəli bölgələrdə davranışından asılı olacaq. Ancaq əksər analitiklərə görə, bu, elə sanksiya siyahısıdır ki, var. Çünki Putin sözügedən bölgələrdə öz siyasətini pozitivə dəyişməyə hazırlaşmır. Rusiyadakı prezident seçkiləri dövründə bunu gözləmək isə ikiqat absurd olardı.

Bu arada Rusiyanın regiondakı forpostu - işğalçı Ermənistan da ABŞ hökumətinin açıqladığı "Kreml hesabı"ndan dolayı ciddi təlaş yaşamağa başlayıb. Bu də səbəbsiz deyil. Çünki Ermənistanın nəyi, hansı "uğuru" varsa, hamısı Amerikanın hədəfində olan Rusiyaya bağlıdır. Rusiyanın mövqeyinin, iqtisadi dayaqlarının zəifləməsi isə işğalçı ölkənin də zəifləməsi demək olacaq.

"ABŞ hökuməti çalışır ki, Rusiyanı iqtisadi və maliyyə

cəhətcə təqətdən salsın". "Yeni Müsavat" erməni qaynağına istinadən xəbər verir ki, bu sözləri erməni politoloq Narine Dilbərlyan deyib. Onun əminliyinə görə, yaranmış vəziyyət əsla Ermənistanın xeyrinə deyil.

"Ermənistanın demiryolunun, qaz sektorunun, dağ-mədən sənayesinin, rabitəsinin, bütövlükdə iqtisadiyyatın əsasını təşkil edən nə varsa, hamısının Rusiya müəssisələrinin əlində olduğu vaxtda bizim hökumətə hansısa məsləhət vermək çox çətinidir. O müəssisələr ki, rəhbərlərinin adları "qara siyahı"ya daxil edilib", - deyər erməni ekspert təəssüflə qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, çıxış yolu həmin müəssisələrdən azad olmaqdan başlamalıdır: "Biz heç olmasa, baş nazir yanında investorlar klubundan qurtulmalıyıq. Lakin bu, olduqca çətin olacaq, nədən ki, baş nazir Karen Karapetyan hesab edir ki, bu, onun ən uğurlu fəaliyyət sahəsinə daxildir. Hətta prezident kimi gətirmək istedikləri Armen Sərkisyan (Böyük Britaniyadakı səfir və imkanlı iş adamı - red.) onunla xarakterizə olunur ki, o, ölkəyə investisiya gətirəcək. Biz ölkəyə gətiriləcək investisiyalar, dövlət ətrafında klubların yaradılması haqqında əbədi arzularla yaşayırıq".

Dilbərlyanın sözlərinə görə, ABŞ-ın siyahısı Ermənistan iqtisadiyyatı üçün çox təhlükəli ola və dərin iz buraxa bilər. "Biz olduqca ciddi təhdidlər, çağırışlar qarşısındayıq. Ona görə də nümayiş etdirməliyik ki, Ermənistan iqtisadiyyatı liberallaşma yönündə hərəkət edir, nəinki korrupsiyalaşma və azadlıqların itirilməsi istiqamətində", - deyər o əlavə edib.

"Ermənistan iqtisadi baxımdan gətdikcə geriləyir və İrəvanın Rusiyadan tranzaksiyalara böyük ehtiyacı var". Bu sözləri isə ABŞ-ın Rusiyaya qarşı tətbiq etdiyi yeni sanksiyaların Ermənistanı təsiri mə-

ABŞ-ın "Kreml hesabı" işğalçı

Ölkədə təlaş artırılıb - səbəblər

Qarabağ məsələsində Azərbaycanın mövqeyi güclənə bilər; erməni ekspertlərdən SOS signalı: "Kreml siyahısı" Rusiyanı təqətdən salmağa yönəlib və Ermənistanı böyük təhlükə vəd edir..."

sələsini şərh edən politoloq Tofiq Abbasov deyib (Axar.az). O bildirib ki, Ermənistanı qarşıda ciddi iqtisadi itkilər gözləyir.

"ABŞ-ın siyahıya daxil etdiyi rus oliqarxların realda Rusiya hakimiyyəti ilə münasibətləri mövcuddur. Əslində, burada heç bir qəbahət yoxdur. İstənilən ölkədə böyük bizneslə siyasi dairələrin yolları həmişə kəşifdir. Ən azı ona görə ki, dövlət qlobal layihələri həyata keçirmək üçün maliyyə imkanları çatışmayan o özəl sektora müraciət edir. Yeni Amerikanın özündə də böyük lobbicilik təcrübəsi var və bu siyasi və işgüzar aləmi əhatə edir. ABŞ-ın Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalarında əsas məqsədi başqadır. Siyahıdakı biznesmenlərin milli mənsubiyyəti bir o qədər də önəm daşmır. Əsas

məsələ Rusiya hakimiyyətinə əlavə manevrlər və hakimiyyətə dəstək verən biznes strukturlarının fəaliyyətini əngəlləməkdir. Sanksiyaların İrəvana təsirinə gəlincə, bəli, erməni əsilli oliqarxlar Rusiyada inkişaf ediblər və imkanları olduqca genişdir. Onlar Rusiyada qazandıqları maliyyə vəsaitlərindən Ermənistanı da yatırırlar. ABŞ-ın sanksiyaları fonunda onların fəaliyyət imkanları məhdudlaşarsa, bu, özünü onların qazanclarında müvafiq tərzdə əks etdirəcək və itkilər qaçılmaz olacaq. Nəzərə alaq ki, Ermənistan iqtisadi baxımdan gətdikcə geriləyir və Rusiyadan tranzaksiyalara böyük ehtiyacı var. Yeni indekslər aşağı düşəcək və bu, Ermənistan vətəndaşlarının həyatında əksini tapacaq", - deyər o əlavə edib.

"Moskva və Vaşinqton arasında qarşıdurmanın yeni səviyyəsi Ermənistanın daxili siyasi sistemine təsir göstərəcək". Bu fikir erməni analitik Sərkis Artsruninin 1in.am saytıdakı məqaləsində yer alıb.

"Moskvanın siyasətinə "Kreml hesabı"nın gələcəkdə konkret olaraq hansı təsiri göstərəcəyini söyləmək çətinidir. Aydın olan odur ki, Qərb hakim dairələri dünyanın müxtəlif regionlarında Rusiya təsirini zəiflətmək üçün addımlar atırlar. Şübhəsiz ki, Qərb paytaxtlarının Cənubi Qafqazda Rusiya təsirini məhdudlaşdırmaq üçün də planları var. Bu kontekstdə Moskvanın Karen Karapetyana hansı yatırımı edəcəyini söyləmək çətinidir. Putinin ətrafı yaxşı anlayır ki, Ermənistanın siyasi sistemindeki status-kvonu dəyişdirmək cəhdi ilk növbədə Rusiya üçün qeyri-müəyyən nəticələrə gətirib çıxaracaq. İstənilən halda Almatıda Medvedyevlə Karen Karapetyan arasında baş tutan görüş Moskva elitəsinin apreldən öncə əhval-rühiyyəsini anlamaq üçün sonuncu şans idi", - deyər o bildirib.

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, öz növbəsində başqa bir erməni politoloq Gevork Məlikyan hesab edir ki, mövcud durumda Ermənistanın

manevr eləməsi çətin olacaq. "Onsuz da manevr eləmək üçün yer az idi. Bir yandan, İrəvanın ABŞ-la yaxşı əlaqələr saxlaması çətin olarsa, başqa yandan, bir çox məsələlərlə bağlı Rusiya ilə münasibətləri korlamamaq zərurəti var. Bunu da demək lazımdır ki, Rusiya öz problemləri ilə məşğul olmağa başlayacaq və Ermənistanı təzyiqli zəifləyəcək", - deyər erməni politoloq qeyd edib.

Ancaq Rusiyanın başı nə qədər öz problemlərinə, ABŞ-la münasibətlərə qarışsa da, ən azı, Ermənistanın "ipini" öz əlində həmişə möhkəm saxlamaq iqtidarındadır. Hər necə olmasa, Rusiya regionda ən böyük hərbi kontingenti məhz Ermənistanı saxlayır. İşğalçı ölkənin Türkiyə və İrəvanla xarici sərhədlərini də rus hərbiçiləri qoruyur.

Ən önəmlisi, Moskvanın əlində Ermənistanı yerində tutmaq üçün güclü "Qarabağ kartı" var. Rusiyanın məsələdə neytral qalması kifayətdir ki, Azərbaycan Ordusu heç olmasa, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı bir neçə rayonu qısa zamanda işğaldan azad eləsin və bununla da erməni tərəfinin danışıqlarda maksimalist mövqeyi tutmasını şərtləndirən əsas təzyiqliq arqumenti əlindən çıxarsın.

Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin PKK, YPG və İŞİD terrorçularına qarşı Suriyanın Afrin bölgəsində apardığı "Zeytun budağı" əməliyyatı davam edir. Ötən gün Afrinin şimal-şərqində, Şeyx Xoruz bölgəsində hərəkətə qoşulan Türkiyə ordusunun tankı terrorçular tərəfindən zərbə alıb. Nəticədə isə Türkiyə ordusunun 7 əsgəri şəhid olub.

Türkiyə mətbuatını yaydığı məlumata görə, PYD/YPG terrorçuları Afrində türk tankını ABŞ istehsalı olan "BGM-71 TOW" tank əleyhinə raket kompleksi ilə vurublar.

Bölgədə ötən günü Rusiyanın təyyarəsi də vurulub. Belə ki, Suriyanın İdlib bölgəsində uçuş həyata keçirən Rusiyaya məxsus Su-25 təyyarəsi silahsız nəzarətində olan rayonda səyyar zenit-raket kompleksindən atəşə tutulub. Rəsmi məlumata əsasən, Suriyada aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı Rusiya bu insidentdə 4 təyyarə və 4 helikopter itirib.

Türkiyədə çalışan və yaşayan politoloq Toğrul İsmayıl "Yeni Müsavat"a əməliyyatların aparıldığı bölgədəki vəziyyəti şərh elədi. O bildirdi ki, hələ əməliyyatlar başlamadan öncə də söylənilmişdi ki, Afrində coğrafi şərtlər və hava şəraiti çətinidir: "Bütün bunlar hamısı təbii ki, öz təsirini göstərir. Ən azından görüntülər də onu göstərir ki, bu bölgədəki terror qrupları savaşa ciddi şəkildə hazırlaşmışlar. İstehkam qurğularının, təyyarələrin bombardmanlarından gizlənmək üçün sığınacaqın olması ciddi hazırlıqların göstəricisidir. Əlbəttə ki, bununla bağlı Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin, təhlükəsizlik güclərinin məlumatları var. Bu səbəbdən də diqqət edirsinizsə, əməliyyat mühasirəyə alma, qrupları

"Zeytun budağı" əməliyyatı... "Uzanır"

söyləmək olarmı?

Toğrul İsmayıl: "Türkiyə müharibə aparsaydı, Afrini yarım saata alardı..."

bir-birindən kəsmə yolu ilə davam etdirilir. Bunu da unutmamaq lazımdır ki, hərbi taktikada normal şərtlərdə bir müdafiəyə 10 əsgər düşər. Yeni qarşı tərəfdəki 8-10 min nəfərlik qrupa Türkiyənin 80-90 min nəfərlik ordu yeritməsi lazımdır. Ancaq hazırkı məqamda Türkiyənin ora yeritdiyi əsgəri güc, söylədiyimiz rəqəmdən çox aşağıdır. Bu onu göstərir ki, Türkiyə daha ehtiyatlı, diqqətli hərəkət etməyə çalışır. Kimlərsə deyirsə ki, Türkiyə əməli-

yatlarda gecikir bu, mənə görə anlaşılmır. Belə fikirlər, Rusiya və digər ölkələrin tərribatı nəticəsində ortaya çıxa bilər. Bu qədər ehtiyatlı və yavaş gedişlərin əsas səbəblərindən biri orada sivil vətəndaşların ölümlərinin çox olmasını əngəlləməkdir. Çünki Afrin kiçik bir yer deyil, əhali və yaşayış sahəsi çoxdur. Ona görə də əməliyyat zamanı sivil vətəndaşların zərər görməməsi üçün son dərəcə ciddi çalışmaq lazımdır. Afrinin şəhər

mərkəzinə yaxınlaşdıqca Türkiyə tərəfindən itkilərin artacağı bilinən məsələ idi. Ancaq bir mütəxəssis kimi onu deyə bilərəm ki, bugünkü şəraitdə terrorçuların itkilərinə qarşı türk ordusunun itkisi olduqca azdır. Unutmamaq lazımdır ki, qarşı tərəfin əlində Amerika və başqalarının verdiyi son dərəcə müasir silahlar var".

Politoloq qeyd elədi ki, içəriyə doğru hərəkət edildikcə, hadisələr daha da ciddiləşəcək: "ABŞ yerüstü əməliyyatla-

rı aparmamaq üçün PYD, PKK terror ünsürlərinə önəm verir. Yeni bir terroristle digərini vurmağa çalışır. Ancaq Amerikanın Suriyada yerüstü əməliyyatları aparması imkansız görünür. Hadisələr göstərdi ki, burada yerüstü əməliyyatları ən maneəli, güclü formada apara bilən güclər Türkiyə, Rusiya və İrandır. Bütün bunların içərisində isə Türkiyənin apardığı əməliyyat daha güclüdür. Bunu unutmamaq lazımdır ki, Suriyada savaşı bitməyib və orada fərqli mənfəət qrupları qarşı belə hücumlar getdikcə

vabını söyləmək olduqca çətindir. Bölgədə oyun gedir. Bizim əsas istəyimiz Türkiyə ordusunun az itki verərək, qalib çıxmasıdır. Əslində bölgədə oyun aparılanların sayı çoxdur. Türkiyə, İran, Rusiya indi bir görünməyə də hamısının öz maraqları var. Avropa Birliyi, İngiltərəni, Fransanı, Almanyanın davranışlarını unuduruq. Yeni oyunçular çoxdur və onlar bir-birilərlə razılıq əldə etməyincə bölgədə savaş sənəyəcək".

Müxtəlif şərhələrdə Afrinin ərazi baxımdan kiçik olduğunu, Türkiyənin isə buna baxmaya-

raq əməliyyatlarının ləngidiyini söyləyənlər də var. T. İsmayıl bu cür şərh verənlərə aşağıdakıları söylədi: "Bu cür fikir söyləyənlər ya müharibə nədir bilmirlər, ya da Türkiyənin yürütdüyü əməliyyatın nə olduğunu anlamırlar. Türkiyə, Suriyada müharibə aparmır. Türkiyə orada anti-terror əməliyyatı həyata keçirir. Əgər müharibə aparsaydı, ordusunu yeridib, Afrini yarım saata alardı. Ancaq onlar bölgəni addım-addım terrorizmlərdən təmizləməklə məşğuldur. Bunu edən zaman da vətəndaşların ölümünün qarşısını alır. Terroristlər çox zaman əhalini qalxan halına çevirirlər. Türkiyənin isə bu əməliyyatlarla bağlı təcrübəsi çoxdur. Savaş olsaydı, tankını yeridib, toplarla darmadağın edərdi. Ancaq Türkiyə konkret nöqtələri vurur. Buna görə də sürət belədir. Bütün bunları nəzərə almaq lazımdır".

□ Əli Rais, "Yeni Müsavat"

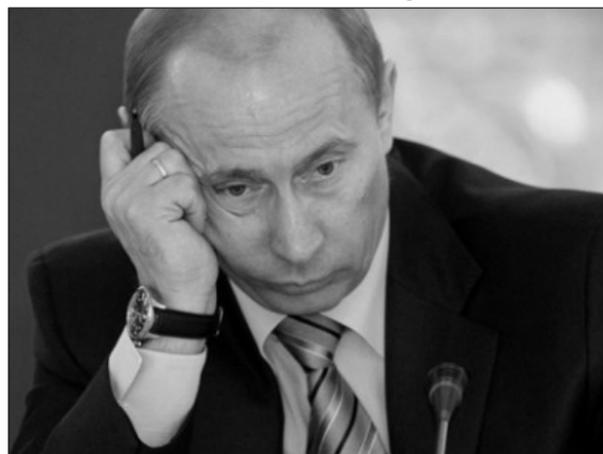
Seçkidən sonra Putinin əsas hədəfi nə olacaq - SSRİ-nin bərpası, yoxsa...

Politoloq: "Putin başı daha çox Rusiyanın öz daxilinə və Qərbdən gələn hücumlardan qorunmağa qarışacaq"

Rusiyada martın 18-də keçiriləcək prezident seçkisində namizədlərin sayı çox olsa da prezident Vladimir Putinə qalib gələcək rəqibi demək olar ki, yoxdur. Ölkədə narazılıqlar və seçkiyə buraxılmayan əsas rəqib Aleksey Navalnının boykot hərəkəti genişlənsə də əksər siyasi təhlilçilər Vladimir Putinin qələbəsinin bəri başdan bəlli olduğunu bildirirlər. Hər kəs bu fikirdədir ki, seçkidə V.Putin qalib gələcək və qarşıdakı 6 ildə Rusiyaya o rəhbərlik eləyəcək.

V.Putin seçkidən sonrakı 6 illik hakimiyyəti dönməndə əsas hədəfinin nə olacağı barədə də müxtəlif mülahizələr yürüdü. Bu barədə "Yeni Müsavat"a şərhində politoloq Qabil Hüseynli öncə bildirdi ki, Vladimir Putinin prezident kürsüsünü əldə saxlayacağı indidən bəlli olsa da seçkilər heç də rəvan keçməyəcək: "Əvvəla, seçkilərdə kvorum məsələsi ciddi problemə çevrilə bilər. Seçki komissiyaları seçkini saxtalaşdırıb hər hansı bir rə-

qəmi elan etsə də, seçkinin boykot edilməsi taktikası təkəbr Aleksey Navalnı yox, müxalifətin əksəriyyət hissəsi tərəfindən də müdafiə olunacaq. Amma sözsüz ki, Putin nəyin bahasına olursa olsun prezidentliyi qoruyub saxlayacaq. Mənim zənnimcə, Qərb onun hakimiyyətini legitim hakimiyyət kimi tanımayacaq və seçkinin nəticəsini etibarsız elan edəcək. Düzdür bu, yenə də Putini da yandırmayacaq. Amma mənəcə, belə gərgin seçkilərdən çıx-

mış Putin siyasi xəttini əvvəlki kimi əzmkarlıqla və cəsarətlə davam etdirmək imkanlarına malik olmayacaq. Qərb ölkələri hər vasitə ilə seçkinin tanınma-

dığını, Putinin qeyri-qanuni seçkilər yolu ilə hakimiyyətdə qaldığını, hakimiyyətin qeyri-legitim olduğunu bəyan edəcəklər. Paralel olaraq Rusiyanın həm

daxili, həm xarici mövqelərini nəzarət altına götürərək, bu istiqamətdə ciddi iş aparacaq.

Qərbin tətbiq etdiyi sanksiyalar siyasətinin davam etdirilməsi gözlənilir. Hətta seçkilərə qədər yeni bir sanksiya formasının tətbiq edilməsi barədə də fikirlər gəzir. Fevralın 2-dən qüvvəyə minən sanksiyalar artıq cəmiyyətdə ciddi təərəddüdlər yaratmağa başlayıb. Bu təərəddüdlər arasında dedi-qodunun çoxalması ilə, əhali arasında isə vəziyyətin gələcəkdə daha pis olacağı söz-söhbətləri ilə genişlənməkdədir. Qərb belə hesab edir ki, Putinin tərəfdarları - istər hakimiyyətdəki tərəfdarları olsun, istərsə də onun hesabına milyardlar qazanıb oluqarxılara çevrilmiş insanların müəyyən qismini Putinin ətrafından uzaqlaşdırıb komandanın birliyini poza və cəmiyyətdə bölünmənin başlanğıcını qoya biləcək. Qərb həmçinin müxalifətlə, eləcə də milli azlıqlarla da işləmək taktikasına ciddi əhəmiyyət verəcək. Seçkidən sonra Aleksey Navalnı və digər müxalif qüvvələr də sakit dayanmayacaq. Etirazlar dalğası başlayacaq. Beləliklə, proses çox ciddi məcraya yönələ bilər. Dediğim odur ki, belə bir durumda Putinin enerjisinin böyük hissəsi daxili sabitliyə nail olmağa, etiraz edən milli azlıqların və seç-

kinin nəticələrindən narazılıqların etirazlarını dəf etmək işinə gedəcək".

Politoloq vurğuladı ki, indiyə qədər Putin Avrasiya İttifaqı kimi qurumları yaradıb genişləndirməyə ciddi enerji xərcləyirdi. Eyni zamanda müxtəlif bölgələrə hərbi müdaxilə edirdi. Seçkidən sonra bunlar əvvəlki səviyyədə olmayacaq: "Putin başı daha çox Rusiyanın öz daxilinə və Qərbdən gələn hücumlardan qorunmağa qarışacaq. Seçkidən sonra Rusiya üçün çox ağır bir dövrün başlayacağına proqnozlaşdırmaq mümkündür. Belə şəraitdə əhalinin maddi rifah halı da aşağı düşəcək, nəticədə etiraz aksiyalarına meyillik güclənəcək.

Bütün bunlar və digər faktorlar Putin hakimiyyətini zəiflədəcək. Belə şəraitdə mən inanmıram ki, Rusiya ciddi hədəflər uğrunda mübarizə apara bilsin. Belə şəraitdə Putinin hədəfinin yeni-yeni ölkələri öz təsir altına almaq, Avrasiya İttifaqına cəlb etməklə köhnə SSRİ məkanının bərpə edilməsi olacağı inandırıcı görünmür. Bunlar Rusiyanın gündəliyində olsa da onu həyata keçirmək demək olar ki, mümkün olmayacaq. Hakimiyyətin başı daha çox daxili hədəflərə qarışacaq".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Bu günlərdə müğənni Nadir Qafarzadə yenidən sosial şəbəkələrdə səs-küyə səbəb olacaq paylaşım etdi. Belə ki, müğənni bəzilərinə ismarış göndərərək bildirib:

"Deyəsən, mənim ağzımın açılması zamanı gəlib. Mən İlhamə xanımın şəklini paylaşanda heç bir zir-zibilə söz atmaq fikrində olmamışam. Qələt ələyin, oturun yerinizdə. Hacılar, Moskvada yaşayan pullu kişilərə, bəzi "məmurlara" qız çıxarmamışam. Belə getsə, susmaya cam. Amma kiminsə acı həqiqətlərini açıb söyləmək zamanı gəlib. Qadın müğənniləri satışa çıxaranlar, susun. Mənim qorxacağım bir şey yoxdur, amma siz yaxşı-yaxşı düşünün. Vaxt gələcək, adınız bir çox cinayətlərdə hallanacaq. Susun, məsləhət! Mən dəliyəm, məndə tormoz yoxdur".

İddialara görə, müğənni bu sözləri prodüser Tarix Əliyevə (Tolik) ünvanlayıb. Səbəb isə bir neçə gün öncə "Hər şey daxil" verilişində prodüserin Xalq artisti Nazpəri Dostəliyevanın başına tac qoyması olub. Status böyük səs-küy yaratdığından müğənni bir qədər sonra paylaşımını silib. Lakin müzakirələr sosial şəbəkələrdə davam edib. Tarix Əliyev müğənninin bu statusundan sonra sosial şəbəkədə cavab statusu yazıb: "Səndən qorxan sənənin tayın olar, mənə bəziləri ilə səhv salma. Kimin əzizini satışa çıxarmışamsa, bura yazsın. Yadlarından bəzi şeylər nə tez çıxdı... Mə-

nim qorxacağım yer yoxdur. Səndən qorxan sənənin tayın olar".

Qeyd edək ki, bundan əvvəl də sosial şəbəkələrdə, mətbuatda hansısa sənətçilərin, aparıcı və ya prodüserlərin qadın alveri ilə məşğul olması ilə bağlı məlumatlar,

ata ağıl öyrədir, guya namus-qeyrət dərdi çəkirlər. Amma özləri nə işlə məşğuldur?! Onların arasında qadın da, kişi də var, əgər onlara kişi demək mümkündürsə. Sayı isə onlardır. Bunu şou-biznesin içində olanlar yaxşı bilir. Bu haqda

dilər. Baxın, prodüser 200 min manatlıq maşını necə sürə bilər? Kimdir bu prodüser, bahalı maşında gəzir? Onu hansı pulla, necə alıb? Prodüser hara, bahalı ev, maşın hara? Hüquq-mühafizə orqanları araşdırma aparmalıdır ki, bu söhbətin içində

Nadir Qafarzadə qadın alveri

edən həmkarlarından danışdı

"Hüquq-mühafizə orqanları bu məsələni araşdırmalıdır"; Əli Mirəliyev: "Prodüser hara, bahalı ev, maşın

iddialar yayılır. Məlum olduğu kimi, bu ittihamla həbs olunanlar da var. Nadir Qafarzadənin emosional şəkildə yazdığı son statusu bu məsələni yenidən gündəmə gətirmiş oldu.

Məsələ ilə bağlı müğənni Nadir Qafarzadə "Yeni Müsavat"a danışdı: "Əlaqəli qurumlar onları axtarıb tapmalıdır. Mən niyə yazmalıyam? Bu, mənim işim deyil, bu işə baxan adamlar var ki, onlar hər şeyi araşdırmalıdır. Mən müğənniyəm və öz sözümü dedim. Həmin insanları efirə buraxmaq olmaz. Ümumiyyətlə, onları cəmiyyətdən islah etmək lazımdır. Çıxıb efirdən cama-

məndən əvvəl Cavanşir Məmmədov da öz sözünü demişdi. Üstəlik mən o adamları da qınamıram, çünki heç kimi məcbur etmərlər ki, "gəl səni satım". Demək ki, o müğənnilərin içində meyillik var ki, o yola gedirlər. Satan adam sadəcə, vasitəçidir. Ona görə də hamı başını tutur ki, "oğlum sənətçi qız almaram". Bu məsələdə cəmiyyət, özümüz də günahkarıq... Mən bu cür açıqlama verəndə bəziləri etiraz etdi. Demək ki, özləri bu cürdür, ona görə də reaksiya verdilər. Söz var ki, "soğan yeməmişən, niyə için göynəyir?"

Məsələ ilə bağlı müğənni Əli Mirəliyev də qəzetimizə öz mövqeyini açıqladı: "Bu haqda mən neçə illərdir ki, danışmıram. Sual olunur ki, bəzi sənətçilər o cür bahalı maşınları necə alır, hansı pulla bahalı villalarda yaşayırlar? Onlar özlərinə sponsorları necə tapırlar? Həmin sponsorlar kimlərdir və onlar nə işlə məşğuldur? Məhz bunu araşdırmaq lazımdır. Hətta efirlərdən biz onları görürük. Xatırlayırsınızsa, bir kök müğənni qadın var idi, onun bu cür işlərinə görə həbs etmiş-

nə var? Adam çıxır efirə, müsabiqədə oturub, musiqi ilə bağlı məsələni həll edir. Ay prodüser, bu sizin başınız üçün deyil. Mənim ölkəmin övladını Dubayda, orda-burda satan adam vətəninə də, öz ana-bacısına da satar. Hər halda hüquq mühafizə orqanları bu haqda araşdırma aparacaqlar".

Qeyd edək ki, ötən ilin sentyabrında Əməkdar artist Cavanşir Məmmədov da qonaq olduğu verilişlərin birində bəzi həmkarlarının insan alveri ilə məşğul olduğunu demişdi: "Bu gün onlarla məşhur müğənni, prodüser, təşkilatçı var ki, insan alveri ilə məşğuldur, ona-buna qız "daşıyır". Şou-biznesdə olan "mama roza" və "papa roza"lar heç bir sahədə yoxdur. İnsan alveri ilə əlaqədar qurumlar şou aləmində reydlər keçirsə, bir gecədə onlarla şəxs həbs edilə bilər. Əminəm ki, bu olandan sonra müğənnilər sakitləşər".

Cavanşir Məmmədov həmkarlarının müğənniləri adbaad tanıdığını və adlarını açıqlaya biləcəyini qeyd etmişdi.

□ Xalidə GƏRAY,
□ "Yeni Müsavat"
□ Musavat.com

Almanlar "gəlini boşatdırmır"

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Bu əhval hər dəfə təkrarlanır. Hər səfər dönüşü özümü bu haqda uzun-uzadı düşünən tapıram. Yox, mühacirət, yeni ölkədə yeni həyat, yeni başlanğıc-filan deyil mənim dərdim. İnteqrasiya, hər şey sıfırdan başlamaq, bu yaşdan sonra balaca körpə kimi iməkləmək... mənlilik deyil.

Xüsusən nəzərə alanda ki, bu halda belə xoşbəxtliyi tam qazanmış sayılmayacam. Bəli, Avropanın və Amerikanın yarından çoxunu gəzib-dolaşmış və ordaki mühacir həyatlarına şahidlik etmiş biri olaraq dediklərimi xəffə almayın.

Mühacirətdə həyat cənnət adasına bilet deyil. Əziyyətdir, əzabdır, sıfırdan həyata başlamaqdır, öyrənmək, alışmaq, çalışmaq, bir sözlə, imtahandır. Özü də bitməyən, silsilə bir imtahan. Sonda qazandınsa... pulmu? Əmin olun ki, yox. Amerikada yaşayan bir ailə var. Sonuncu səfərimdə mənə aylıq qazancları ilə məsrəflərini necə həll etdiklərini anlatdılar. Bizim "dollar" deyəndə ağızımıza çullu dovşan sığmadığına baxmayın, Amerikada bu pul vahidi elə dəyəri qədərdir. Ailə kommunal xərclər, uşaqların bağça ödənişləri, bazarlıqlar, evin kirayəsi, yemək + geyim məsrəflərini səliqə ilə topladılar və məlum oldu ki, hər ikisi həftənin 6 günü, sutkada 8 saat işləsə də, aşağı-yuxarı elə bizlər kimi yaşayır.

Deyir, həftədə bir dəfə uşaqları əyləncə yerinə aparmaq 50-70 dollar xərc deməkdir ki, bunu da hər həftə yox, iki həftədən bir, ya da ayda bir dəfə edirlər. Xüsusi fərq yox. O zaman bu köçkək, bu rüyalar, yeni həyatla bağlı qurulan xəyallar... dəyirmi?

Yeni, mən artıq bu barədə xüsusi olaraq baş sındırmıram. Mühacirətə gedənlərin, hazırlaşanların, plan quranların optimizmi qarşısında baş əyməklə kifayətlənirəm. Məni düşündürsə hər zaman bu xarici səfərlər zamanı gördüyüm yaşlı turistlər olur. Əlləri, üzləri qırışlı, bir az əsə-əsə, amma bir o qədər də xoşbəxtcəsinə... Dünyanı kəşf etmək üçün minlərlə kilometr məsafəni qət edənlər, canında təpər tapıb gəzənlər, bələdçinin ağızından çıxan hər kəlməni can qulağı ilə, acgözlüklə dinləyənlər.

Frankfurtdan San Fransiskoya gedəndə dördnəfərlik oturacaqlarda bir alman qadınla yanaşı oturmaşdım. Cəmi iki yer boş idi və ikimiz də 12 saatlıq uçuş boyu yatmaq istəyirdik. O yaşlı canına xas olmayan qıvrıqlıqla bir dəqiqənin içində ikimiz də şərait düzəldi. Öncə arxada nisbətən boş yer tapdı, bu yer mənim üçün boşaldı. Bir neçə saat yuxusunu alandan sonra isə yerinə qayıtdı. Deyintisiz, narazılıqsız, heç kimə şikayət etmədən, heç kimdən yardım istəmədən, operativ şəkildə... Eyni qıvrıqlıqla Golden Gate körpüsündə necə şəkillər çəkəcəyini də təsəvvürümə gətirdim, xoş mənərə ədi.

Bizimki kimi cəmiyyətlərdə belə nümunələrə olduqca az rast gəlinir. Bizim yaşlı nəslin nümayəndələri yaş 55-60-ı keçən kimi həyatın bütün qapılarını üzünə bağlayırlar. Ən yaxşı halda baxdıqları seriallar, izdivac və əttökən tale verilişləri həyatlarının stimullarına çevrilir. Ən pis halda isə oğul-uşağın həyatını zəhər etmək işi əyləncəsi olur. "Bu gəlini boşatdırjam" deyər özünə "ülvi" məqsəd qoyan qayınanalar, hər gün evdə dedi-qodu qazanı qaynadan ağbırçəklər, nəvəyə yağlı-yağlı söyüşlər öyrədən babalar. Oğul-qızın evində baş verən hər bir olayın mərkəzində olmaq bir yana, onu istədiyi kimi istiqamətləndirmək də bu missiyanın başında gəlir.

Ancaq Azərbaycan kimi ölkələrdə valideynlərin təqaüd kartı uşaqlardan birinə verilə bilər. O kartın kimə verilməsi də valideynin sevgi nümunələrindən biridir. Çünki Azərbaycanda valideynlik də dəftər-kitabla görünmür. Uşaqlar az qala bir ömür boyu valideynin "belində" yaşamağa davam edirlər. Valideyn qayğısı başqa bir şeydir, Azərbaycanda valideyn istismanı var.

Qosqoca vəzifəli adamlar tanıyıram ki, hələ də ata-anasından işlə bağlı məsləhət almadan addım atmır. Böyük məsləhəti müqəddəsdir-falan, amma bir kompüter mühəndisi ömründə bu alətdə bir söz belə yazmamış yaşlı atasından işdə yüksələ bilmədiyi üçün niyə məsləhət istəsin ki? Deyəcəksiz ki, bura Azərbaycandır və burda yüksəlməyən klassik yollarını da yaşlı nəsil bilir. Xeyr, o qədər bəsit deyil. Bizdə valideynlər uşaqlarının fərd olmasına çox çətinliklə icazə verirlər. Daim bir yönləndirmə, bir məsləhət, göstəriş. 45 yaşlı oğlunun iş yerində yaşadığı hansısa bir insidenti "uşağımı incidirlər" deyər təqdim edən ağbırçəklərin ölkəsində yaşayıraq. Hansı müstəqillikdən, azad fərd olmaqdan danışa bilərik? Sanki 2-ci sinifdə oxuyan oğlunu sinifdə təkləyib, döyüblər - eyni məntiqlə davranan valideynlər var nə yazıq ki.

Və bu cür adamları siz dünya səyahətində heç zaman görə bilməzsiz. Onlar dünyanı kəşfə çıxmazlar, gəncliklərində yaşadıkları o gərgin, çətin iş həyatının ağınsını çıxarmaq istəməzlər. Bu dəfə də məişət dedi-qoduları, gərginlikləri ilə yüklənərlər. Danışarlar, deyirlər, uşaqlarının həyatı ilə yaşayır, onların kədərləri ilə üzülüb, kiçik sevincləri ilə sevinərlər.

Kim deyir ki, valideyn olmaq elə budur? Biz sadəcə, sözləri və onların ifadə etdiyi mənalari yanlış lüğətlərdən öyrənmişik. Gedin yaşlı bir alman qadına "gəlini boşatdıraxsanmı" deyər soruşun, görün beyni error verir, ya yox...

Türkiyədə arvadı ilə dalaşan azərbaycanlı özünü bıçaqladı

Türkiyənin İstanbul şəhərində Azərbaycan vətəndaşı Neməddin A. özünü bıçaqlayıb. Virtualaz.org Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, hadisə səhər saatlarında İstanbulun Kasımpaşa məhəlləsində baş verib.

Mənbənin yazdığına görə, o, həyat yoldaşı ilə telefonda danışdıqdan sonra özünü qarnından bıçaqlayıb. Yaxınlıqda yaşayansakinlər yaralının səsinə eşidib köməyə gəliblər. O, təcili yardımla xəstəxanaya çatdırılıb.

Polis faktla bağlı araşdırmaya başlayıb.

Əhali kütləvi müayinədən keçəcək, bəs keyfiyyət...

Adil Qeybullayev: "Belə kütləvi tibbi müayinələrə ehtiyac olmasın deyər, icbari tibbi sığorta paketinə keçilməlidir"

Azərbaycan əhalisi tibbi müayinələrdən keçiriləcək. Xəbər verildiyi kimi, səhiyyə nazirinin müavini Nigar Əliyeva bununla bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncamda qeyd olunub ki, prezidentin tapşırığını rəhbər tutaraq fevralın 12-dən mayın 12-dək ölkə əhalisinin tibbi müayinələrdən keçirilməsi təşkil ediləcək.

Sərəncamda xəstəlik aşkar edilmiş şəxslərin yerlərdə, zərurət yarandığı hallarda isə Bakı şəhərində və bölgələrdə fəaliyyət göstərən ixtisaslaşdırılmış tibb müəssisələrində əlavə müayinə və müalicəyə cəlb olunması, digər sağlamlaşdırıcı tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Respublika əhəmiyyətli tibb müəssisələrinin rəhbərlərinə mütəxəssislərdən ibarət qrupların müntəzəm olaraq regionlara ezam olunması tapşırılıb.

Bəs, bu tibbi müayinələr nə dərəcədə keyfiyyətli aparılacaq? Bu işin maliyyə tərəfi hansı şəkildə həll olunacaq? "Yeni Müsavat"a danışan tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev bildirdi ki, əhalinin tibbi müayinələrdən keçməsi üçün qərar verilsə də, təlimat hissəsi ictimaiyyətə açıqlanmayıb: "Bir neçə ildir ki, bu cür tibbi müayinələr keçirilir və 2018-ci il üçün də qərar verilib. Lakin onun təlimat hissəsi yayımlanmayıb. Mən bu qərarın təlimat hissəsinə baxmaq üçün çox axtardım. Bu cür profilaktik yoxlamaların konkret paketi olmalıdır. Xəstədə nə yoxlanacaq? Əhali arasında ümumi sorğu aparılacaq, konkret olaraq döş qəfəsinin rentgeni, qanın ümumi analizi və sair. Yeni bu tibbi müayinələrin hansı paketdə aparılacağı və hədəfinin nə olması aydın qeyd olunmalıdır. Çünki belə bir kütləvi müayinələrin hədəfi adətən müəyyən xəstəliklərin aşkar olunmasıdır ki, lazimi tədbirlər görülsün. Və ya hansısa xəstəliyin statistikasını müəyyən etmək üçün, ölkədə hepatit xəstəliyini sayını və sair öyrənmək üçün aparılır. Bu halda müayinə paketindən söhbət getməsi haqda məlumat verilir. Bu mənada sözügedən qərara birmənalı münasibət bildirmək çətindir. Ancaq yoxlama müəyyən mütəxəssislərin cəlb ilə, dövlətin müəyyən resurslarının cəlb edilməsi ilə aparılacaqsa, qərarı yalnız müsbət dəyərləndirmək olar".

Tibb elmləri doktoru onu da vurğuladı ki, bu cür kütləvi tibbi müayinələrə ehtiyac olmasın deyər, icbari tibbi sığorta paketinə keçilməlidir ki, əhali mütəmadi olaraq gəlib Check-up müayinələrindən keçə bilsin: "Bu daha effektiv metoddur, dünyada da özünü doğruldur. Məsələnin digər tərəfi də odur ki, bəzi dövlət xəstəxanalarında heç də bütün müayinələr və laborator analizlər həyata keçirilmir. Bu cür proqramlar olanda dövlət müəyyən vəsait cəlb etməlidir ki, yeni avadanlıqların alınması həyata keçirilsin. Qərarın təlimat hissəsi haqqında məlumat olmadığı üçün hansı müayinələrin aparılacağını bilmirik. Prosesə başlanıldıqdan sonra bunu biləcəyik və o zaman dəyərləndirmək daha obyektiv olardı. Dövlət xəstəxanalarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində müəyyən işlər görüldü, ambulatoriyalar tikilib. Xəstəxanalar təmir olunub, bəzi avadanlıqlar alınıb. Ancaq sonrakı fasiləsiz təchizat məsələlərində bəzi problemlər var. O problemlər yaşandığından təmir olunmuş, yeni avadanlıqlar alınmış xəstəxanaya əvvəlki intensivliyi ilə vətəndaş üçün çalışa bilmir".

Adil Qeybullayev bölgələrdə tibb ocaqlarının durumu ilə bağlı bildirdi ki, region əhalisinin bu tibbi müayinələrdən istifadəsində problem yarana bilər: "Bu da böyük problemlərdən biridir və onun ağırlığının vətəndaşın çiyinə yüklənməməsi üçün yeganə çıxış yolu icbari tibbi sığortanın tətbiqidir. İcbari tibbi sığorta yoxlamalarında konkret paket olur. Məsələn, doğuş və təxirə salınmaz yardımla bağlı bütün məsələlər ora daxil olur, bir də müəyyən Check-up yoxlamaları, qan analizi və sair. Bu paketdəki xidmətlər dövlətin imkanından asılı olaraq sonrakı mərhələdə artırıla bilər. Ancaq ən azından müəyyən xəstəliklərin erkən aşkara çıxarılması üçün bu çox yaxşı bir üsuldur. İnsanlar biləndə ki, bu artıq icbari tibbi sığorta paketidir, lazımdır və öz cibindən maliyyə sərif etməyəcək, o zaman həvəsle gedir. Nəzərə almalıyıq ki, insanların maddi durumu aşağı olduğundan bəzən səhiyyə xərclərini arxa plana keçirirlər".

□ Nərgiz LİFTİYEVA,
"Yeni Müsavat"

Yeni avtomobillərin qiyməti, köhnələrin isə təmiri bahalaşdı

Ustalar bildirirlər ki, onlar əl haqqında heç bir artım etməyiblər, detalların qiyməti süni şəkildə artırılıb

Yanvar ayının 1-dən etibarən Azərbaycana idxal edilən minik avtomobillərinə tətbiq edilən idxal gömrük rüsumu artıb. Bu, Nazirlər Kabinetinin 17 noyabr 2017-ci il tarixli qərarı ilə təsdiq edilən "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətinin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə əksini tapıb.

Yeni qərara əsasən, mühərrikinin silindrlərinin işlək hissəsinin həcmi 1500-1800 və 1800-3000 kubsantimetr arası olan təzə minik avtomobilləri üçün rüsum hər kubsantimetrimə görə 0,70 dollar, istismar olunmuş avtomobillər üçün isə 1,2 dollar olacaq. Bundan öncə isə bu rüsumlar müvafiq olaraq 0,40 və 0,70 dollar idi. Mühərrikinin silindrlərinin işlək hissəsinin həcmi 1000-1500 kubsantimetr arası olan avtomobillər üçün isə rüsum dəyişməyib. Bu kateqoriyalarda olan təzə minik avtomobilləri üçün gömrük rüsumu 0,40 dollar, işlənmiş avtomobillər üçün isə 0,70 dollar sabit qalıb.

Son zamanlar bu və ya digər səbəblərdən yeni avtomobillərin qiymətinin qalxması, istehsal ili daha köhnə olan avtomobillərə tələbatı artırıb. Nəticədə bu avtomobillərin də qiymətində artım nəzərə çarpır. Xüsusilə də qiymət artımı daha çox "Mercedes"-in 1999-2000-ci il buraxılışlarındadır ki, bu barədə də son günlər mətbuatda geniş məlumatlar yer alıb.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı bu məsələni araşdırarkən öyrəndik ki, avtomobillərin təmiri də son zamanlar bahalaşdı. Ustalar bunu detalların bahalaşması ilə əlaqələndirirlər de sürücülər hesab edirlər ki, qiymətlər süni şəkildə qaldırılıb. Vəziyyətə bağlı daha geniş məlumat əldə etmək üçün avtomobillərin təmir yerində olub, qiymətlər və ümumi vəziyyətlə maraqlandıq. Nərimanov rayonunda yerləşən avtomobil təmir mərkəzində olduğumuz zaman müşahidə etdik ki, ustalar müştəri sərindən əziyyət çəkmir, işlərini tələsmədən, arxayın şəkildə görürülər. Müştəriləri narazı salan məqamlardan biri də elə budur. Orada olduğumuz zaman sürücülər ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

ustalarla mübahisə edib, nə üçün avtomobilin təmirini dediyi vaxta qədər bitmədiyini soruşurdular. Ərazisi kifayət qədər böyük olan təmir yerində xeyli sayda nasaz avtomobil var idi.

Söhbət etdiyimiz sürücü Kamran İbrahimov bildirdi ki, avtomobilinin mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirir: "Avtomobilin mühərrikində problem yarandı, avtomobil söndü. İki gün əvvəl avtomobili evakuatorla bura gətirib, ustalara təhvil vermişəm. Əvvəl dedilər ki, sabah saat 12-yə qədər problem həll olacaq. Dedikləri vaxt gəldim, gördüm hələ avtomobildə xırda işlər xaricində heç bir təmir aparılmayıb. Bildirdilər ki, axşama qədər düzəldəcəklər. Ancaq düz 2 gün məni ləngitdilər. Ustaların yanında durmasam, çox ləng işləyirlər. Çünki müştəriləri çoxdur. Qiymətlərə gəlincə isə mühərrikində bir neçə detallı dəyişdirmək mənə 800 manata başa gəldi. Hələ əksər detalları "ölüxana"dan almışam. Əgər detallı Almaniyadan "ölüxana"dan götürülsə, qiymət daha olur. Ümumiyyətlə, son zamanlar "ölüxana"larda da qiymətlər qalxıb. Detaldan asılı olaraq azı 10-20 faiz bahalaşma var. Məsələn, qabaq işığı 130 manata dəyişdirdim. "Mos-tu" dəyişməyin qiyməti hazırda 300 manatadır. "Pompa"-nı dəyişmək əvvəl 45 manat idisə, indi 55-60 manat arasındadır. Amortizatorların da qiymətində 10 manat bahalaşma var və hazırda 30-40 manat arasında qiymətlə dəyişirlər. Adıca öz avtomobilim üçün "lyukun" zəncirini 100 manata düzəldmişəm. Mühərrikində "remeni" 30 manata, yağın litri 8 manatdan 15 manata qədər qiymətə dəyişirlər. Orada olduğumuz zaman sürücülər

50 manat, başmaq deyilən hissə 30 manatdır".

Ustalarla da söhbət etdik. Onlar bildirdilər ki, illi köhnə olan avtomobilin təmirinin baha başa gəlməsinin bir neçə səbəbi var. Usta Rafiq səbəblərin aşağıdakılar olduğunu söylədi: "Əvvəla onu deyim ki, avtomobilin illi nə qədər köhnədirsə, onun detallarını tapmaq da bir o qədər çətindir. Çünki "ölüxana"larda artıq köhnə "Mercedes"-lərin detalları demək olar ki, tapılmır. Bizim də işlədiyimiz adamlar var ki, onların da əllərində bu detallar bəzən olmur və o da başqa yerdən sifariş verir. Belə məqamda istər-istəməz detala görə təmirin ümumi qiyməti də baha olur. Ancaq müştəri özünü detallı tapıb gətirirsə, əl haqqı elə əvvəl necə idisə, indi də elədir. Çalışırıq ki, müştərinin cibinə uyğun qiymət deyək. Ancaq detalların son zamanlar bahalaşması bizim də işimizə təsir göstərib. Ümumiyyətlə, son vaxtlar kommunal xidmətlər, detallar, avtomobillərin qiymətləri hamısı bahalaşdı. İndi bu qədər artımın qarşısında biz necə əvvəlki qiymətə iş görək?"

Statistika onu deməyə əsas verir ki, ötən illərdə ölkənin avtoparkında köhnəlmə baş verib. Lakin son 2 ildə avtomobil idxalında bir qədər artım var.

2013-cü ildə ölkəyə 94 879, 2014-cü ildə ölkəyə 57 615 maşın gətirilib. Ancaq sonrakı üç ildə isə ölkəyə gətirilən avtomobillərin sayı heç geridəki 1 ildə olduğu qədər deyil. Məsələn, 2016-cı ildə ölkəyə cəmi 5 746 ədəd avtomobil idxal edilib. 2017-ci ildə isə bu rəqəm bir qədər artaraq 13 098 ədəd olub.

İqtisadçılar hesab edirlər ki, bütün bunların nəticəsində doğrudan da avtomobil təmirinə və eyni zamanda ehtiyat hissələrinə tələbat artıb. İdxal edilən ehtiyat hissələrinin və avtomobillərin qiymətinin qalxdığını da nəzərə alsaq söyləyə bilərik ki, qiymət artımı tendensiyası hələ bir müddət də davam edəcək. İqtisadçılar da bildirirlər ki, yaxın zamanlarda təmir yerlərində və ya "ölüxana"larda qiymətlərin enməsi gözlənilmir. Qiymət o zaman enə bilər ki, idxal edilən detallar ucuzlaşsın. Bu isə mənatın dollara nisbətə də məzənəsində müsbət dəyişiklik olmayana qədər mümkün deyil. Həmçinin iqtisadçıların fikrinə görə, qiymətin ucuzlaşmasına tələbin də azalması səbəb ola bilər. Lakin ölkəyə idxal edilən avtomobillərin sayına nəzər salsaq, bunun da yaxın zamanlarda baş verməyəcəyini söyləmək olar.

Statistika onu deməyə əsas verir ki, ötən illərdə ölkənin avtoparkında köhnəlmə baş verib. Lakin son 2 ildə avtomobil idxalında bir qədər artım var.

2013-cü ildə ölkəyə 94 879, 2014-cü ildə ölkəyə 57 615 maşın gətirilib. Ancaq sonrakı üç ildə isə ölkəyə gətirilən avtomobillərin sayı heç geridəki 1 ildə olduğu qədər deyil. Məsələn, 2016-cı ildə ölkəyə cəmi 5 746 ədəd avtomobil idxal edilib. 2017-ci ildə isə bu rəqəm bir qədər artaraq 13 098 ədəd olub.

İqtisadçılar hesab edirlər ki, bütün bunların nəticəsində doğrudan da avtomobil təmirinə və eyni zamanda ehtiyat hissələrinə tələbat artıb. İdxal edilən ehtiyat hissələrinin və avtomobillərin qiymətinin qalxdığını da nəzərə alsaq söyləyə bilərik ki, qiymət artımı tendensiyası hələ bir müddət də davam edəcək. İqtisadçılar da bildirirlər ki, yaxın zamanlarda təmir yerlərində və ya "ölüxana"larda qiymətlərin enməsi gözlənilmir. Qiymət o zaman enə bilər ki, idxal edilən detallar ucuzlaşsın. Bu isə mənatın dollara nisbətə də məzənəsində müsbət dəyişiklik olmayana qədər mümkün deyil. Həmçinin iqtisadçıların fikrinə görə, qiymətin ucuzlaşmasına tələbin də azalması səbəb ola bilər. Lakin ölkəyə idxal edilən avtomobillərin sayına nəzər salsaq, bunun da yaxın zamanlarda baş verməyəcəyini söyləmək olar.

Statistika onu deməyə əsas verir ki, ötən illərdə ölkənin avtoparkında köhnəlmə baş verib. Lakin son 2 ildə avtomobil idxalında bir qədər artım var.

□ Əli Rais
Fotolar müəllifindir.

İngiltərənin "Teleqraf" qəzeti dünyanın et istehlakı xəritəsini hazırlayıb. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qida və Təsərrüfat Təşkilatı tərəfindən "The State of Food and Agriculture" adlı hesabatındakı rəqəmlərin istifadə olunduğu xəritədə bir il ərzində ölkə-ölkə adambaşına düşən et miqdarı yer alıb. "Yeni Müsavat" bu rəqəmləri nəzərinizə çatdırır.

Hansı xalq ətyeyəndir?

1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 4 kiloqram
Ölkə: Hindistan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 4.4 kiloqram
Ölkə: Şri Lanka
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 6.3 kiloqram
Ölkə: Mozambik
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 7.8 kiloqram
Ölkə: Qambiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 8.1 kiloqram
Ölkə: Efiopiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 8.5 kiloqram
Ölkə: Nigeriya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 8.8 kiloqram
Ölkə: Tanzaniya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 9.6 kiloqram
Ölkə: Nepal
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 9.9 kiloqram
Ölkə: İndoneziya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 11.6 kiloqram
Ölkə: Solomon Adaları
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 11.09 kiloqram
Ölkə: Cənubi Koreya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 13.4 kiloqram
Ölkə: Konqo
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 13.4 kiloqram
Ölkə: Yəmən
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 17.9 kiloqram
Ölkə: Əlcəzair
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 19.5 kiloqram
Ölkə: Peru
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 20.8 kiloqram
Ölkə: Laos
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 21.3 kiloqram
Ölkə: Anqola
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 22.4 kiloqram
Ölkə: Suriya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 22.8 kiloqram
Ölkə: Gürcüstan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 25.5 kiloqram
Ölkə: Bosniya Hersoqovina
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 27.9 kiloqram
Ölkə: Özbəkistan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 28.4 kiloqram
Ölkə: Fas
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 30.1 kiloqram
Ölkə: Azərbaycan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 32 kiloqram
Ölkə: Liviya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 33.5 kiloqram
Ölkə: Honduras
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 34.3 kiloqram
Ölkə: İran
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 36.3 kiloqram
Ölkə: Qırğızıstan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 36 kiloqram
Ölkə: Ermənistan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 45.8 kiloqram
Ölkə: Yaponiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 45.9 kiloqram

Ölkə: Ukrayna
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 48.5 kiloqram
Ölkə: Bolqarıstan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 53 kiloqram
Ölkə: Səudiyyə Ərəbistan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 54.4 kiloqram
Ölkə: Çin
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 58.2 kiloqram
Ölkə: Rusiya Federasiyası
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 62.9 kiloqram
Ölkə: Xorvatiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 66.3 kiloqram
Ölkə: İsveçrə
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 74.7 kiloqram
Ölkə: Yunanıstan
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 74.8 kiloqram
Ölkə: Polşa
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 76.9 kiloqram
Ölkə: İsveç
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 80.2 kiloqram
Ölkə: İngiltərə
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 84.2 kiloqram
Ölkə: Braziliya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 85.3 kiloqram
Ölkə: Hollandiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 85.5 kiloqram
Ölkə: İslandiya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 86.2 kiloqram
Ölkə: Fransa
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 86.7 kiloqram
Ölkə: Almaniya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 88.1 kiloqram
Ölkə: İtaliya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 90.7 kiloqram
Ölkə: Avstraliya
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 111.5 kiloqram
Ölkə: Küveyt
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 119.2 kiloqram
Ölkə: Amerika Birləşmiş Ştatları
1 ildə adambaşına düşən et miqdarı: 120.2 kiloqram
Bu rəqəmlər göstərir ki, bir ildə adambaşına düşən et miqdarının ən çox olduğu ölkə ABŞ-dir. Orda bu rəqəm 120.2 kiloqramdır. Azərbaycanda isə insanlar ildə 30.1 kiloqram et yeyirlər.
Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, ayrı-ayrı xalqların et xörəkləri olduqca əlvandır: tikə və döyülmüş ətdən, ıçalatdan, baş-ayaqdan hazırlanmış müxtəlif ləziz yeməklər. Bütün et xörəklərinin ləcdadlarının tələqqisi heyvanı bütöv və şaqqa şəklində od, kömür üzərində, ya da onların təsirlə bişirməkdən ibarətdir.
Qoyun on bir min il bundan əvvəl Yaxın Şərq xalqları tərəfindən əhəlləşdirilib. Afrikanın Nil vadisi boyu qoyunun ən qədim əhəlləşdirmə yerlərindən biri sayılır.
Amerika (Kaliforniya İnstitutu) alimləri də sübut ediblər ki, keçini və qoyunu təqribən on min il bundan əvvəl əhəlləşdirmişlər.
Qoyun ətinə Şərq ölkələrində

Ət qidaları ilə bağlı

bilmədiyimiz ilginç həqiqətlər

Ət yeməsək ölmərik, amma...; amerikalılar ildə 120, azərbaycanlılar isə 30 kiloqram et istehlak edir

də daha çox yeyirlər. İ.Berezin İran xörəklərindən bəhs edərkən belə yazır: «Çox dərinə getmədən, demək olar ki, İran xörəkləri iki hissəyə bölünür: plovlar-çilovlar və kabablar. Birincilər üstünlük tutur. Əksər hallarda bu xörəklərin hazırlanmasında qoyun ətindən istifadə olunur».

Nə qədər et yesək, daha düzgündür?

Hər nə qədər faydalı sayılsa da, ətin yeyilmə miqdarı da normaldan artıq olmamalıdır. Nə qədər et yeyək sualının cavabını dünyanın ən tanınmış ürək cərrahlarından biri olan türkiyəli Mehmet Öz cavablandırır. Mütəxəssis sağlam və uzun ömür üçün oxuculara üç məsləhət verib: "Həm et, həm tərəvəz yeyin", "Torpaqda yetişən qidaları seçin" və "İdman edin". Onun digər tövsiyələri isə belədir:

- Gül kələmi - xolesterolu salır. Qaraciyəri təmizləməyə kömək edir.

- Zeytun yağı - ürək xəstəlikləri riskini azaldır.

- Omega 3 - beynin sağlam inkişafı üçün idealdir.

- Yumurta - mütəxəssis gündə bir yumurta yeməyi məsləhət görür (yüksek təzyiqləndən əziyyət çəkənlər istisnadır).

- Qırmızı şərab - üzümde olan antioksidantlar ürək xəstəlikləri riskini azaldır, artıq çəki ilə mübarizə aparır. Kalorisi az olduğu üçün gündə iki qədəh içilə bilər.

- Şokolad - içərisindəki süd nə qədər azdırsa, bir o qədər faydalıdır. Daha çox qara şokoladdan istifadə məsləhət görülür. Həftədə bir neçə dəfə 30 qram şokolad yemək faydalıdır.

- Çərəz - aclığı və pis xolesterolu azaldır.

- Qəhvə - içindəki antioksi-

dantlar sayəsində Parkinson xəstəliyi riskini azaldır. Ancaq çox içildikdə sinir sistemində pis təsir edə bilər.

- Südün tərkibindəki maddələr qidaların tez həzm olunmasına kömək edir. Bu da yağların bədəndə çox qalmasının qarşısını alır. Gündə yarım litrə qədər süddən istifadə etmək olar.

- Ət - həftədə ən çoxu 0,5 kq et qəbul edilməlidir. Bundan artığı çəkinin artmasına və sağlamlıqla bağlı problemlərə səbəb ola bilər.

- Çiyələk və böyürtkən - içərisindəki yüksək miqdarlı antioksidantlar yaşlılıqla bağlı yaranma riski yüksək olan ürək xəstəlikləri, xərçəng və diabetin qarşısını almağa kömək edə bilər.

- Qırmızı et xərçəng yaradır?

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının hesabatında deyilir ki, qırmızı et xərçəng xəstəliyinin inkişafına yol açır. Mütəxəssislər donuz ətinə formaldehid, qamma radiasiya, spirt və siqaretlə eyni sıraya qoyurlar. Onların fikrincə, gündə 50 qram et yeyən insanda xərçəngin inkişafı 18 faiz artır. Lerner Tədqiqat İnstitutunun (ABŞ) alimləri sübut ediblər ki, et məhsullarında olan L-karnitin ürək xəstəliklərinin inkişafına yol açır.

Lakin ətdən tamamilə imtina etməyin bədəne müxtəlif zıyanları ola bilər. Belə ki, o zaman metabolizm proseslərində minerallar və mikroelementlərin çatışmazlığı müşahidə olunur. Ət dəmir, vitamin D və B12 qaynağıdır. Ət yeməyən insanların onun əvəzləyicilərini qidalanmasında daxil etməsi məsləhət görülür. Məsələn, lobyə, mərçimək, qoz-fındıq, meyvə-tərəvəz, yumurta, maya ekstakları.

Ümumiyyətlə, et yeməklərinin qəbulu müəyyən məhdudiyyətlərlə olmalıdır. Doymamış yağ və əvəzlənəməz amin turşularının çoxu bədəndə istehlak olunmur. Bunlar ancaq xərçəngdən alınmalıdır. Yeni ancaq qida vasitəsi ilə bədəne daxil olmalıdır. Heyvani mənşəli və bitki mənşəli zülallar var. Sadəcə olaraq, et yeməklərinin qəbulu müəyyən məhdudiyyətlərlə olmalıdır. Bizim qəbul etdiyimiz et qidası orqanizmin tələbatından qat-qat artıqdır. Bəzi insanlar çox qida qəbul etdikləri üçün doyma hissini itirirlər və nəticədə qida həmin adamın ziyanına işləyir. Ona görə də qida qəbulunu kifayət qədər məhdudlaşdırmaq lazımdır. Birdəfəlik et qidalarından imtina düzgün deyil. Onların tərkibində əvəz olunmayan amin turşuları orqanizmin üçün vacibdir. Ona görə də arıqlamaq məqsədi ilə və ya uzun müddət aclıq keçirənlərdə psixi dəyişikliklərin olması da bəzən bununla izah olunur. Biz adekvat qidalanmalıyıq. Adekvat qidalanma da insanlar qidalanma mədəniyyətinə uyğun olaraq həddən ziyadə olmamaq şərti ilə normal, insanın aktiv hərəkətinə mane olmayacaq dərəcədə qida qəbulu yetərlidir.

Amma bu zaman qan damarları əziyyət çəkir. Mədəyə düşmüş yağlı ətin həzm olunması uzun müddət çəkir. Yoğun bağırsağa düşmüş ətin böyük hissəsi qana sorula bilmir və nəticədə uzun müddət orada qalaraq çürüyür. Bu işə bakteriyalar üçün zəngin ziyafət süfrəsidir. Bir çox təhlükəli xəstəliklər məhz bu prosesdən sonra qan vasitəsilə bütün bədəne yayılır.

Ətin tərkibində külli miqdarda müxtəlif ekstraktiv toksinlər, xolesterin və s. zərərli maddələr mövcuddur və onlar əsəb sistemində çox pis təsir göstərir. Heç təsadüfi deyil ki, et yeyən insanlar arasında nevrasteniyə, cinsi pozğunluq, ürək, mədə və digər orqanların xəstəlikləri daha çox olur. Kababı sevenlər bilməlidirlər ki, ətin tərkibindəki parazit-yumurtalar insan orqanizmində qarşısı alınmaz fəsadlar əmələ gətirir.

Son illərdə aparılan araşdırmalar göstərir ki, alkoqolizm və siqaret çəkmədən sonra ölümün əsas səbəblərindən biri də et məhsulları ilə çox qidalanmaqdır. Et vasitəsilə insan bədənində daxil olan xolesterin qan damarlarının divarlarında yığılaraq ürəyə qan axınına azaldır ki, bu da öz növbəsində yüksək qan təzyiqinə, ürək çatışmazlığına və insulda gətirib çıxarır. Araşdırmalara görə, et məhsulları ilə daha çox qidalanan 25 ölkənin 20-də xərçənglə xəstələnmə faizi çox yüksəkdir. Eyni zamanda ətlə az qidalanan və ya ümumiyyətlə, et yeməyən 35 ölkənin əhalisində xərçənglə xəstələnmə faizi çox aşağıdır.

Bəs çox et yeməkdən necə yaxa qurtaraq? Ümumiyyətlə, ətdən imtina edənlər çoxmu sağlam olurlar? Əslində bununla bağlı ortada bir-birindən fərqli araşdırma nəticələri var.

Ətdən imtina insanların sağlamlığı üçün təhlükəli ola bilər. Ət beynin fəallığını artırır və ömrü uzadır. Bunu Oksford Universitetinin tədqiqatçıları bildiriblər. Onların sözlərinə görə, et çatışmazlığı insan beyninin fəaliyyətinin pozulmasına gətirib çıxarır.

Alimlər sübut ediblər ki, yalnız bitki mənşəli qidaların istifadəsi beyin çəkisinin azalmasına gətirib çıxara bilər ki, bu da insan üçün təhlükəlidir. Məsələn, ondadır ki, bitki mənşəli məhsulların qəbulundan bir müddət sonra orqanizmdə zülal defisiti başlayır. Beləliklə, bədəndə bütün qida balansını pozulur. Alimlər bildirirlər ki, bədəne mütləq et, balıq və süd lazımdır. Bu qida məhsullarından imtina edənlərdə V12 vitamininin çatışmazlığına səbəb olur.

Mədədə ən gec həzm edilən qida - et imiş...

Daha bir maraqlı məlumat. Ət insan mədəsində çox gec həzm olunur. Əgər meyvə-tərəvəz yarım saata, düyü 1 saata, yumurta və vələmir yarması 1 saat 20 dəqiqəyə, təzə süd 2 saata həzm olunursa, et 5-6 saata həzm olunur. Məhz bu hal, yeni ətin mədədə həzmə getmədən çox qalması hallı insanlarda yalançı toxluq ovqatı yaradır.

MÜSAVAT

Son səhifə

N 27 (6916) 5 fevral 2018

Marsda turp, noxud və pomidor yetişdirmək mümkündür

Hollandiyanın Vaqenqen Universitetinin alimləri sübut ediblər ki, Marsın səthində insan üçün yararlı turp, noxud, çovdar və pomidor yetişdirmək olar. Bu barədə The Guardian qəzeti xəbər verir.

Holland alimlər apardığı araşdırma və təcrübələrdən sonra bu qənaətə gəliblər. NASA mütəxəssisi Viger Uomlink mətbuata açıqlamasında deyib ki, Marsdakı torpaq tərkibinə oxşar bir qablarda bitkilər əkib və 50 gündən sonra canlılarda inkişaf müşahidə edib.

"Bu, ümidverici nəticələrdi. Biz həqiqətən də Marsda yetişdirilən pomidor, kələm, noxud, çovdar və turpdan qidalana bilərik", - deyə layihədə iştirak edən alim Veqer Vamelin bildirib.

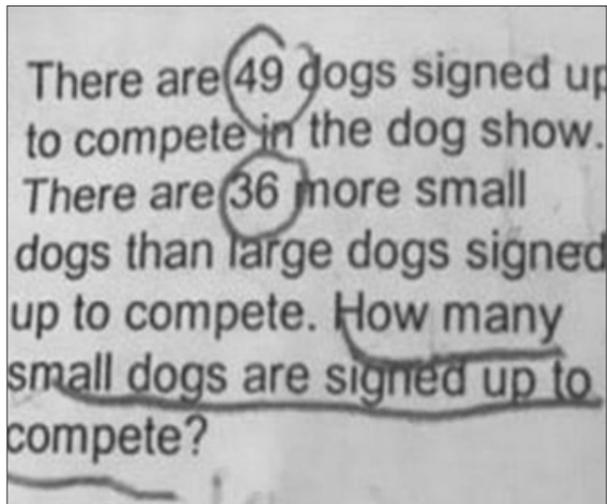
Mütəxəssislərin fikrincə, Marsa uçuşlar yaxın onilliklərdə reallığa çevriləcək. Alimlər əmindirlər ki, sakinlər ilk ərzaq ehtiyatlarını özü ilə gətirə bilərlər, amma sonra onlar yaşamaq üçün, kənd təsərrüfatı bitkiləri yetişdirməlidirlər. Ona görə də indidən mümkün qədər daha çox sınaq keçirmək vacibdir" - Vamelin bildirib.

İtlərlə bağlı tapşırıq valideynləri çətinə saldı

7 yaşlı Aylanın anası Enci Verner qızına ev tapşırıqlarını həll etməyə yardımçı olarkən çətinliyə düşüb. Qadın sərgidəki itlərlə bağlı məsələni həll edə bilməyib və sosial şəbəkə istifadəçilərinə kömək üçün müraciət edib. Baş vermiş hadisəyə "The Daily Mail" nəzər yetirib.

Məsələnin mahiyyəti belə olub: "Sərgidə 49 it qeydiyyatdan keçib. Qeydiyyatdan keçən balaca itlər böyük itlərdən 6 ədəd çox olub. Qeydiyyatdan keçən balaca itlərin sayı nə qədərdir?"

Qadın Facebookda, uşaqlarını ana südü ilə qidalandıran qadınlara aid qrupda bu məsələni müzakirə etsə də, ona heç kim yardımçı olmayıb. Qrup üzvlərinin bö-

yük əksəriyyəti iddia edib ki, balaca itlərin sayı 13-dür. Amma daha sonra Verner aydınlaşdırıb ki, müəllimə düzgün cavab olaraq 42.5-i

seçib. Amma bu da cavabda itin tam olmadığı nəticəsini ortaya qoyub ki, nəticədə məsələnin yanlışlığı ortaya çıxıb.

Mahnı oxumaq depressiyanı götürür

Britaniyalı tədqiqatçılar müəyyən ediblər ki, mahnı ifa etməklə (peşəkar sənətçilik nəzərdə tutulmur) psixi pozuntunu aradan qaldırmaq olar. Burada söhbət doğuşdan sonrakı depressiyadan gedir.

Tədqiqatlar göstərir ki, terapiyanın bu qeyri-adi metodu antidepressant və sedativ preparatlardan qat-qat effektivdir. Əsas odur ki, medikamentoz vasitələrdən fərqli olaraq bu, orqanizmin işinə mənfəət təsir

göstərmir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, dərman qəbulu körpənin səhhətinə mənfəət təsir edir, xüsusən də əgər o, südəməz yaşdadırsa.

Beləliklə, alimlər təcrübə aparıblar - depressiya-

dan əziyyət çəkən gənc analar üç qrupa bölünüb. Birinci qrup dərəkədə müğənniliklə məşğul olub, ikinci qrup kreativ oyun dərnişinə gedib, üçüncü isə sadəcə, həkimlərin tövsiyə etdiyi preparatları qəbul edib. Nəticələr tədqiqatçıların nəzəri ehtimallarını tamamilə doğruldub - ilk altı həftədə müğənnilik dərnişinə gedən qadınlarda doğuşdan sonrakı depressiya 35% azalıb. Həmin qadınlar medikamentoz vasitələr qəbul etməyiblər. Kreativ oyunlarla məşğul olan qadınların da vəziyyətində müsbət dinamika müşahidə olunub - kəskin depressiya göstəriciləri 10% aşağı düşüb.

Qeyd olunur ki, bu cür tədqiqatlar depressiya yaşayan, lakin ana olmayan qadınlar üzərində də aparılıb və burada da müsbət nəticələr müşahidə edilib. Odur ki, əhvalınız korlanıbsa və depressiya hiss edirsinizsə, sadəcə, xoşladığınız musiqi sədalari altında mahnılar ifa edin. Alimlərə görə, bu, depressiyaya qarşı əla metoddur.

QOÇ - Bəri başdan nəzərini zə çatdırmaq ki, ixtiyarınıza olduqca məsuliyyətli bir gün düşüb. Belə ki, saat 16-ya qədər çoxlu sayda yeniliklərin şahidi olacaq, maraqlı təkliflər alacaqsınız. Sonra isə diqqətli olun.

BUGA - Naharaqədərkə vaxtı səbrlə başa vursanız, qalan saatlardan xoşagəlməzlik gözləməyin. Çünki ulduzlar bu gün şəxsi işlərinizdə böyük dönüş yaratmaq istəyir. Bunun üçün əzmkarlığınızı artırmalısınız.

ƏKİZLƏR - Saat 14-17 arası iştirakçısı olduğunuz situasiyaların əksəriyyəti gərgin fonla müşayiət olunduğundan bütün ciddi işlərinizi təxirə salmağa çalışın. Qalan saatlar normal tərzdə cərəyan edəcək.

XƏRÇƏNG - İlk növbədə səhhətinizə qayğı göstərin. Çünki yalnız sağlam bədəndə sağlam ruh olur. Həmişə başqalarını müzakirə etməkdənsə öz ideya və maramlarınızı analiz edin. Səfərə çıxmayın.

ŞİR - İlahinin verdiyi hər məqama şükür edin, bədgüman olmayın. Çünki bu gün sizi narahat edən əksər sahələrdə - qarşılıqlı münasibətlərdə, maliyyə məsələlərində və fəaliyyətdə müsbət nəticələr əldə edəcəksiniz.

QIZ - Ulduzlar gün boyu maraqlı insanlarla görüşəcəyinizi bəyan edir. Bu, işgüzar əməkdaşlıq da ola bilər, dostluq-yoldaşlıq da. Hətta üreyiniz sevgisizdirsə, bəxtiniz açıla da bilər. Bu gün səfərə çıxmayın.

TƏRƏZİ - Gün ərzində mənfəət enerjili Ayın bürcünüzdə qərar tutması ovqatınıza mənfəət təsir göstərə bilər. Riskli sövdələşmə və səfərlər məsləhət deyil. Amma axşam saatlarında iki yeniliklə rastlaşacaqsınız.

ƏQRƏB - İstənilən riskdən uzaq olun, təhlükəlidir. Buna baxmayaraq, ailə-sevgi münasibətlərində, eləcə də kollektivlə davranışda mülayimlik göstərsəniz, işləriniz qaydasına düşəcək. Hətta sürpriz də gözlənilir.

OXATAN - Bir qədər gərgin ərafə olsa da, proseslərə neytral yanaşmaqla təhlükələri dəf edə bilərsiniz. Saat 16-18 aralığında istənilən riskli sövdələşmələrdən, köhnə qisasçılıq prinsiplərindən əl çəkin.

OĞLAQ - Kifayət qədər düşərli zaman kəsiyindən keçəcəksiniz. Bu prosesi daha ideal səviyyəyə yüksəltmək üçün ətrafınıza sadıq tərəfdaşlar toplamalısınız. Günün "ən varlı" Zodiak işarəsi də məhz siz olacaqsınız.

SUTÖKƏN - Xırda maliyyə problemlərinə görə narahat olmayın. Çünki günün ələ ilk saatlarından bu istiqamətdə uğurlarınız bol olacaq. Əsas enerjinizi işgüzar sövdələşmələrə yönəldin ki, perspektivlərinizə yol açılınsın.

BALİQLAR - Ümumi kosmik mənzərə kifayət qədər səmərəlidir. Deməli, bütün vacib planlarınızı yavaş-yavaş həyata keçirməyə başlamalısınız. Amma axşam saatlarında maliyyə məsələləri ilə bağlı ehtiyatlı olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qazı güllələdilər, qaz da başına düşüb yaraladı

Amerikalı Robert Meylhammerin başına ov zamanı ölü qaz düşüb. Bunun nəticəsində xəstəxanaya düşən amerikalıda ciddi zədə aşkarlandı. Bu haqda lenta.ru saytı "Baltimore Sun" a istinadən xəbər verir.

Krapo şəhər sakini, 51 yaşlı kişi digər ovçularla birlikdə Mayls çayına yollanıb. Ovçuların üstündən qaz sürüsü keçib və onlar qazları güllələməyə başlayıblar. Onlardan biri isə Meylhammerin düz başına düşüb. Ovçunun qospitalizasiyası üçün yerli tibb məntəqəsinin aviasiya köməyinə ehtiyac duyulub. Nəşr yazıb ki, insidentin təfərrüatları ilə Merilend ştatının polisi məşğul olur.

Ötən ilin dekabrında xəbər yayılmışdı ki, Ayova ştatı sakininin iti ovçunu güllələyib. Ov zamanı itin ayağı tüfəngə dəyib, amerikalı isə aldığı güllə zərbəsindən dünyasını dəyişib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100